

UNIVERSIDAD DE MONTEMORELOS
FACULTAD DE EDUCACIÓN



**GHID DE PREDARE A LITERATURII BIBLICE
PENTRU PROFESORII ADVENTIȘTI
(VOL. 1)**

TESIS

**PRESENTADA EN CUMPLIMIENTO PARCIAL
DE LOS REQUISITOS PARA EL GRADO DE
MAESTRÍA EN EDUCACIÓN**

**POR
LIZICA MATEIAȘI
ENERO DE 2012**

72861

REZUMAT

GHID DE PREDARE A LITERATURII BIBLICE
PENTRU PROFESORII ADVENTIȘTI

de

Lizica Mateiași

Coordonator principal: Sonia Krumm de Nikolaus

REZUMATUL TEZEI DE MASTER

Universidad de Montemorelos

Facultad de Educación

Titlul: GHID DE PREDARE A LITERATURII BIBLICE PENTRU
PROFESORII ADVENTIȘTI

Cercetător: Lizica Mateiași

Coordonator principal: Sonia Krumm de Nikolaus, Doctor în Educație

Data finalizării: Ianuarie 2012

Problema

Problema care se impune acestei cercetări este studierea modului în care Opționalul de Literatură Biblică, predat elevilor de clasa a VI-a, din școala adventistă Mihai Ionescu din București, poate să stimuleze interesul acestora față de citirea Bibliei, prin prezentarea calităților ei literare.

Metoda

Cercetarea a fost calitativă, transversală, de tip exploratoriu, investigând o populație de circa 60 de elevi, reprezentând 3 generații de elevi care au participat la Opționalul de Literatură Biblică, predat între anii 2008-2011. Instrumentele de colectare a datelor au fost: fișa de observație participativă, studiul de caz și Opționalul de Literatură Biblică.

Rezultate

Din cercetarea calitativă realizată s-a constatat că interesul elevilor față de Biblie, materializat prin citirea ei, a crescut. În cadrul orelor alocate Opționalului de Literatură Biblică elevii au fost stimulați să citească fragmente importante, atât din Vechiul, cât și din Noul Testament. S-a observat o creștere semnificativă a nivelului de cunoștințe biblice. Prin descoperirea calităților literare ale textului biblic elevii au dobândit un bagaj semnificativ de noțiuni literare, care îi ajută în abordarea cu succes a diferitelor discipline școlare.

Concluzii

În urma celor trei ani de aplicare a Opționalului de Literatură Biblică se poate afirma că predarea Bibliei merită cele mai bune și originale metode de învățare, jocul de rol fiind una dintre acestea. Dacă este folosită înțelept, dramatizarea biblică poate fi o unealtă de neegalat în modelarea gândirii și comportamentului. Elevii învață cu plăcere atunci când sunt bucuroși și au un scop. Profesorii ar trebui să stimuleze imaginația elevilor cu privire la textul biblic. În acest fel, Biblia va deveni vie pentru ei, conducându-i la Dumnezeu, Izvorul bucuriei și al vieții.

Universidad de Montemorelos

Facultad de Educación

GHID DE PREDARE A LITERATURII BIBLICE
PENTRU PROFESORII ADVENTIȘTI

Teză
prezentată ca o cerință parțială
pentru obținerea gradului de
Master în Educație

de

Lizica Mateiași

Decembrie 2011


GHID DE PREDARE A LITERATURII
BIBLICE PENTRU PROFESORII
ADVENTIȘTI


Tesis
presentada en cumplimiento parcial
de los requisitos para el título de
Maestría en Educación

por

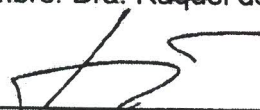
Lizica Mateiasi


APROBADA POR LA COMISIÓN:



Asesora principal: Dra. Sonia Krumm de
Nikolaus


Directora de Estudios Graduados:
Dra. Raquel de Korniejczuk


Miembro: Dra. Raquel de Korniejczuk


Miembro: Dr. Florin Laiu


Examinador externo: Mtro. Daniel Nae


Fecha de aprobación

DEDICAȚIE

pentru

soțul meu, Teofil, care m-a sprijinit cu dragostea lui, pe tot parcursul cercetării,

și pentru copiii mei, Monica, Grațian, Emanuel și Cristina,

care m-au ajutat să-mi descopăr calitățile pedagogice

CUPRINS

CUVINTE DE RECUNOȘTIȚĂ	viii
Capitolul	
I. INTRODUCERE	1
Antecedente	1
Modul de abordare a problemei	3
Obiectivele investigației	4
Importanța și justificarea studiului de cercetare	4
Limitări și delimitări	7
Presupuneri	7
Definirea termenilor	7
Fundamentul filosofico	9
II. REVIZIA BIBLIOGRAFICĂ	13
Interesul față de citirea Bibliei	14
Studii de cercetare	14
Citirea Bibliei – importanță, obstacole și metode de stimulare	21
Biblia – o capodoperă literară	26
Calitățile literare ale Bibliei	26
Genurile literare ale Bibliei	33
Genul epic	33
Genul liric	36
Talentul literar – un dar de la Dumnezeu	39
Domnul Isus a folosit dispozitive literare în prezentarea adevărului	40
Argumente care susțin dramatizarea textului biblic	42
Argumente privind cercetarea calitativă	46
Generalități	46
Observația - cadrul teoretic	47
Studiul de caz - cadrul teoretic	47
III. METODOLOGIA CERCETĂRII	49
Tipul de investigație	49
Populația și eșantionul	50
Descrierea instrumentului	51
Fișa de observație participativă	51
Studiul de caz	52
Opționalul de Literatură Biblică	53

Descrierea procesului de colectare a datelor	54
Prezentarea Opționalului de Literatură Biblică	55
Genul liric: Psalmii	56
Genul epic: Schița „David și Goliat”	61
Dramatizarea – metodă de predare a Bibliei	66
Genul dramatic - în cadrul Opționalului de Literatură Biblică	66
 IV. REZULTATELE CERCETĂRII	 71
Introducere	71
Prezentarea subiecților participanți la studiu	72
Observația participativă - aplicație practică	72
Studiul de caz - aplicație practică	75
I. Interesul față de Biblie	76
Nivelul 0	76
Nivelul 1	78
Nivelul 2	79
II. Cunoștințe biblice	80
Nivelul 0	80
Nivelul 1	81
Nivelul 2	82
III. Noțiuni literare	83
Nivelul 0	83
Nivelul 1	85
Nivelul 2	86
IV. Cazuri finale	87
 V. SINTEZE, DISCUȚIE, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	 91
Sinteze	91
Discuție	92
Stimularea interesului elevilor față de Biblie prin citirea fragmentelor biblice narative	93
Participarea la Opționalul de Literatură Biblică favorizează însușirea noțiunilor de teorie literară avansată	93
Stimularea interesului față de Biblie și îmbogățirea cunoștințelor biblice prin participarea la dramatizările biblice	96
Concluzii privind problema studiului	98
Recomandări pentru profesori	99
Recomandări generale privind implementarea Opționalului de Literatură Biblică	99
Recomandări specifice privind dramatizările biblice	99
Recomandări pentru administrația școlilor	101
Recomandări privind viitoare direcții de cercetare	101

Anexe

1. FIȘA DE OBSERVAȚIE	103
2. FIȘA DE OBSERVAȚIE – MODEL	105
3. GHID DE PREDARE A LITERATURII BIBLICE PENTRU PROFESORII ADVENTIȘTI	109
Argument	110
Fundament filosofic	113
Prezentarea opționalului „descoperind literatura biblică”	116
Competențe generale și specifice	117
Competențe generale	117
Competențe specifice și exemple de conținuturi asociate	117
Standarde curriculare de performanță	121
Planificarea calendaristică	122
Semestrul I	122
Semestrul al II-lea	123
Genul liric – Psalmii	125
Genul epic – Schița ”David și Goliat”	128
Planuri și schițe de lecție	133
Fiul risipitor	133
Familia lui Avraam	138
Pilda Samariteanului milos (Luca 10:25-37)	143
Iuda Iscarioteanul sau iubirea de bani	146
O măgăriță înțeleaptă sau cea mai spectaculoasă personificare	149
Dramatizarea – Metodă de predare a Bibliei	152
Genul dramatic - în cadrul Opționalului de Literatură Biblică	152
Argumente din partea unor profesorii adventiști care susțin “dramatizarea”, ca metodă de predare eficientă a Bibliei	156
Dramatizări	160
Iosif și frații lui	160
Cei trei tineri	199
Iov - prezentarea dramatizării	211
Iov - Dramatizare - aprilie 2010	213
Esteră	238
Naaman	269
Program de Nașterea Domnului Isus	294
Săptămâna Patimilor	320
Pavel	341
Rut	354
Ana – mamă în Israel	376
Modelele educative ale lui Dumnezeu	393
Piața lumii (valori-nonvalori)	404
Creația lui Dumnezeu	416
Concluzii cu privire la dramatizare	425
Câteva exemple de integrare a credinței creștine la orele	

de limba și literatura română	426
Basmul	426
Gramatica, ah, gramatica!	427
Imaginația - un dar de la Dumnezeu	428
Comunicarea- aplicații spirituale	430
„Căprioara” sau lecția jertfei supreme	431
„Baltagul” sau judecata faptelor noastre	432
„Budulea Taichii” sau respectul față de părinți și profesori	433
Fabula: „Căinele și cățelul” sau despre egalitate	434
„Popa Tanda” sau puterea exemplului	435
„Două loturi” sau iluzia norocului	436
„Sobieski și românii” sau curajul de a-ți apăra țara	437
„Păcălă copil” sau despre „minciunile nevinovate”	439
 REFERINȚE	 441

CUVINTE DE RECUNOȘTINȚĂ

Sunt profund recunoscătoare lui Dumnezeu care m-a susținut, de-a lungul anilor, în realizarea acestei disertații. De asemenea, aș dori să mulțumesc în mod special:

Profesoarei Dr. Raquel Korniejczuk, pentru ajutorul deosebit pe care mi l-a oferit în cercetare, pentru optimismul pe care mi l-a transmis și pentru încrederea cu care m-a onorat.

Profesorului Dr. Victor Korniejczuk, pentru viziunea pe care mi-a oferit-o, pentru răbdarea și implicarea pe care le-a manifestat de-a lungul multor luni de muncă.

Profesoarei Dr. Sonia Krumm, coordonatoarea principală a lucrării, pentru sprijinirea primilor pași nesiguri, pentru speranța reușitei pe care mi-a picurat-o mereu și mereu în suflet.

Profesorului Dr. Florin Lăiu, coordonatorul disertației, din România, pentru viziunea pe care mi-a oferit-o cu privire la „literatura biblică”.

Profesorului Dr. Laurențiu Ionescu, pentru călăuzire, inspirație și încredere în reușită.

Directoarei Liceului teoretic Mihai Ionescu, din București, Profesor Dr. Livia Manea pentru sfaturile înțelepte pe care mi le-a oferit, pentru sprijinul permanent, fără de care nu ar fi fost posibilă finalizarea acestui proiect de investigație.

D-nei psiholog, Aritina Bărbulescu, pentru implicare și călăuzire pe potecile aspre și necunoscute ale cercetării.

Profesoarei Dr. Flavia Iosub, pentru disponibilitatea sufletească și ajutorul acordat la vreme de nevoie.

Dragilor mei elevi, care m-au inspirat să pornesc această cercetare și m-au sprijinit pas cu pas, de-a lungul celor patru ani, dând viață personajelor biblice.

CAPITOLUL I

INTRODUCERE

Antecedente

Adolescenții secolului al XXI-lea reprezintă societatea de azi, dar și de mâine, o societate care consideră că lectura este o activitate neinteresantă. Ei preferă jocurile pe calculator sau ieșirile cu prietenii în schimbul cititului, considerând cărțile nefolositoare și demodate. Studiul Omnibus, realizat de GfK România, în octombrie (2009), a descoperit că o treime din respondenți nu citește cărți niciodată, iar în mediul rural ponderea ajunge chiar la 50%. Încă o treime citește cărți numai de două ori pe an sau chiar mai rar, iar treimea rămasă citește cel puțin o dată pe lună.

Centrul Educația 2000+ și UNICEF România au derulat un proiect în perioada decembrie 2007 - decembrie 2009, numit "Școala așa cum este" (Ciolan et al., 2010). Rezultatele au evidențiat lipsa de interes a elevilor față de citit. Un elev de la primară citește trei ore pe săptămână, în timp ce zece ore le petrece în fața televizorului. Un elev de la gimnaziu citește o singură oră pe săptămână, iar zece ore le petrece în fața televizorului.

Nici în alte țări, statisticile în privința interesului față de lectură nu sunt mai încurajatoare. În 2004, The National Endowment for the Arts a realizat un raport intitulat "Reading at Risk", în care s-a constatat că numai 57% dintre americani au citit o carte în 2002, cu patru procente în descreștere față de ultima decadă. Acest studiu a învinuit televiziunea, filmele și internetul (Fram, 2007).

În acest context larg al dezinteresului față de lectură, s-a constatat deopotrivă o lipsă de preocupare față de citirea Bibliei. Creștinismul din America este cufundat într-o criză a „analfabetismului biblic” (The Barna Group, 2001). Cum ar putea să fie interpretată atitudinea acelor care resping acuratețea Bibliei, resping existența lui Satan, susțin că Isus a păcătuit, nu văd necesitatea de a evangheliza și cred că faptele bune reprezintă un mijloc de a convinge pe Dumnezeu să le ierte păcatele? Cercetătorul Barna și-a exprimat îngrijorarea cu privire la gradul de cunoaștere și acceptare a Scripturii.

Potrivit studiului din 2001, realizat de The Barna Research Group, nici adventiștii nu sunt așa de siguri cu privire la ceea ce cred, cu acest prilej înregistrându-se o diferență ne semnificativă față de celelalte denominațiuni religioase (Fisher, 2005).

În august 2008, Zenobia Niculița publica un articol în Curierul Adventist enumerând rezultatele studiului ValueGenesis Europe în varianta românească. Niculița (2008) încearcă să ne ofere o imagine de ansamblu a tineretului adventist. La această cercetare au participat 1537 de tineri cu vârste între 14 și 25 de ani, 56,5% fete și 43,5% băieți, dintre care jumătate erau elevi. Dintre tinerii investigați, 36,2% accesează zilnic pagini web cu conținut creștin și doar 21,2% citesc cărți cu un conținut spiritual. 16,6% au declarat că nu citesc deloc în afara temelor de școală, iar 38,8% citesc una-două ore pe săptămână. Dintre toți tinerii care au răspuns întrebărilor, doar 12,8% citesc Biblia zilnic, în timp ce 34,5% citesc scrierile Spiritului Profetic.

Având în vedere o situație similară constatată în USA, profesorii de limba engleză, care au participat la realizarea unui studiu amplu organizat în 34 de colegii și universități din USA, au constatat faptul că cititul Bibliei reprezintă pentru studenți un real avantaj în abordarea literaturii, artelor și istoriei, față de colegii lor care nu au astfel de opțiuni literare. De asemenea, la finalul studiului s-au făcut următoarele recomandări: școlile să ofere în cadrul

curriculumului cursuri de Biblie; părinții care doresc pentru copiii lor o educație bună să ceară introducerea cursurilor despre Biblie în curriculum; indiferent de apartenența religioasă, persoanele educate trebuie să știe despre Biblie. Nu există scuză pentru ignoranță și analfabetism biblic (Bible Literacy Report, 2005).

„Din punct de vedere al influenței educative, Biblia este fără rival.” Niciun alt domeniu de cercetare nu conferă capacităților minții o vigoare mai mare decât cea oferită de Scriptură. Dacă Biblia ar fi studiată, oamenii ar deveni puternici din punct de vedere intelectual, iar sufletul ar fi înnobilit (White, 2000).

Zeece (apud Krumm, 2007) a făcut o cercetare privind copiii și citirea Bibliei. El a descoperit că acei copii care citesc Biblia și alte materiale religioase își cultivă abilitățile unei gândiri critice și dezvoltă toleranța față de cei care nu au aceleași convingeri religioase.

Prin descoperirea calităților literare, interesul față de Biblie este trezit. Trei tipuri de scriere converg în Biblie: teologic, istoric și literar. În majoritatea cazurilor, teologia și istoria sunt înglobate într-o formă literară (Ryken, 2008). Fiecare pagină a Bibliei este plină de exemple de tehnică literară. Avem nevoie de a citi Biblia ca literatură, după cum avem nevoie să citim teologic și istoric pasajele narative.

Biblia poate fi citită ca literatură pentru două motive: exprimă adevărul printr-un limbaj figurativ, în special simboluri și existența unei teme unice care leagă cele 66 de cărți într-una singură (Crain, 2003). A vedea literatură în Biblie înseamnă să rezisti tentației de a vedea în fiecare pasaj biblic o propoziție teologică. Biblia nu este o prezentare teologică: „Un singur lucru nu este Biblia: un cadru teologic, cu texte ca argument” (Ryken, 1984).

Modul de abordare a problemei

Pentru motivele de mai sus, această cercetare își propune să contribuie la soluționarea

următoarei probleme: Există diferențe semnificative în ce privește interesul elevilor față de citirea Bibliei, în cazul prezentării calităților ei literare, prin Opționalul de Literatură Biblică, predat elevilor de clasa a VI-a din Școala adventistă Mihai Ionescu, din București, România?

Obiectivele investigației

Pentru cercetarea acestei probleme se fixează următoarele obiective:

1. Observarea și studierea modului în care Opționalul de Literatură Biblică stimulează creșterea interesului față de citirea Bibliei, la elevii din Școala Mihai Ionescu, din București, România.

2. Observarea și studierea modului în care participarea la Opționalul de Literatură Biblică conduce la însușirea de cunoștințe biblice și noțiuni avansate de teorie literară, în raport cu momentul la care acesta este studiat.

Importanța și justificarea studiului de cercetare

Acest studiu de cercetare își propune să descopere noi modalități de a trezi interesul copiilor pentru citirea Bibliei. Trăind într-o societate postmodernă, în care reperele morale sunt din ce în ce mai puțin prezente, școala are datoria de a oferi o educație care să contracareze aceste tendințe. Rezultatele studiului ValueGenesis efectuat în 2008, în România, m-au convins de nevoia acută de a trezi interesul copiilor pentru citirea Bibliei, pentru că din punct de vedere al influenței educative, Biblia este fără rival (White, 1997, p. 44).

Unele dintre cele mai importante motive pentru care Biblia ar trebui să se afle în centrul educației sunt: (a) Biblia răspunde la cele trei întrebări esențiale cu care se confruntă omul: Cine sunt? De unde vin? Încotro mă duc?, (b) Biblia dezvoltă capacitățile spirituale, ajutându-l pe cititor să discearnă între bine și rău (White, 2000, p. 97) și (c) Biblia dezvoltă

facultățile intelectuale, obișnuindu-i pe tineri să gândească ei înșiși, nu doar să reflecte gândirea altor oameni (White, 2009, p. 12).

De asemenea, Scriptura asigură baza pentru toate subiectele școlare, favorizând dezvoltarea relațiilor interumane și mai ales relația cu Dumnezeu (Korniejczuk și Brantley 1993).

Justificarea acestei cercetări este dată de faptul că generațiile actuale de copii nu manifestă un interes deosebit pentru citirea cărților, în general, și a Bibliei, în special. Conceperea acestui Opțional de Literatură Biblică s-a născut tocmai din acest motiv, de a trezi interesul copiilor pentru citirea Bibliei. Prin intermediul acestei cercetări doresc să evaluez eficacitatea metodelor pe care le promovează acest curs opțional de Biblie, predat dintr-o perspectivă literară.

În acord cu conducerea școlii am implementat acest curs de Literatură Biblică la elevii de clasa a VI-a, gimnaziu, cu vârste cuprinse între 12 și 13 ani.

Consider că această perioadă din viața elevilor este optimă abordării acestui Opțional de Literatură Biblică, deoarece este „o etapă eroică” (McDonald, 1998, p. 196). La această vârstă, ei caută să imite eroi și au nevoie de o „dietă” bogată în povestiri biblice, modele imaginative din viața reală. Etapa de preadolescență este caracterizată de o viziune romanțată asupra lumii, urmată de o căutare a identității. Întrebări pentru realizarea identității, a loialității, a dragostei, a prieteniei și a unui model de viață bazat pe o viziune creștină asupra lumii pot fi abordate în narațiuni selectate cu înțelepciune.

Fiind profesoară de Limba și literatura română la clasele gimnaziale din această școală, am conceput acest opțional ca pe o prelungire a studiului literaturii, de la orele de Limba română, însă, de data acesta, conținuturile au fost selectate din Biblie. În acest fel, am încercat o abordare transdisciplinară a materialului predat, împletind armonios cunoștințele literare ale

elevilor, achiziție din cadrul orelor de literatură română, și cunoștințele biblice acumulate în orele de religie.

Conceperea acestui Opțional de Literatură Biblică nu a constituit un demers forțat, ci mai degrabă a urmat un drum firesc, sub călăuzirea lui Dumnezeu. Îmi este greu să precizez momentul când s-a ivit pentru prima dată gândul acestui opțional. Cu siguranță ca a încolțit într-o vară fierbinte, în timpul cursurilor de Master de la Cernica. Și apoi totul a venit de la sine. Biblia mi s-a revelat mai mult ca oricând, într-o formă cu totul nouă, etalându-și calitățile ei literare. Am descoperit un conținut bogat de fragmente literare specifice fiecărui gen și fiecărei specii literare, în parte. Dificultatea nu a constat în faptul de a găsi conținuturi, ci mai degrabă în a renunța la unele fragmente biblice cu un puternic caracter literar, din cauza programei limitate la o singură oră pe săptămână.

Un alt motiv pentru care am demarat acest proiect este acela că prea puțini dintre cititorii Bibliei descoperă calitățile literare ale acesteia. Am simțit ca pe o datorie morală, să-mi călăuzesc elevii pe cărările literaturii biblice. Copiii iubesc poveștile, iar Biblia conține prin excelență acest tip de literatură. Dumnezeu a făcut pe oameni, pentru că iubește poveștile (Ryken, 1984).

Ce înseamnă să te apropii de Biblie ca literatură? Înseamnă să fii sensibil la partea aceea a Bibliei care presupune experiență (Ryken, 1984). Iar povestirile transmit experiențe. Dumnezeu a pus în natura noastră interes față de alte persoane, iar povestirile înregistrează ceea ce au făcut alții. Povestirile ating inima copiilor, deoarece ei sunt strâns legați de experiență (McGarrell, 1995).

Elevii prețuiesc literatura deoarece, prin intermediul ei, „nu cunosc despre”, ci „trăiesc împreună cu” personajele. Implicându-i pe elevi în „jocul de rol” al personajelor biblice, aceștia vor înțelege o situație reală într-o formă specială. Ei vor simți emoțiile personajelor

Bibliei și vor înțelege mult mai bine natura situațiilor cu care s-au confruntat aceștia. Acest lucru va lăsa în mintea lor fragedă o amprentă de neșters (Habenicht și Burton, 2008, p. 125).

De asemenea, lucrând într-o școală creștină, am simțit nevoia existenței unor materiale suplimentare pentru integrarea principiilor creștine în cadrul orelor școlare. Inexistența unor astfel de materiale, în limba română, a condus la conceperea acestui Opțional de Literatură Biblică.

În final aș dori ca acest Opțional de Literatură Biblică să inspire și pe alți educatori adventiști în conceperea unor materiale atât de folositoare integrării credinței în cadrul orelor de predare.

Limitări și delimitări

1. Rezultatele sunt validate doar pentru elevii din Școala gimnazială Mihai Ionescu, din București.
2. Am investigat doar elevii din Școala Mihai Ionescu, pentru că aici este predat de Literatură Biblică.
3. Studiul a fost efectuat pe o perioadă limitată de timp, de trei ani.

Presupuneri

Acest studiu conține următoarele presupuneri:

1. Mărturiile elevilor au fost oneste.
2. În acord cu teoria, instrumentele folosite au oferit datele necesare.

Definirea termenilor

În continuare se definesc câțiva termeni folosiți în această investigație.

1. Opționalul este acel curs care nu face parte din curriculumul obligatoriu impus de

Ministerul Învățământului, ci aparține CDȘ (Curriculumului la Decizia Școlii). A fost aprobat de Inspectoratul școlar, începând cu anul școlar 2008–2009, în fiecare an, inclusiv anul școlar 2011–2012. La finalul fiecărui an școlar, elevii de clasa a V-a optează pentru predarea acestui curs de Literatură Biblică pentru anul următor.

2. Literatura Biblică – desemnează orice text biblic care prezintă caracteristici literare și care poate fi studiat folosind metode specifice studierii literaturii în general.

3. Noțiuni avansate de teorie literară – reprezintă toate noțiunile de teorie literară pe care elevii le achiziționează în cadrul Opționalului de Literatură Biblică și care nu sunt cuprinse în programa de Limba și literatura română a clasei a VI-a. Aceste noțiuni vor fi studiate, în cadrul orelor de Limba și literatura română în anii următori sau nu vor fi studiate deloc (de exemplu, paralelismul sinonimic, antitetic și sintetic, care nu sunt studiate în școală).

4. Dispozitive literare – reprezintă toate acele mijloace artistice, proprii literaturii, pe care un creator le folosește în mod intenționat pentru a transmite mesajul artistic (de exemplu, figurile de stil).

5. Nivelurile de interes – 0, 1, 2 definesc punctul de plecare la care au fost identificați elevii investigați prin metoda studiului de caz, privind interesul acestora față de citirea Bibliei, față de cunoștințele biblice și față de noțiunile literare.

6. Interesul moderat față de citirea Bibliei corespunde nivelului 1, situat între nivelul 0, corespunzător lipsei de interes față de citirea Bibliei, și nivelul 2, corespunzător unui interes crescut față de citirea Bibliei.

7. Cunoștințe biblice și noțiuni literare medii – corespund nivelului 1 de achiziții de cunoștințe biblice și noțiuni literare ale elevilor, și care se situează între nivelul 0 (fără cele mai elementare cunoștințe biblice și noțiuni literare) și nivelul 2 (cunoștințe biblice și noțiuni literare avansate).

Fundamentul filosofic

Fundamentul filozofic al conceperii unui curs de studiere a Bibliei, abordat dintr-o perspectivă nouă, ca Opțional de Literatură Biblică pentru elevii Școlii Mihai Ionescu, se găsește chiar în Scriptură. De nenumărate ori suntem sfătuiți să citim și să aprofundăm Scripturile. Scopul studierii Bibliei de către copii este de a oferi călăuzire în experimentarea vieții: „Cuvântul Tău este o candelă pentru picioarele mele și o lumină pe cărarea mea” (Psalmii 119:105); „Cum își va ține tânărul curată cărarea? Îndreptându-se după Cuvântul Tău” (Psalmii 119:9).

Prin studierea Scripturilor copiii ajung să-L cunoască pe Dumnezeu, ca Mântuitor: “Cercetați Scripturile, pentru că socotiți că în ele aveți viața veșnică, dar tocmai ele mărturisesc despre Mine” (Ioan 5:39). Un alt motiv pentru aprofundarea Bibliei este finalitatea oferită de această cunoaștere: „Cine cugetă la Cuvântul Domnului găsește fericirea” (Proverbele 16:20).

De asemenea, un argument puternic pentru a studia Scriptura este modelul pe care Domnul Isus îl oferă prin viața Sa. De nenumărate ori Hristos a citat din Cuvântul sacru – „Stă scris” – și i-a îndemnat pe contemporanii Săi să citească Biblia. Iar versetul din Luca 24:45 îi conștientizează pe cititori de faptul că Însuși Domnul Isus deschide mintea celor care se apropie de Biblie, pentru a facilita înțelegerea acesteia.

Un alt argument puternic care m-a sprijinit în conceperea acestui Opțional de Literatură Biblică a fost oferit de Spiritul Profetic. De nenumărate ori, White (2000) a evidențiat valoarea Scripturilor:

Cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie temelia tuturor studiilor. Biblia stimulează și fortifică atât intelectul, cât și inima. Dobândirea unei educații înalte presupune respectarea Cuvântului lui Dumnezeu. Din punct de vedere educativ, Biblia este fără egal. Ea este adevăratul izvor al oricărei cunoașteri. (pp. 97-107)

„Gândirea celor care studiază Cuvântul lui Dumnezeu își lărgeste orizontul. Biblia este instrumentul cel mai eficient în transformarea caracterului. Ea întărește și disciplinează mintea” (White, 1997, p. 364).

Referindu-se la metodele eficiente de predare a Scripturii, în școlile noastre, Ellen White (1997, p. 350) consideră că este nevoie de „cel mai mare talent” pedagogic pentru a prezenta Biblia, înaintea elevilor. „Nu există educație mai înaltă, decât aceea dată primilor ucenici și descoperită prin Cuvântul lui Dumnezeu” (White, 1997, p. 11). Scriitoarea inspirată (White, 1997, p. 150) îi încurajează pe copii și tineri să caute atât „comorile gândirii, cât și cele ale expresiei”, aflate pe paginile Bibliei.

Ca educator, Biblia nu are egal. Este cea mai veche și mai cuprinzătoare istorie aflată la îndemâna oamenilor. Provenind proaspătă din fântâna adevărului veșnic, o Mână divină i-a păstrat puritatea de-a lungul veacurilor. Ea luminează trecutul îndepărtat, unde cercetarea omului caută în van să pătrundă (White, 1997, p. 44).

Există trei opinii cu privire la rolul Bibliei în educația creștină:

1. Biblia este un curs printre multe alte cursuri. Gaebelien (apud Taylor, 2001) ilustrează această abordare prin imaginea sugestivă a unor „rămășițe de adevăr care plutesc într-o mare laică”. Mesajul trimis elevilor este acela că Biblia este unul dintre „egali”, doar „o felie de viață”.

2. Biblia are rolul dominant în curriculum, dezvoltându-se o formă de „bibliolatrie”. În acest caz, absolvenții unor astfel de sisteme educaționale nu sunt calificați în comunicare, tehnologie, cercetare. Ei sunt deconectați de realitățile pământești.

3. Biblia este fundamentul curriculumului, nucleul fiecărui subiect. Clark (apud Taylor, 2001) consideră că Biblia are dreptul de a controla toate cursurile de instruire și toate departamentele educaționale. Fiecare disciplină, fiecare subiect trebuie să fie centrat pe

Hristos și bazat pe Biblie. Ea conferă unitate curriculumului.

David Jeffrey (apud Nembhard, 2001) crede că din pricina necunoașterii Bibliei, în colegiile și universitățile în care se vorbește engleza în lume, studiul literaturii engleze este în primejdie pentru că literatura engleză este îndatorată Bibliei. Studenții adventiști au o mai bună „memorie culturală colectivă” decât cei din instituțiile seculare, deoarece adventiștii citesc Biblia adesea.

Ca „mare literatură”, cartea lui Iov ar putea fi studiată la orele de literatură engleză (Rosario, 1993). Biblia furnizează coerență pentru toate subiectele școlare. Scopul principal al învățării Bibliei este dezvoltarea de relații, cea mai importantă fiind relația cu Dumnezeu (Korniejczuk și Brantley, 1993).

Din păcate, în unele sisteme educaționale identificate ca fiind creștine, există o totală separare între credință și învățare. În altele există o interacțiune ocazională (Taylor, 2001). Strategiile narrative constituie o parte importantă din programul de integrare a credinței și învățării.

Trainor (Becker, 1993) consideră că sala de clasă este locul sacru în care studiul literaturii sacre, rugăciunea, istoriile și disciplinele spirituale pot da naștere unui serviciu de cult.

Literatura oferă plăcere cititorului și constituie un mijloc de predare a adevărului; ea poate servi ca mijloc de îmbunătățire morală, stimulând creativitatea și transmițând valori (Poblete, 1999). Cu toate acestea, nu toate lucrările literare pot servi ca un instrument de predare a virtuților creștine. Unele opere literare pot corupe mintea, distrugând morala sau chiar credința în Dumnezeu. Biblia constituie o normă sigură pentru toate domeniile vieții; ea este standardul pentru testarea literaturii (White, 1997).

Vitz consideră că narațiunile reprezintă o componentă esențială a educației morale

(apud Connors, 1998). Ele trebuie să aibă o intrigă și să fie realiste. Ele ne conving de semnificația vieții. Coles (apud Connors, 1998) promovează folosirea povestirilor biblice ca o importantă sursă de răspunsuri morale, și în special cele care vorbesc despre viața Domnului Isus și a ucenicilor Săi.

Povestitul nu se va demoda niciodată. Alte metode de predare apar și dispar, însă povestitul rămâne veșnic. Acesta este unul dintre cele mai puternice mijloace de a-i ajuta pe copii să se dezvolte din punct de vedere moral. Povestirile sunt plăcute și inspiră dorința de imitare. Isus a fost cel mai mare povestitor al lumii (Habenicht și Burton, 2008).

Povestirile Bibliei rămân excelente surse pentru învățarea virtuților creștine (Carr, 1998). Narațiunile biblice servesc ca bază pentru educația adventistă. Ele ajută la formarea caracterului (Coupland, 1998). Povestirile biblice au capacitatea de a revitaliza și împuternici educația adventistă. Acestea oferă atitudini, scopuri și motive; modele ale adevărului și exemple concrete a ceea ce constituie un creștinism real.

CAPITOLUL II

REVIZIA BIBLIOGRAFICĂ

Cercetarea bibliografică s-a extins în trei direcții. În primul rând a fost studiat interesul adolescenților, față de citirea Bibliei, în al doilea rând a fost realizată o cercetare bibliografică privind calitățile literare ale Bibliei, iar în al treilea rând au fost prezentate câteva argumente în sprijinul cercetării calitative.

În cadrul cercetării privind interesul pentru citirea Bibliei, au fost identificate cele mai importante studii în acest domeniu, fiind urmate de evidențierea importanței citirii Bibliei, identificarea obstacolelor în realizarea acestui obiectiv și enumerarea câtorva metode de stimulare a interesului adolescenților față de Scriptură. Studiile de cercetare au fost enumerate, ținând cont, în general, de ordinea cronologică a realizării acestora.

În partea a doua a cercetării bibliografice s-a urmărit evidențierea calităților literare ale Bibliei, prin abordarea următoarelor aspecte: (a) calitățile literare ale Bibliei, (b) genurile literare existente în Biblie (epic și liric), (c) talentul literar – un dar de la Dumnezeu, (d) Domnul Isus a folosit dispozitive literare în prezentarea adevărului și (e) argumente care susțin dramatizarea textului biblic.

În partea a treia a reviziei bibliografice au fost prezentate sumar câteva argumente în favoarea cercetării calitative, în general, – fiind urmate de câteva repere bibliografice privind cele două tehnici proprii cercetării calitative – observația participativă și studiul de caz, în mod special.

Interesul față de citirea Bibliei

Studii de cercetare

Interesul față de citirea Bibliei a constituit o preocupare a cercetătorilor, încă din secolul al XX-lea. Președintele companiei Gilbert Youth Research a realizat sondaje în rândul tinerilor protestanți, catolici și evrei (Gilbert, 1957, p.11). Răspunsurile obținute la cele mai simple întrebări au evidențiat ignoranța adolescenților în ce privește Biblia. Totuși, un aspect a fost încurajator: adolescenții care au participat la acest sondaj au răspuns cu aproximativ opt procente mai bine decât predecesorii lor din 1949, când a fost aplicat același test biblic. Rezultatele au fost următoarele: 11% dintre catolici au spus că citesc Biblia frecvent, 42% citesc câteodată și 47% nu citesc deloc. Dintre protestanți, 19% citesc frecvent, 39% câteodată și 42% niciodată. Printre evrei, 14% citesc frecvent, 57% câteodată și 29% niciodată. Este de remarcat că, indiferent de apartenența religioasă, fetele se gândesc mai des la Cele Zece Porunci decât băieții.

În 1992, un studiu realizat de The Barna Research Group (Reeves, 1996) a evidențiat faptul că 54% dintre tinerii cu vârsta între 18 și 26 de ani au spus că religia este foarte importantă pentru ei. Întrebați fiind dacă sunt de acord că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu, în totalitate, 65% dintre aceștia au răspuns afirmativ.

În 1996 a fost realizat un sondaj în rândul tinerilor catolici, cu privire la interesul pentru citirea Bibliei (Briggs, n.d.). Din 6000 de tineri, doar 14% consideră că este important să citești Biblia. Brian Froehle, sociologul de la Georgetown Center care a condus studiul acesta, consideră că la nivelul parohiilor nu există interes pentru studierea Bibliei, iar acestea nu oferă programe pentru studierea Bibliei; aceasta ar fi o cauză a scăderii interesului față de Biblie din partea tinerilor.

Potrivit studiului realizat de The Barna Research Group în anul 1997 (apud Vlach, n.d.), cei care citesc regulat Biblia fac aceasta aproximativ 52 de minute săptămânal.

Citirea Bibliei se înscrie într-un context mult mai larg, acela al interesului general pentru citit. Din acest motiv SmartGirl and the Young Adult Library Services Association (YALSA) - a division of the American Library Association (ALA) au încheiat un parteneriat pentru abordarea unei probleme foarte importante, anume cititul. Între 17 și 23 octombrie 1999, s-a realizat un sondaj de opinie în rândul adolescenților cu privire la obiceiurile și atitudinea acestora față de lectură (Marra, 1999). Respondenții au fost 3072 fete și băieți din SUA, cu vârste între 11 și 18 ani, dintre care 1826 fete și 1246 băieți. 72% dintre cei intervievați au spus că citesc de plăcere, atunci când au timp; din grupul respectiv, 36% au spus că citesc pentru satisfacția personală. Două treimi dintre respondenți citesc reviste, 59% ziare, 48% citesc doar informațiile de pe cutia de cereale. Majoritatea adolescenților se bucură de lectură, dar luptă pentru a găsi timp pentru aceasta. Temele și alte activități extrașcolare le ocupă mult timp. Dintre cărțile preferate, adolescenții au amintit: ciclul „Harry Potter”; ciclul „Chicken Soup for the Soul”. Este interesant faptul că adolescenții între 14 și 16 ani au postat Biblia pe locul 9 din 10, în topul preferințelor.

Studiul Gallup (Mason Kiefer, 2004), realizat între 8 și 19 august 2004, a identificat una dintre cauzele majore pentru care copiii nu mai agreează cititul cărților. 60% dintre copiii cu vârste cuprinse între 8 și 17 ani au un televizor în dormitor, în timp ce doar 9% au acces la Internet prin intermediul unui computer. Adolescenții preferă să privească la televizor, să asculte muzică sau să navigheze pe internet decât să citească o carte. Totuși, 33% dintre cei intervievați au declarat că mai degrabă ar citi o carte, decât să-și facă temele pentru a doua zi, iar procentul fetelor este mai mare decât al băieților (40% fete și 26% băieți).

În 2004, The National Endowment for the Arts a realizat un raport intitulat "Reading at Risk", în care s-a constatat că numai 57% dintre americani au citit o carte în 2002, cu patru procente în descreștere față de ultima decadă. Acest studiu a învinuit televiziunea, filmele și internetul (Fram, 2007). Biblia și cărțile religioase au fost citite de două treimi dintre cei intervievați, mai mult decât alte categorii de cărți, iar ficțiunile, cărțile istorice, biografiile au fost citite de aproape jumătate.

Deși cei mai mulți americani au propria lor Biblie (Vlach, n.d.), iar 92% dintre gospodăriile din America au cel puțin o copie din Sfânta Scriptură, studiul realizat de Gallup Organization, în octombrie 2000, a descoperit că 59% dintre americani citesc Biblia ocazional. Acest procent este în scădere față de 73%, în 1980. 37% dintre cei intervievați citesc Biblia cel puțin o dată pe săptămână. Aceasta reprezintă o ușoară scădere de la 40%, în 1990. S-a constatat că femeile citesc Biblia mai mult decât bărbații, raportul fiind de 42% la 32%. În privința nivelului de cunoștințe biblice deținute de cititori s-a constatat destulă ignoranță. Doar 37% au indicat corect cele patru evanghelii și 42% au știut să enunțe cel puțin cinci din Cele Zece Porunci. Cercetările arată faptul că există un interes scăzut față de Biblie, printre creștinii din ziua de azi.

Între 6 și 9 octombrie 2000, Gallup și Simmons au realizat un studiu bazat pe interviul telefonic a 1024 de persoane, cu vârste de la 18 ani în sus, privind interesul față de Biblie al acestora. În urma acestui studiu s-au constatat următoarele: 6 persoane din 10 citesc ocazional Biblia. Frecvența citirii Bibliei, în general, a scăzut în ultimul deceniu, de la 73% la 59%. Și procentul celor care au declarat că citesc cel puțin o dată pe săptămână Biblia a scăzut ușor de la 40 la 37%. În privința frecvenței citirii Bibliei, 16% dintre americani spun că citesc Biblia în fiecare zi, 21% spun că citesc săptămânal, 12% citesc lunar, 10% mai puțin decât lunar și 41% spun că citesc rareori sau deloc.

S-a constatat că 65% dintre americani sunt de acord că Biblia „răspunde la toate sau la majoritatea întrebărilor de bază ale vieții” (Gallup și Simmons, 2000). Cei cu studii superioare cred mai puțin că Biblia este un ghid cuprinzător despre viață. 46% dintre cei cu un grad postuniversitar spun că Biblia răspunde la întrebările de bază ale vieții, față de 72% dintre cei cu liceul sau mai puțin, care au mai multă încredere în Scriptură. Cele mai interesate de Biblie rămân femeile și persoanele din sudul Statelor Unite. De asemenea, persoanele mai în vârstă manifestă un interes mai crescut față de citirea Bibliei, în comparație cu persoanele mai tinere (50% față de 27%).

Datele raportului realizat de Barna Group în 2006 reprezintă răspunsul oferit de interviuarea a mai mult de 22103 adulți și 2124 adolescenți din întreaga națiune, surprins în 25 de sondaje de opinie diferite. Aceste studii au evidențiat un aspect important în privința spiritualității tinerilor. În ciuda faptului că în timpul adolescenței, copiii se implică în activități spirituale, mai ales în cadrul congregațiilor religioase, în timpul colegiului se îndepărtează de activitățile bisericii, nu mai citesc Biblia și nu se roagă. Șase din zece tineri de peste 20 de ani au fost implicați activ în biserică, în adolescență, dar nu au continuat în timpul maturității timpurii.

Un studiu realizat în perioada 5–8 decembrie 2002, pe un eșantion de 1001 persoane (Crabtree și Crabtree, 2003), a evidențiat faptul că 47% dintre tinerii intervievați cu vârste între 18 și 29 de ani au spus că citesc cărți de religie și teologie.

În 2004, sondajul National Study of Youth and Religion (Smith, 2004) a descoperit că mai puțin de o treime dintre adolescenții americani protestanți citesc Biblia personal și atunci poate doar o dată pe săptămână.

Unul dintre studiile de referință, care este amintit des, privind gradul de interes față de citirea Bibliei a fost publicat sub forma unui raport (Bible Literacy Report, 2005). Acest studiu

a însumat rezultatele a două cercetări independente realizate de John Templeton Foundation și de Gallup Organization. Prima a reprezentat un studiu calitativ adresat unui număr de 41 de profesori de limba engleză selectați din 34 de licee, dintre care 30 publice și 4 private. Aceștia au vorbit despre nevoia elevilor cu privire la citirea Bibliei (authored by Marie Wachlin, Ph.D.). A doua cercetare a fost inițiată de Gallup Organization în rândul adolescenților americani cu privire la cunoștințele lor din Biblie sau din alte literaturi religioase, fiind autorizată de The Bible Literacy Project, Inc (Bible Literacy Report, 2005). Aceasta s-a derulat în perioada 20 mai –27 iunie 2004 și au fost intervievați 1002 adolescenți, cu vârsta între 13 și 18 ani.

Din cele 41 de cadre didactice participante la studiul Templeton, 40 au afirmat faptul că elevii care cunosc Biblia dețin un avantaj semnificativ în ce privește educația. Majoritatea profesorilor de limba engleză a estimat că mai puțin de un sfert dintre elevi au o cultură biblică. Profesorii au constatat că elevii care nu sunt familiarizați cu Biblia au un real dezavantaj, față de colegii lor. Ei petrec mai mult timp pentru a învăța și adesea sunt confuzi. Numai patru școli publice din cele treizeci au oferit o unitate de curs biblic, fiind într-un real dezavantaj față de cele patru școli private.

Potrivit opiniei elaborate de profesorii intervievați, termenul de “biblical literacy” cuprinde cinci componente: (a) cunoașterea cărților Bibliei, (b) familiarizarea cu povestirile de bază ale Bibliei, (c) cunoașterea personajelor populare ale Bibliei, (d) recunoașterea expresiilor comune ale Bibliei și (e) capacitatea de a face legătura între Biblie și referințele din literatură.

Lindbeck (1989), celebrul teolog de la Universitatea Yale, a comentat din aceeași perspectivă a profesorului, nivelul scăzut al cunoștințelor biblice observat la studenții săi: „Când am ajuns la Yale, chiar și cei care proveneau din medii nereligioase cunoșteau mai bine

Biblia decât studenții proveniți din familii care mergeau la biserică.”

Smith și Denton au condus cercetarea cea mai cuprinzătoare care s-a făcut vreodată în domeniul tineretului și religiei (Smith și Denton, 2005, pp. 6-7). Rezultatul cercetărilor a fost inclus în cartea “Soul Searching: The Religious and Spiritual Lives of American Teenagers”. Cercetarea s-a realizat printr-un sondaj telefonic aleatoriu al adolescenților (cu vârste între 13 și 17 ani), precum și al părinții lor, în 3000 de gospodării din Statele Unite. Studiul a fost completat de 267 de interviuri față-în-față cu adolescenți din 45 de state.

Cercetările au evidențiat faptul că 75% dintre adolescenți urmează convingerile religioase ale părinților, iar acestea sunt mai asemănătoare opțiunilor mamelor decât alor taților. Potrivit lui Smith și Denton, adolescenții înțeleg religia într-un mod propriu: religia îi ajută să facă alegeri bune și să fie fericiți. Religia dominantă printre adolescenți ar putea fi numită “Moralistic Therapeutic Deism.” În privința Bibliei, ei cred că aceasta îi învață să fie buni și corecți cu alții.

În august 2006, Answers in Genesis - USA a comandat un studiu de cercetare la America's Research Group, Ltd., pentru a descoperi motivul pentru care tinerii părăsesc biserica (Richardson, 2007). Cei intervievați au indicat faptul că materialele de la școala bisericii sunt superficiale și irelevante. 86% dintre respondenți au indicat faptul că au început să pună la îndoială Biblia din anii de liceu.

Potrivit unui alt sondaj de opinie realizat de Barna (9 august 2005), 80–90% dintre studenții din SUA sunt înscriși la școli publice. După 30 de ore petrecute în școlile publice și alte 30 de ore în fața televizorului, în fiecare săptămână, tinerii primesc doar aproximativ o oră pe săptămână de „reprogramare” la biserică. De cele mai multe ori, sistemul de educație școlară a studenților pune la îndoială credibilitatea cuvintelor Bibliei (Richardson, 2007).

„Unul din patru adulți nu a citit nicio carte anul trecut” (Fram, 2007). Aceasta este

concluzia unui sondaj realizat de Associated Press - Ipsos, în august 2007. Numărul de cărți citite raportat a fost în medie de șapte.

Un alt studiu realizat la nivel național (The Barna Group, 2009) a evidențiat concepțiile cu privire la divinitate și concordanța acestora cu învățătura biblică. Trei sferturi dintre cei intervievați (78%) au declarat că Dumnezeu este „atotputernic, atotștiutor, Creatorul universului”. Restul de un sfert au ales alte descrieri ale lui Dumnezeu - descrieri care nu sunt în concordanță cu învățătura biblică. De asemenea, patru din zece creștini susțin cu tărie că Satana „nu este o ființă vie, dar este un simbol al răului”. Doar o minoritate de creștini mai crede în existența diavolului. Hollywoodul a făcut ca răul să fie acceptabil și inofensiv, iar Satana și demonii săi să pară mai puțin înspăimântători decât spune Biblia.

Un sondaj național cu privire la Alfabetizarea biblică în Marea Britanie, realizat de Centre for Biblical Literacy Communication la St John's College, Durham, a descoperit că mai puțin de 10% dintre britanici cunosc și înțeleg relevanța personajelor biblice. „Imaginați-vă o galerie de artă națională, fără scene biblice” spune profesorul Davies (2009). „Istoria culturii occidentale se prăbușește fără coloana vertebrală a culturii biblice care o păstrează în picioare.”

În general, datele acestor studii au evidențiat gradul scăzut de interes pentru citirea Bibliei, în USA. Din păcate și în Europa se manifestă aceeași apatie față de Scriptură (Wooden, 2008). Pe data de 28 aprilie, 2008, Catholic News Agency a prezentat rezultatele sondajului privind interesul față de Biblie în nouă țări: Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Olanda, Germania, Franța, Spania, Italia, Polonia și Rusia. La întrebarea dacă au citit vreun pasaj din Biblie, în ultimele 12 luni, 75% dintre americani au răspuns afirmativ, pe când procentul europenilor a fost mai scăzut. Procentul de europeni care au citit un pasaj biblic în anul premergător sondajului a variat de la un nivel maxim de 38% în Polonia, la un minim de

20% în Spania.

În contextul actual, când interesul tinerilor față de citirea Bibliei a scăzut, Biserica Adventistă a devenit tot mai conștientă de problemele similare din propriile congregații (Fisher, 2005). Încă din 1993, Diviziunea Pacificul de Sud a devenit interesată de cercetarea și studierea dezvoltării credinței și formarea valorilor la adolescenții și tinerii cu vârste între 12 și 18 ani.

Un raport al studiului ValueGenesis 1 (Fisher, 2005) a indicat faptul că aproximativ două treimi din totalul respondenților, adolescenți și tineri, au fost de acord că devoțiunea personală este foarte importantă în dezvoltarea credinței personale. Cu toate acestea, doar 24% dintre tinerii adventiști au raportat că studiază în mod constant Biblia.

Studiul ValueGenesis 2: Adventist Church in Canada, conform lui Gillespie și Smith (apud Fisher, 2005) a indicat faptul că în clasa a VI-a, 60% dintre toți respondenții au găsit Biblia interesantă, în timp ce în clasele a XI-a și a XII-a, doar 20% au mai fost de acord cu aceasta. De asemenea, numai 37% dintre elevii din clasele IX-XII citesc Biblia lor, o dată pe săptămână sau mai mult. Este important ca educatorii adventiști să înțeleagă ce se întâmplă în orele de Biblie în școlile adventiste, pentru a remedia acest interes scăzut al elevilor față de Biblie.

Citirea Bibliei – importanță, obstacole și metode de stimulare

Cunoscutul predicator englez, John Wesley spunea, referitor la Biblie: „Vreau să știu un lucru – drumul spre cer; cum să aterizez în siguranță, pe malul fericit. Însuși Dumnezeu a binevoit să ne învețe drumul; în acest scop a venit El din cer. El a scris aceasta în Biblie” (Outler, 1964, pp. 89, 199). De asemenea, el considera Biblia „cartea lui Dumnezeu” și dorea să o aibă, oricât ar fi costat.

Biblia exercită o influență înobilatoare asupra minții. Studiul ei purifică și înalță mai mult decât orice (White, 1997, p. 320). Fără o înțelegere a Scripturilor, este imposibil pentru tineri să înțeleagă ce este adevărul sau să discearnă între sacru și profan.

Gabel Wheeler (apud Rosario, 2000) susține că citirea zilnică a Bibliei îi conferă cititorului o sensibilitate, care îl ajută să interpreteze evenimentele din viața sa ca pe o călăuzire divină.

S-a constatat faptul că probabilitatea de acceptare a lui Hristos ca Mântuitor scade cu vârsta. Copiii cu vârste cuprinse între 5 și 13 au o probabilitate de 32% de a-L accepta pe Isus Hristos ca Mântuitor personal. Între 14 și 18 ani probabilitatea de acceptare scade la 4%, iar tinerii mai mari de 18 ani au o probabilitate de 6% (MacQueen, 2004). Această statistică reprezintă un imbold pentru educatori, pentru a face tot ce pot pentru a le transmite copiilor mesajul Bibliei.

Într-un studiu, cercetătorul George Barna a concluzionat: „În esență, ceea ce crezi până la 13 ani, vei crede până vei muri“ (Bryson, 2009). Statisticile indică faptul că până la 13 ani se realizează convingerile care vor dura întreaga viață. Predarea adevărurilor biblice la un copil influențează întreaga lui viață.

Este demn de remarcat faptul că educația religioasă bazată pe studierea Scripturii diminuează riscul dependenței de droguri. Francis (apud Krumm, 2007) prezintă un studiu realizat în Anglia și Țara Galilor, la care au participat 25888 de adolescenți cu vârste între 13 și 15 ani. S-a constatat că acei elevi care citesc Biblia au o aversiune mai mare față de droguri decât colegii lor care nu au preocupări spirituale.

În urma unui studiu cu privire la efectele citirii Bibliei, Maxwell (apud Krumm, 2007) a constatat că acele persoane care au participat în mod regulat la grupa de studiu biblic, au

avut un nivel semnificativ mai mare de maturitate a credinței decât cei care nu au studiat Biblia, deși au participat cu regularitate la serviciile de închinare.

Pentru că Biblia străbate întreaga cultură occidentală, nu poate exista o adevărată educație fără cunoașterea Bibliei (McNamee, 2007). Potrivit unor estimări, Shakespeare face referire la Scriptură de 1300 de ori. Fără Scriptură, lumea este plată, doar ea dă profunzime gândirii și simțămintelor noastre.

Poetul Andrew Motion, care se declară ateu, a solicitat o revizuire a curriculumului școlar pentru a introduce Biblia în studiul elevilor. El dorește acest lucru, nu din motive religioase, ci pentru a facilita elevilor înțelegerea unor opere literare scrise de autori celebri, precum Milton, Shakespeare sau chiar scriitori mai recenți, ca T. S. Eliot (Bingham, 2009).

Motion, profesor la Universitatea Royal Holloway din Londra, a declarat că a întâmpinat probleme serioase de înțelegere a „Paradisul Pierdut” de Milton, pentru că studenții nu aveau noțiuni precum „căderea omului în păcat, despre care vorbește Biblia. „Mi se pare deprimant faptul că această moștenire culturală devine apanajul unei elite intelectuale. Aceasta este o negare a unei mari oportunități deschise pentru ființele umane.”

Predicatorul Hickey (n.d.), într-una din prezentările sale transmise pe postul de televiziune „Let the Bible Speak” a prezentat 10 motive pentru care oamenii nu citesc Biblia. Acestea au fost identificate în urma unui studiu realizat de The Bible Literacy Center din Lincoln, Nebraska, asociat cu Woodrow Kroll’s Back to the Bible radio program, în care au fost interviuate peste 5000 de persoane.

Motivele sunt prezentate în ordine descrescătoare: (a) Nu știu de unde să încep, (b) Nu pot găsi ceea ce vreau să găsesc în Biblie, (c) Nu citesc Biblia pentru că ea nu confirmă ceea ce cred deja, (d) Am auzit la biserică, de ce am nevoie să mai citesc?, (e) Limba Bibliei pur și simplu nu are sens pentru mine, (f) Biblia este o carte mare, nu o pot citi pe toată, (g) Biblia

nu este relevantă pentru viața mea, (h) Biblia este plictisitoare, (i) Lectura Bibliei nu este o prioritate în viața mea și (j) Aș dori să citesc Biblia, dar nu am timp.

Brunt (apud Fisher, 2005) afirmă că tinerii găsesc Biblia irelevantă și devin analfabeți din punct de vedere biblic pentru că nu găsesc nicio legătură între studiul Bibliei și viața lor zilnică.

Pentru stimularea interesului de a citi Biblia, au fost concepute diferite programe de abordare a Scripturii. William Procter a constatat că la sfârșitul unui studiu minuțios și lent al Bibliei, elevii au uitat ceea ce au învățat la început (Gray, 2005). El a conchis că o viteză mai mare de citire a Bibliei asigură o mai bună înțelegere a acesteia. Din acest motiv s-a hotărât să dezvolte o metodă care să le permită elevilor de la clasa a VII-a în sus, să citească Biblia în 24 de ore, având o bună înțelegere. Planul său a inclus "HCSB Light Speed Bible", realizat de Broadman și Holman. De asemenea acestei metode i s-au adăugat metoda "Bible in 90 Days," publicată de Zondervan, și proiectul "The 100 - Minute Bible," publicat în „The 100–Minute Press in Canterbury, England”. Totuși, „aceste metode nu iau locul studiului aprofundat”, a declarat William Procter.

John Wesley a spus că Biblia trebuie citită lent, dar oamenii pot să o citească și repede, ca o completare la un studiu aprofundat (Campbell, 2005).

O altă metodă de stimulare a interesului pentru Biblie, mai ales în rândul adolescenților care folosesc computerul, reprezintă „testele de cunoștințe biblice”, chiar și pentru copiii de pastori. De asemenea, anual se organizează olimpiade sau concursuri naționale și internaționale de evaluare a cunoștințelor biblice, în rândurile tinerilor. Cea mai recentă competiție internațională „Bible Quiz” a fost susținută pe 22 aprilie 2010, la Ierusalim. Or Ashual, o tânără elevă de 17 ani de la „Amana Girls’ School” din Kfar Saba, Israel, a fost finalista concursului (Runyan, 2010).

Cunoscutul autor George (2006) a adaptat populara sa carte "The Bare Bones Bible Handbook" pentru adolescenți. Abordarea fiecărei cărți din Biblie într-o manieră plăcută, adaptată nevoilor tinerilor, face ca această carte să constituie o invitație de a explora înțelepciunea și adevărul Scripturii. În fiecare carte a Bibliei sunt identificate: temele majore, personajele cheie, evenimentele importante și lecțiile de viață transmise.

Pentru a veni în sprijinul elevilor și profesorilor adventiști, în scopul unui studiu mai eficient al Bibliei, a fost editată o serie de 40 de volume numită, "Abundant Life Bible Amplifier Series", sub coordonarea Dr. George R. Knight, editura Pacific Press (Knight, 1995).

O altă manieră de a citi Biblia este cunoscută ca Lectio divina. Aceasta presupune existența a patru etape: citirea sau auzirea, meditarea asupra celor citite, rugăciunea și contemplarea. Profesorul Dunn (2006) propune elevilor săi conceperea unui jurnal care să cuprindă răspunsurile personale la textele citite. Adventiștii de ziua a șaptea ar trebui să acorde mai multă atenție studiului Bibliei. Rezultatele cu siguranță nu vor lipsi.

Predarea adecvată fiecărei vârste, a temelor biblice, ar trebui făcută cu multă responsabilitate de către educatorii adventiști, pentru a dezvolta dragostea față de Scriptură, atâta timp cât mințile copiilor sunt impresionabile (Fisher, 2005). Educatorii ar trebui să dezvolte o atitudine sănătoasă și o curiozitate cu privire la această carte pierdută, Biblia.

Este destul de simplu pentru orice persoană cultă să înțeleagă mesajul de bază al Bibliei (Sproul, 1977). „Dar și cel mai simplu suflet și cel mai mic copil, în cazul în care sunt deschise pentru Dumnezeu, pot primi la fel de mult ca oricine altcineva în urma citirii Bibliei" (Dewey, 2001). Biblia nu va deveni o carte obositoare pentru copii, dacă instructorul o va prezenta cu înțelepciune. Ea va fi ca o pâine care niciodată nu se învechește (White, 1954).

Biblia – o capodoperă literară

Calitățile literare ale Bibliei

Această carte conține „gândul lui Dumnezeu” (Anonimus). McGarrel (1994) îl consideră pe Dumnezeu, „cel mai mare artist literar”, iar Mencken, un adversar al Creștinismului, a numit Biblia „cea mai frumoasă carte din lume” (apud Ryken, 2001). Biblia este o operă plină de forță, frumusețe și imaginație: o capodoperă literară (Ryken, 2001). Creștinismul este cea mai literară religie din lume, cea mai bună dovadă fiind Biblia (Ryken, 1974). Broadbent (apud Barayuga, 1993) împărtășește aceeași opinie, spunând că doctrinele creștinismului sunt exprimate în poezie. Longman afirmă Dumnezeu nu doar că alege să comunice prin cuvântul scris, dar o face într-un mod literar (apud Paseggi, 1999).

Limbile Bibliei sunt: ebraica, aramaica (o limbă înrudită cu ebraica, folosită în jumătate din cartea lui Daniel și jumătate din cartea lui Ezra) și greaca, în Noul Testament (Fee și Stuart, 1995).

Stanley Fish (apud Ryken, 2001) spunea: „Cărțile (sacre sau profane) îl citesc pe cititor scoțând la iveală ceea ce este în om”. Biblia, în mod special, descoperă ce este în noi, lucruri legate mai ales de valori și moralitate. De asemenea, Simon Lesser (apud Ryken, 2001) spune că „noi citim în primul rând ca să ne descoperim pe noi înșine”, iar acest lucru este cu atât mai adevărat în dreptul Bibliei.

Cunoscutul scriitor creștin Ryken (1984) consideră adevărurile Bibliei ca fiind adevărate bijuterii încorporate într-un bogat strat de povestire și poezie, metafore și proverbe, parabole și scrisori, satire și simbolism. Și de fiecare dată când un povestitor biblic merge dincolo de impulsul documentar de a zice „doar ce s-a întâmplat” și descrie „cum s-a întâmplat”, avem de-a face cu o prezentare literară.

Alter și Kermode (apud McClarty, n.d.) afirmă că în ultimii ani a existat o renaștere a interesului față de calitățile literare ale Bibliei. Cititorului i s-a revelat ca o lucrare de mare forță literară și autoritate. În vechiul Israel, impulsul literar era aproape la fel de puternic ca și cel religios. Analiza literară a fragmentelor biblice previne citirea superficială a Bibliei, pe care Ellen White o incriminează (McClarty, n.d.).

Forma literară există înainte de conținut. Este greșită concepția că dimensiunea literară a Bibliei ține doar de forma în care este prezentat mesajul. De fapt, fără o formă literară, conținutul nu ar exista. Forma literară este dată de modul în care un autor biblic și-a exprimat mesajul său (Ryken, 2008).

Tolstoi spunea că deși analiza unei opere literare nu este egală cu citirea operei, totuși cunoașterea elementelor specifice operei literare și identificarea modului în care acestea funcționează sporesc aprecierea cititorului față de acea operă (McClarty, n.d.).

Literatura este unul dintre produsele creativității umane, care ar trebui să fie un mijloc de a reflecta înțelepciunea „felurită a lui Dumnezeu,” iar profesorii creștini ar trebui să încurajeze o analiză atentă și metodică a Bibliei (Paseggi, 1999).

Există două curente de opinie: unul, conform căruia Biblia aparține literaturii; un altul, după care Biblia este literatură (Jinga, 2001). Deși Biblia este atribuită literaturii ebraice vechi, totuși, ea aparține „tuturor”. În eseu ”The Art of Biblical Narrative”, Robert Alter consideră că, pentru înțelegerea artei narative a unui text atât de vechi precum Biblia, ar trebui să ne concentrăm în primul rând asupra procedeelelor stilistice folosite, precum utilizarea frecventă a analogiei, și în al doilea rând asupra funcției bogat expresive a sintaxei. De asemenea, Ryken (1984) consideră că doar acordând atenție formei literare a pasajului va fi înțeles adevăratul sens al textului.

Dunn (2006) vorbește dezaprobator despre abordarea Bibliei conform curentului “New Criticism”, care disecă textul, dar nu-l apropie de inima cititorului. El îi încurajează pe elevi să citească textul sacru, cu voce tare, pentru că inițial, cuvintele Bibliei au fost auzite, nu scrise.

Unii consideră că Biblia este o carte sacră și prin urmare nu se cuvine ca textul ei să fie analizat din punct de vedere stilistic, iar o abordare literară a acestuia nu face decât să-i trădeze sensul (Jinga, 2001).

Această opinie nu este împărtășită de Ryken (1984) care crede că o abordare literară, alături de cea istorică și teologică, întregeste înțelesul Scripturilor. Iar scriitorul creștin C. S. Lewis (apud Ryken, 1984) merge și mai departe spunând: „Să te apropii de Biblie ca literatură.”

Profesorul Caird (apud Jinga, 2001) a observat că nu se poate vorbi despre valoarea artistică a Scripturilor, decât în măsura în care textul biblic oferă indicii suficiente pentru a susține ipoteza potrivit căreia autorii utilizează anumite expresii și nu altele, cu o deplină „intenționalitate stilistică”.

Una dintre cauzele pentru care mulți cititori nu descoperă calitățile literare ale Bibliei este din pricina faptului că textul actual nu a respectat forma inițială în care a fost scris. Și deși Biblia este proclamată a fi una dintre literaturile mari ale lumii, din pricina divizării în capitole, toate urmele de pasaje lirice, dramatice, povestiri, eseuri, sunt iremediabil pierdute (Goodspeed, 2009). Atunci când a fost realizată Versiunea King James, învățații nici nu știau că anumite părți din Biblie au fost scrise în versuri. Distincția dintre proză și versuri în ebraică a fost redescoperită de abia un secol mai târziu.

Un argument adus în favoarea caracterului literar al Bibliei este unitatea acesteia. Trebuie admis că această antologie de cărți dă impresia unui aspect planificat și reprezentă, în mare măsură, o unitate literară completă în care materialul este aranjat logic. Deși are un autor

multiplu (aproximativ trei duzini de autori), genuri diverse, totuși există o temă unificatoare a istoriei mântuirii care leagă totul într-un întreg (Ryken, 2008). Unitatea este dovada unui îndemn artistic de a reliefa ordinea, frumusețea și integritatea. Dumnezeu este protagonistul întregii cărți, iar caracterizarea lui Dumnezeu este preocuparea centrală literară a Bibliei, fiind urmărită de la început până la sfârșit. Biblia este, de asemenea, unificată de orientarea sa religioasă (Crain, 2003).

O altă caracteristică a literaturii este aceea că apelează continuu la imaginația noastră. În același mod, Biblia colaborează cu imaginația cititorului. Parcurgând parabola „Samariteanul milos”, cititorul își poate imagina cum hoții dezbracă victima, cum aceasta este ridicată pe măgar sau cum îi sunt date instrucțiuni hangiului (Ryken, 1984). O recunoaștere a elementelor imaginative atât în proza, cât și în poezia Bibliei, ne ajută să înțelegem mai clar tema respectivă, fără ca aceasta să afecteze credința noastră în inspirația Scripturii (Reynaud, 1998). De exemplu, detaliile din povestea lui Iona au fost criticate ca fiind incompatibile cu toate cunoștințele noastre privitoare la lumea antică.

Biblia conține material fictiv, specific literaturii (Moncrieff, 1996). Parabola spusă de către Isus despre omul bogat și Lazăr (Luca 16:19-31), precum și parabola copacilor (Judecători 9:8-15) sunt două exemple de ficțiune biblică.

Subiectul major al literaturii este experiența oamenilor (Ryken, 1984, 2001). Literatura nu transmite informații despre experiență, ci chiar experiența. Ea nu prezintă idei abstracte. Ea întruchipează înțelesurile cât mai concret cu putință. Biblia prezintă prin excelență experiențele oamenilor. Toate subiectele proprii literaturii se regăsesc în Biblie indivizii în societate, relația cu Dumnezeu și cu alți oameni, nașterea, inițierea, timpul, moartea și alienarea (Crain, 2003).

Studierea genurilor literare este esențială pentru orice abordare literară a Bibliei,

deoarece fiecare gen are propriile regulile de interpretare. Bogăția genurilor literare descoperite în Biblie reprezintă o dovadă a valorii artistice ce îi conferă un loc în literatură (Rosario, 2000). Genurile literare majore în Biblie sunt: narativ, liric (în special poezia), proverbul, viziunea și scrisoarea (inclusiv profeția și Apocalipsa).

Scrisorile Noului Testament pot deveni literare datorită naturii lor ocazionale, limbajului figurat și tiparelor retorice sau artistice. Alte genuri literare prezente în Biblie includ epicul, tragedia, evanghelia, parabola, satira, pastorala, oratoria, panegiricul, epitalamionul (poemul de nuntă), elegia (poezia funerară) și o serie de subtipuri ale poeziei lirice (cum ar fi poezia naturii, psalmul de laudă, plângerea, poezia de dragoste, psalmul de cult, imnul) (Crain, 2003).

Biblia conține un sistem de simboluri și literatura operează, de asemenea, cu simboluri. Dumnezeu infinit se descoperă în Biblie prin simboluri pentru a fi înțeles de oameni. El este pâine, lumină, cuvânt, păstor (Crain, 2003). Totuși, cele mai multe dintre simboluri provin dintr-un stil de viață agrar, iar elevii de astăzi nu mai înțeleg sensul lor (Yingling, 2009). Iar dacă nu vor înțelege referința din lumea naturală, nu vor înțelege nici mesajul teologic înglobat în acest simbol. De exemplu, dacă un student nu a văzut niciodată o vie, nu va înțelege metafora prin care Domnul Isus exprimă legătura credincioșilor cu El.

Citirea Bibliei ca literatură îi ajută pe cititori să descopere câteva teme familiare care se repetă: creațiunea - începuturile noi. Moise conduce poporul prin mare spre uscat pentru a începe o viață nouă (Exodul 14-15); Iosua traversează Iordanul (Iosua 3:7-17); Iacob trece Iabocul (Geneza 32:22). Aceasta reeditează despărțirea apei de la creațiune (Crain, 2003).

Prezența arhetipurilor unifică, de asemenea, Biblia. Arhetipurile sunt elementele constitutive ale literaturii. Biblia este depozitul complet al tuturor arhetipurilor din lumea occidentală, ceea ce-i conferă un caracter universal. Conștientizarea arhetipurilor ne ajută să

vedem unitatea din Biblie și, de asemenea, realizează conexiunile dintre Biblie și alte literaturi (Ryken, 2008). Acestea sunt imagini (lumina, apa, deal), tipuri de caracter (erou, personaj negativ, rege) sau motive (călătoria, salvarea, ispitirea) (Crain, 2003).

O altă caracteristică a literaturii este folosirea jocului de cuvinte. Textul Evangheliilor, care ne-a fost transmis în limba greacă, conține mai multe situații în care a fost abordată această tehnică literară. În discuția cu Nicodim, Domnul Isus folosește cuvântul „pneuma” pentru a desemna atât vântul, cât și Duhul. Este interesant faptul că și în limba aramaică, Domnul Isus a folosit același joc de cuvinte. De asemenea, grecescul „petros” folosit pentru piatră și „Petru” are corespondentul Chifa în aramaică (Crain, 2003).

Biblia a avut un cuvânt de spus și cu privire la conceptul de conștiință literară, raportată la: ideea de autor, spirit critic și canon literar (Jinga, 2001). Cărțile biblice au fost scrise sub inspirație divină, și datorită acestui lucru, adevăratul autor al Bibliei este Dumnezeu. Totuși, cărțile biblice în general poartă numele scriitorilor lor. Acest lucru conferă autenticitate unui text. Secole de-a rândul, ideea de autor nu a fost definită clar. Scriitor putea fi un copist, secretarul vreunui nobil, un compilator sau chiar și un traducător. Mult mai târziu, ideea de autor literar începe să se deosebească de cea de simplu scriitor. De-abia în secolul al XVIII-lea, autorul se bucură de drepturi juridice de proprietate asupra creațiilor sale.

În privința spiritului critic, mulți consideră că a apărut târziu, fiind una dintre cuceririle raționalismului. La sfârșitul anilor 70, profesorul Herbert N. Schneidau a combătut această teorie, spunând că spiritul critic nu este o invenție a raționalismului și că nu poate fi înțeles corect decât în raport cu Biblia (apud Jinga, 2001).

Conceptul de „canon” nu a fost invenția lui Harold Bloom (Jinga, 2001). El face trimitere la colecția cărților pe care Biserica le numește „sfinte” pentru că le-a acceptat ca fiind scrise sub inspirația Duhului Sfânt, cuprinzând revelația divină. Tot astfel, noțiunea de canon

literar desemnează o listă de cărți, un catalog cuprinzând piesele cele mai reprezentative pentru o perioadă istorică, pentru un curent artistic sau pentru o școală. Aceste opere, devenite canonice, reprezintă un model și sunt studiate în școli, bucurându-se de manifestările comemorative organizate periodic în jurul lor.

În Biblie este literatură, fără nicio îndoială (Barayuga, 1993). Adevărurile lui Dumnezeu sunt prezentate prin intermediul diverselor forme literare: narative, poetice, dramatice. Totuși, scriitori ca Stendhal, Herder și T.S. Eliot s-au opus întotdeauna ideii de a considera Biblia doar „literatură” (Paseggi, 1999). Prin această abordare se poate minimaliza scopul ei fundamental, acela de a comunica adevărul lui Dumnezeu oamenilor. Mii de cititori apreciază calitățile literare ale Bibliei, dar rămân insensibili față de adevărurile ei (Barayuga, 1993).

Biblia a constituit un izvor de inspirație pentru artă în general și pentru literatură în special. Un număr impresionant de narațiuni, parabole și proverbe biblice au impregnat literatura europeană, constituind baza unor noi forme literare. Harold Bloom (apud Jinga, 2001) numește Biblia „cartea inevitabilă”, iar Stephen Prickett (apud Jinga, 2001) consideră că inclusiv apariția ideii de carte, în literatura europeană, este datorată în mare măsură Bibliei.

Beck (apud Rosario, 2000) spune că Scriptura este literatură și fără ea sau fără Autorul ei, „nicio altă literatură nu are vreo bază pentru a fi sau a funcționa”. Biblia este indispensabilă în studierea literaturii.

Scriitorii au făcut multe referințe la Scriptură și au folosit termeni și povestiri din ea (Nembhard, 2001). Biblia este o parte a moștenirii lor și chiar dacă nu sunt credincioși, ei o consideră o parte comună a culturii occidentale. Când poeții fac aluzii la Scriptură, ei se așteaptă ca cititorii să recunoască și să înțeleagă aceste referințe. Nembhard exemplifică acele referințe biblice incluse în literatura engleză prin poezia “Jones Beach, A Sunday in November” de Catherine Barry, care parafrazează versetele din 1 Corinteni 2:9.

Genul epic

Cele două genuri literare principale ale Bibliei sunt: narativ și poetic. Subtipurile narrative includ povestirea, evanghelia, tragedia, comedia (un complot în formă de U, cu un final fericit), și parabola. Genul liric cuprinde: psalmul de lamentare, psalmul de laudă, poezii de dragoste, poezii despre natură, epithalamion (poem de nuntă), și multe altele (Ryken, 2008). În plus față de narațiune și poezie, există profeție, creații vizionare, apocalipsa, pastorale, panegiric, oratorie, drama (ex. cartea lui Iov), satira, și epistola. La acestea se mai pot adăuga: poveste de călătorie, monolog dramatic, cântec de osândă și imnul hristic. În ansamblul ei, Biblia etalează aproximativ o sută de genuri literare (Ryken, 2008).

Totuși, genul epic slujește cel mai bine scopului lui Dumnezeu de a transmite mesajul Său. Narațiunile Bibliei au intriga cuprinsă în „marea intrigă” a pătrunderii păcatului în lume, iar lista personajelor Îl cuprinde și pe Dumnezeu. Dumnezeu este eroul tuturor narațiunilor biblice. El este în spatele tuturor povestirilor. „Povestea lui Dumnezeu” cuprinsă în Biblie este mai măreață, mai bogată și mai semnificativă decât oricare altă poveste creată de oameni (Fee și Stuart, 1995).

O zicală evreiască spune că Dumnezeu a făcut oamenii pentru că iubește poveștile (Ryken, 1984), iar Henry Luce, fondator al revistei Time Magazine, a spus că „Nu «Time» a început să accentueze povestirile despre oameni, ci Biblia”. Biblia descrie faptele nobile ale unor oameni deosebiți, exemple de virtute și onoare, lecții de pietate și puritate (White, 1997).

Predominanța narativului, ca formă literară a Bibliei își are originea în viziunea Bibliei cu privire la Dumnezeu. Dumnezeul Bibliei este, mai presus de toate, un Dumnezeu care acționează, iar genul narativ are drept caracteristică de bază, acțiunea (Ryken, 1974, 1984). În general, cititorii Bibliei cred că scriitorii Scripturii ne vorbesc despre personaje, acțiuni și

situații, în timp ce ei vorbesc, de fapt, – cu, sau – prin intermediul acestor lucruri - despre Dumnezeu, oameni, și lume (Ryken, 2008).

Povestirile biblice au un caracter universal, trăsătură specifică literaturii, prin faptul că ceea ce se întâmplă unui personaj constituie un model de situație prin care trece o ființă umană la un moment dat (Ryken, 1984). Personajele din istorisirile biblice sunt creații conștiente ale scriitorilor, nu în sensul că persoana din viața reală este cu totul diferită de cea prezentată, ci în sensul că ei decid ce să includă sau ce să excludă în prezentarea personajelor. Evangheliile constituie o exemplificare a puterii de selecție, în acest sens.

Povestea este o formă universală de culturală. Noi nu putem trăi fără povești (McDonald, 1998). Creștinii au cea mai mare „poveste” care poate fi spusă. „A spune o povestire înseamnă a crea o lume, a adopta o atitudine, a sugera un comportament” (Ryken, 2001). Vitz (apud Connors, 1998) consideră că utilizarea de povestiri facilitează educația morală în toate culturile.

Bazându-se pe istorie, Ackerman et al. (apud Rosario, 2000) sugerează că data narațiunilor din Vechiul Testament ar putea fi mileniul II î.C, pentru că Avraam a trăit între 2000 și 1600 î.C.

McClarty (n.d.) analizează cartea Estera dintr-o perspectivă literară, evidențiind șase elemente specifice narațiunilor: intriga, personajele, indicii de timp și spațiu, tipul naratorului, stilul literar și tema. Cartea Esterei ilustrează istoria marelui conflict dintre bine și rău.

Thompson (apud McClarty, n.d.) identifică tipurile de conflicte prezente în cartea Estera. Scriitorul cărții folosește cu măiestrie literară un dispozitiv numit „ironie dramatică”. Când Estera se descoperă pe sine ca fiind evreică, ea prezintă una dintre cele mai eficiente ironii dramatice din Biblie. Inversările de rol – spânzurarea lui Haman pe spânzurătoarea pregătită pentru dușmanul său, sau primirea inelului de către Mardoheu se înscriu în aceeași

tehnică a ironiei dramatice. Charters (apud McClarty, n.d.) identifică o tehnică narativă prin care se anticipează evenimentele din cartea Estera (discuția din casa lui Haman, premergătoare participării la cel de-al doilea banchet).

Unul dintre motivele literare întâlnite de-a lungul întregii literaturi universale este „testul personajelor”. Acesta poate fi de mai multe feluri: proba puterii fizice și a curajului (de exemplu, David); proba istețimii (Iacov își înșală tatăl pentru a căpăta binecuvântarea); proba interpretării viselor (de exemplu, Iosif); proba ținerii legământului (de exemplu, poporul Israel) (Ryken, 1984). Justiția poetică este de asemenea un alt concept propriu literaturii care este prezent într-un mod special în Biblie. Prin aceasta, scriitorii biblici își prezintă propria cosmoviziune și sistemul de valori la care aderă.

Epistolele Bibliei respectă în general convențiile genului epistolar: numele autorului și al destinatarului, salutul, dorința sau mulțumirea sub formă de rugăciune, cuprinsul și salutul, urmate de formula de încheiere (Fee și Stuart, 1995). Cartea Apocalipsei conține trei specii literare: apocalipsă, profeție și scrisoare. Limbajul este criptic și simbolic. Conține imagini fantastice. Numerele sunt folosite simbolice.

Scriitorii Bibliei au un stil propriu, pe care Charters (apud McClarty, n.d.) îl identifică cu „stilul literar”. Ei posedă abilitatea de a trezi emoții diferite, oscilând de la un ton plin de umor la unul dramatic. Uneori simbolurile folosite se identifică chiar cu personajele (de exemplu, Estera). De asemenea, pe paginile Bibliei există o adevărată artă a limbajului.

Sheldon Sacks (apud Ryken, 1984) consideră că una dintre calitățile pe care le are un scriitor de succes este aceea de a controla simpatia sau antipatia cititorului față de acțiunile personajelor, la fiecare etapă (de exemplu, Nabot, care beneficiază de simpatia cititorului, pe tot parcursul povestirii). În privința utilizării figurilor de stil, Biblia este fără egal. Dumnezeu

ni se revelează în Biblie prin diferite metafore: rege - supus; judecător - vinovat; soț – soție; tată –fiu; domn - slujitor (Crain, 2003).

Paul Gibbs, profesor de limba engleza la Andrews University, consideră că Moise, Daniel, și Pavel, unii dintre cei mai remarcabili scriitori ai Bibliei, au avut cunoștințe aprofundate dobândite din cultura seculară a zilele lor (Moncrieff, 1996).

Genul liric

Criticul român Titu Maiorescu, în cunoscutul studiu „O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867” (apud Filimon, 1978), spunea: „poezia este chemată să exprime frumosul” iar „frumosul cuprinde idei manifestate în materie sensibilă”. Ryken (1974) accentuează faptul că poezia, la fel ca restul literaturii, este o prezentare interpretativă a experienței umane într-o formă artistică, numai că este o formă mai concentrată a discursului.

Primele și cele mai înalte creații poetice cunoscute omului se găsesc în Scripturi (White, 2009, p. 159). Înainte să fi cântat cel mai vechi poet al lumii, păstorul din Madian a notat aceste cuvinte ale lui Dumnezeu, adresate lui Iov, fiind în măreția lor neegalate și neatinse nici măcar pe departe de „cele mai înalte creații ale geniului uman” (de exemplu, Iov, cap. 38).

Există în Biblie poezie care a fost declarată minunea și admirația lumii (White, 1997, p. 347). În strălucirea ei, în maiestatea ei sublimă și solemnă și în patosul mișcărilor, Biblia este inegalabilă, chiar și față de cele mai strălucite producții ale geniului uman.

Aproape 90% din cartea lui Isaia, Osea (exceptând capitolul 3:1-5), Ioel, Amos (exceptând cap. 7), Obadia, Mica, Naum, Habacuc, Țefania, Maleahi sunt în exclusivitate cărți poetice (Lăiu, 2010). De asemenea, cărțile narative, „legislative” și epistolare conțin poeme. Toate binecuvântările, blestemele, cântecele și proverbele sunt în versuri. Până și scriitorii

Noului Testament folosesc poezia ca mijloc de a prezenta adevărurile sacre (Matei 5:3-12; Matei 6:9-13). Există fragmente poetice și în epistole, în special în cele pauline (Romani 11:33-36; 1 Corinteni 8:6 și multe altele).

Profeții lui Israel sunt poeți, în sensul deplin al cuvântului. Ei interpretează mesajul divin sub formă de cântece și efuziuni lirice. Aceștia își aduc contribuția literară, la fel cum Milton a transmis concepția sa despre planul de mântuire în *Paradise Lost* (Goodspeed, 2009).

Psalmii sunt imnuri și rugăciuni adresate lui Dumnezeu. Au un limbaj intenționat emoțional. Vocabularul poeziei este, în general, metaforic. Fiecare psalm trebuie citit ca o unitate literară (Fee și Stuart, 1995).

Dorothy Comm omagiază cartea lui Iov, considerând-o „cel mai înalt copac din pădurea literară” (apud Rosario, 1993). Ea își justifică afirmația prin următoarele argumente: conține un vocabular colorat cu metafore bogate; momentele emoționante alternează cu tăceri impresionante. Este prezent motivul universal al întâlnirii dintre Dumnezeu și creatura Sa. Conține profunzimi de gândire, sublimul și omnipotența lui Dumnezeu. Se ocupă cu cele mai adânci emoții și probleme ale vieții. Menține un interes profund în realizarea personajelor, mișcării și fundalurilor.

Comm (apud Rosario, 1993) consideră cartea lui Iov ca fiind un poem istoric. Înainte de a fi scrisă în forma actuală, povestea lui Iov a constituit o parte a literaturii orale. Nu este nicio îndoială că Iov a fost o persoană reală (Ezechiel 14:14). Data istoriei lui Iov este destul de dificil de stabilit. Comm consideră că a fost contemporan cu Avraam și Isaac. The Jewish Publication Society of America îl poziționează pe Iov în aceeași perioadă a patriarhilor.

Cărțile *Eclesiastul*, *Proverbele* și *Iov* sunt cărți sapiențiale. Autorii au folosit diferite tehnici literare: (a) paralelismul sinonimic (*Proverbele* 7:4), (b) antitetic (*Proverbele* 10:1), (c) acrostihul (*Proverbele* 31:10-31), (d) aliterația (*Eclesiastul* 3:1-8), (e) succesiunile numerice

(Proverbele 30:15-31) și (f) analogii, comparații, metafore (Iov 32:19). De asemenea, în cartea Proverbelor pot fi găsite ghicitori, alegorii, parabole (Fee și Stuart, 1995).

Apariția în secolul al XVIII-lea a lucrării lui Robert Lowth, "De Sacra poesis Hebraeorum" a însemnat nu doar redescoperirea paralelismului, ca principiu de bază al prozodiei ebraice, ci și conștientizarea faptului că poetica biblică funcționează după criterii foarte diferite de cele specifice poeziei europene (Jinga, 2001). Poezia ebraică este caracterizată de paralelism (Benner, n.d.). Paralelismul sinonimic (Luca 6:27-28), cât și cel antitetic (Matei 7:17-18) se regăsesc chiar și în evanghelii (Crain, 2003).

Paralelismul asigură un ritm al ideilor, care conferă o muzicalitate deosebită versurilor. De asemenea, poezia ebraică diferă de proza ebraică (cu care se poate confunda ușor, din pricina formei grafice asemănătoare), prin folosirea vocabularului profetic și a paralelismelor (Buhai, 2007; Wilkinson și Boa, 1983).

În literatura de specialitate, cel mai obișnuit model de sonet este reprezentat de paisprezece versuri aranjate într-un anumit fel. Dar sonetele biblice se încadrează într-o mare varietate de matrițe, și singurul lucru comun care le leagă este paralelismul (Goodspeed, 2009). Psalmul 23 posedă o calitate aforistică memorabilă care lipsește la discursul obișnuit. Poetul abordează paralelismul specific poeziei ebraice (Ryken, 1984).

Cântarea Cântărilor a lui Solomon este la fel de valoroasă din punct de vedere literar precum Romeo și Julieta (Goodspeed, 2009), iar Cartea Ecclesiastul cuprinde cinci eseuri, alături de un prolog și un epilog. Drama lui Iov este asemenea multor drame din antichitate, iar Andersen (apud Rosario, 1993) vede în această creație a lui Moise (White, 2009) „o superbă măiestrie literară” (p. 16).

Talentul literar – un dar de la Dumnezeu

Adus la existență de Creator, Adam a început să reflecte o parte esențială a imaginii lui Dumnezeu, care este capacitatea de a fi parte a procesului de invenție și creație (Paseggi, 1999). Capacitatea de a crea, conform opiniei lui White (2009, p. 12) reprezentând „puterea de a gândi și de a face”, exprimă asemănarea noastră cu Dumnezeu. Atunci când Dumnezeu a creat-o pe Eva, Adam a devenit poet. Dorința de a crea este în fiecare dintre noi (Root, 1989).

După ce păcatul a intrat în această lume, facultățile umane au fost afectate. Chipul lui Dumnezeu în om a suferit transformări. Cu toate acestea, ființele umane au continuat să reflecte imaginea lui Dumnezeu. Oamenii au continuat să creeze (de exemplu, Iubal, Tubal-Cain) (Paseggi, 1999). Creativitatea legată de cuvinte - adică literatura - este doar un alt mod în care înțelepciunea diversă a lui Dumnezeu se poate manifesta în viața umană. Solomon a primit darul de a crea (proverbe, cântece, pilde).

Cuvintele rostite de Pavel: „Noi suntem opera de artă a lui Dumnezeu”, în originalul grecesc înseamnă: „Suntem poemul lui Dumnezeu” (Goodspeed, 2009). Ele pot fi aplicate atât pentru creativitatea lui Dumnezeu, care este sursa primară a oricărui talent, cât și pentru om, care a fost creat după chipul și asemănarea Sa.

Așa cum scria Northrop Frye (apud Riken, 2001), creația imaginației ne descoperă lucruri despre viața umană pe care nu le obținem în niciun alt mod. Dorothy Sayers (apud Riken, 2001) spunea: „Caracteristica comună a lui Dumnezeu și a omului este dorința de a crea lucruri” (p. 34).

Creștinii au un motiv în plus de a se delecta cu privire la imaginație, pentru că atât Biblia cât și credința creștină susțin imaginația ca pe o formă de cunoaștere și exprimare a adevărului. Dumnezeu este o ființă plină de imaginație. Întreaga natură, populată cu creaturi atât de diverse, plante pline de fantezie, toate mărturisesc despre aceasta. În Exodul 28, Dumnezeu poruncește

lui Moise să confecționeze o mantie pentru preot, împodobită cu rodii albastre. Dar în natură nu există așa ceva. Creștinul este liber să aibă imaginație (Ryken, 2001).

A existat din partea scriitorilor Bibliei o preocupare deosebită pentru măiestria verbală. Scriitorul cărții Ecclesiastul prezintă acest “crez artistic” în capitolul 12:9-10 (Ryken, 1984).

Alter (apud Paseggi, 1999) consideră că scriitorii Bibliei au avut un uimitor talent literar, ale cărui subtilități sunt foarte puțin înțelese.

Ellen White încurajează folosirea talantului creativității (apud Thomas, 2008), susținând că dezvoltarea și folosirea abilităților date de Dumnezeu ne vor ajuta să facem o lucrare specială pentru El.

Domnul Isus a folosit dispozitive literare în prezentarea adevărului

Isus folosește în prezentările Sale parabole, metafore, simboluri, hiperbole, paradoxuri, întrebarea retorică, toate acestea fiind specifice literaturii. Literatura nu este numai compatibilă cu creștinismul, este chiar limba creștinismului (Barayuga, 1993). Isus a vorbit în metafore, comparații. El nu s-a îndoit de forța imaginației (Ryken, 2001).

Isus a recurs la diferite „dispozitive” literare pentru a transmite adevărurile veșnice într-un mod eficient (Paseggi, 1999). Pildele și alegoriile sunt, de obicei, primele care ne vin în minte, atunci când vorbim despre metodele de predare ale lui Isus. Fiul lui Dumnezeu ar fi putut transmite adevărurile veșnice într-un mod foarte simplu, fără a recurge la dispozitive literare. Dincolo de aceste metode de predare, ca alegoriile și parabolele, există un element estetic în povestirile lui Isus.

Isus a vorbit în pilde, încorporând adevărul în forme literare distincte (Ryken, 1984). Pentru creștin, parabolele lui Isus reprezintă unul dintre mijloacele de a cunoaște caracterul lui

Dumnezeu (Karrow, 1988). Oamenii de știință sunt bine familiarizați cu modul de gândire implicat în pilde. În general, o parabolă presupune plasarea a cel puțin două idei sau concepte într-o manieră comparativă. O idee devine un analog pentru cealaltă.

Dar cel mai important aspect este acela că, prin utilizarea parabolilor, Hristos transmite adevăruri spirituale folosindu-se de împrejurările vieții zilnice. White (apud Karrow, 1988) a spus că noi „nu-l vedem pe Dumnezeu” în semințe, monede, pentru că El nu este limitat la aceste lucruri, dar toate aceste aspecte obișnuite, familiare ne vor aminti de Dumnezeul nostru iubitor.

Ori de câte ori oamenii nu au putut înțelege învățăturile Lui, El le-a spus o poveste. Vorbind despre valoarea povestirilor, White spune (apud McGarrell, 1995) că Isus a dorit să-i provoace la o cercetare de sine. El a încercat să-i trezească din nepăsare pentru ca adevărul să le impresioneze inima.

Referindu-se la parabole, William Barclay spune: „Isus dorea să-i determine pe oameni să judece aspectele cu care erau obișnuiți, conducându-i apoi să transfere acea judecată în domeniul spiritual” (Karrow, 1988). Aceasta este exact ce s-a întâmplat atunci când profetul Natan l-a confruntat pe David, cu propriul său comportament, prin parabola omului sărac care avea doar un miel. David a fost obligat să transfere asupra lui însuși sentința pronunțată. „Parabola este o sabie care înțeapă mințile oamenilor pentru a le trezi”.

Gibbs (apud McClarty, n.d.) menționează patru ocazii în care Domnul Isus a întrebat „Cum citești?” Este important nu doar ce citești, ci cum citești. Isus nu dă o definiție a aproapelui; El spune o povestire despre ceea ce înseamnă aproapele (Ryken, 1984). El nu vorbește despre o idee abstractă, ci prezintă adevăruri concrete, în același mod în care literatura încorporează înțelesuri cât se poate de concrete. Isus a folosit metode literare.

Aproximativ 60 de parabole se găsesc în cele patru evanghelii. Acestea reprezintă mai mult de o treime din toate cuvintele spuse de Domnul Isus (Crain, 2003). Parabolele nu sunt alegorii, pentru că într-o alegorie fiecare detaliu are drept corespondent un alt înțeles. Goulder a descoperit că 82% dintre detaliile parabolilor prezentate de Matei au un înțeles corespondent, 75% în Marcu și 60% în Luca. Parabola „Samariteanul milos” nu are detalii alegorice (Ryken, 1984).

Distincțiile dintre parabolă, comparație și metaforă nu sunt ușor de definit. Adesea nu există aproape nicio diferență, pentru că toate acestea implică un aspect de comparație, dar, în general, metafora și analogia sunt scurte, în timp ce parabola este mult mai extinsă. „Voi sunteți sarea pământului” (Matei 5:13) este o metaforă; „Fiți înțelepți ca șerpii” (Matei 10:16) este o comparație, dar „Împărăția cerurilor se aseamănă cu aluatul pe care l-a luat o femeie și l-a amestecat cu trei măsuri de făină până când totul a fost dospit” (Matei 13:33) este o parabolă (Crain, 2003).

Argumente care susțin dramatizarea textului biblic

Educatorilor adventiști cu experiență în domeniul predării Bibliei, care activează sau au activat în cadrul Universităților adventiste mondiale pledează pentru utilizarea unor metode inovatoare în studierea Scripturii, dramatizarea fiind una dintre acestea.

Din cauza faptului că mulți copii petrec un număr semnificativ de ore în fața televizorului, aceștia și-au pierdut darul imaginației (Hadley, 1999). Unul dintre rolurile importante pe care educatorii ar trebui să și le asume este acela de a trezi imaginația și încântarea elevilor. Profesorul Hadley, de la Southern Adventist Academy, Tennessee, consideră că rolul profesorilor este de a inspira creativitate elevilor. El exemplifică aceasta printr-un experiment realizat cu studenții săi. La un curs de istorie, ca metodă de predare a

folosit dramatizarea. Băieții au jucat rolul soldaților, fetele și-au intrat în rol, preparând mâncare la foc de lemne, cosând sau practicând alte îndeletniciri specifice epocii abordate. Studenții au reținut mai ușor informațiile istorice citite, pentru că le-au corelat cu evenimentele trăite.

Dunn (2006), profesor adventist la Universitatea La Sierra, spune că ar trebui să-i încurajăm pe elevi să scrie poeme, povestiri și scene dramatice, folosind personajele biblice și intrigile din narațiunile biblice. Prea mulți cred că Biblia este doar o colecție de mustărări. Prin astfel de teme, elevilor le este încurajată creativitatea, care ne face asemănători cu Dumnezeuul creator. Aceasta este o manieră revoluționară de a privi Biblia.

În timpul studierii cărții Apocalipsei sau a Parabolelor Domnului Isus, Greenwalt (1996), profesor de teologie de la Walla Walla College le-a cerut elevilor să-și imagineze textul ca pe un scenariu de teatru sau film. Ca rezultat, Biblia a devenit vie pentru studenți. Greenwalt i-a încurajat pe studenți să folosească artele vizuale pentru a reprezenta parabolele. Mulți dintre ei au realizat prezentări video. Unul dintre studenți, care avea îndoieli cu privire la aceste ore de Biblie, a mărturisit că viața lui spirituală s-a îmbunătățit.

McDonald (1998), profesor la Avondale College, consideră că fiecare povestire biblică este o dramă, cu personaje implicate într-o acțiune. Jocul de rol poate fi adaptat la fiecare grup de vârstă. Iar decorurile adaugă realism atmosferei povestirilor biblice (Habenicht și Burton, 2008).

După opinia lui Richardson (1989), profesor la Loma Linda University, există cinci niveluri de aplicație a dramatizării:

1. Ca divertisment - nu ar trebui să ne rușinăm de capacitatea noastră de a ne amuza, pentru că Dumnezeu ne-a creat în acest fel.

2. Ca mijloc de exprimare artistică - drama este o artă a expresiei umane, în care este

folosit corpul uman, precum culorile în pictură, sunetul în muzică.

3. În scop terapeutic - spectatorul își va înțelege mai bine propriile stări sufletești, privind o experiență de viață dramatizată.

4. Ca mijloc de instruire - concepte importante pot fi memorate prin drama care se numește joc de rol. Dacă 75% din lectura unei cărți va fi uitat în trei zile, prin intermediul unei dramatizări, același conținut va rămâne în memoria spectatorului multă vreme, acesta fiind un mijloc de instruire puternic, captivant pentru a fixa evenimente, concepte și valori.

5. Ca instrument de convingere dramatizarea captivează conștiința privitorului. Chiar Dumnezeu a folosit în Cuvântul Său această metodă de a-i convinge pe oameni. Văzând îndărătnicia poporului iudeu, Dumnezeu îl sfătuiește pe Ezechiel să joace „un rol”, cu scopul de a-i convinge pe conaționali de starea deplorabilă în care se găseau și de a le sensibiliza conștiința în scop salvator (Ezechiel 12:1). De asemenea, prorocul Osea joacă o dramă în fața poporului pentru a străpunge mintea ascultătorilor care deveniseră insensibili la predici sau mustrări. Astfel, dramatizarea, folosită înțelept, este o unealtă de neegalat de modelare a gândirii și a comportamentului. Ea poate îmbogăți ființa umană.

Un alt beneficiu al dramatizării este acela de a dezvolta creativitatea fiecărui elev. Dorința de a crea este în fiecare dintre noi. Nu doar persoanele calificate ca artiști posedă darul creației (Root, 1989). Arta este un mijloc de a-ți exprima gândurile, emoțiile, sentimentele. În opinia lui Root (1989), profesor la Andrews University, există cinci motive pentru care artele ar trebui studiate de elevi: (a) încurajează stima de sine, (b) dezvoltă gândirea creativă, (c) ajută la descoperirea de sine, (d) dezvoltă percepția vizuală și (e) dezvoltă întreaga personalitate a elevului. De asemenea, Thomas (2008), directorul Departamentului Educație de la Pacific Union Conference, încurajează eforturile privind practicarea artelor în cadrul educației adventiste.

Habenicht și Burton (2008), apreciază faptul că prin intermediul „jocului de rol” dintr-o povestire biblică, copilul ajunge să înțeleagă o situație din viața reală într-o formă specială. „Actorii” vor simți emoțiile personajelor Biblei și vor lua parte la acțiune. Astfel, ei vor experimenta un rol, fără a fi în pericol, ca în viața reală (Payne, 2006). Aceasta lasă o amprentă de neșters în mintea copiilor (Habenicht și Burton, 2008). O povestire în care copiilor li se atribuie roluri îi va face să se implice cu totul: le pune la lucru imaginația, le activează corpul și le câștigă inima. O astfel de implicare a minții, a corpului și a inimii este un punct cheie în obținerea unei educații religioase consistente.

Harlan (1996), profesor la Loma Linda Academy, folosește deseori dramatizarea în cadrul orelor de literatură engleză. Ea consideră că prin această metodă contribuie la dezvoltarea diferitelor tipuri de inteligență a elevilor.

Carr (1998), profesor la Facultatea de Religie a Universității Loma Linda, crede că accentul nu trebuie pus pe detaliile povestirii, deși bogăția detaliilor oferite de scriitorul biblic constituie adevărate indicații scenice dintr-o piesă (Ryken, 1984), sau pe mecanismele de decizie. Trebuie evidențiate persoanele care i-au adus glorie lui Dumnezeu, chiar în situații dificile.

Campbell (1993), profesor la La Sierra University, propune ca metodă originală de învățare a Bibliei “Reader's Theatre”. Această tehnică presupune scrierea de către elevi a unor dialoguri având o tematică biblică, pe care le vor interpreta în fața colegilor, a părinților sau a profesorilor. În contrast cu reprezentarea dramatizată, care se concentrează mai mult pe interacțiunea dintre interpreți, “Reader's Theatre” pune accentul pe audiență. Această metodă dezvoltă abilitățile de scris și de citit. Nu este costisitoare, pentru că nu necesită costume, recuzită. Constituie un mijloc de a face ca Biblia să devină vie pentru elevii adventiști.

Cultivarea vocii este un alt beneficiu pe care dramatizarea îl oferă ca metodă de învățare.

White accentuează acest aspect (2000, p. 158), iar Charles Van Riper (apud Kearby, 1993) apreciază că niciun alt talent nu are o influență așa de puternică precum vorbirea în public.

Profesorul Campbell (1993) de la La Sierra University, consideră că elevii învață cel mai bine atunci „când sunt bucuroși și au un scop”, aspect uneori trecut cu vederea de pedagogi. Profesorul și scriitorul creștin, Ryken (2001) apreciază valoarea lecțiilor de moralitate transmise prin intermediul operelor narrative, epice sau dramatice, unde sunt prezentate modele comportamentale. Ryken (1984) consideră că prin intermediul literaturii biblice, propriile experiențe și convingeri capătă formă și exprimare.

Abordarea Bibliei, dintr-o perspectivă literară, nu minimalizează aspectul teologic și istoric al învățăturilor ei, ci din contră, îi conferă un plus de frumusețe, atât de necesar stimulării interesului elevilor față de citirea ei.

Argumente privind cercetarea calitativă

Generalități

Prin termenul de cercetare calitativă se poate înțelege orice tip de cercetare care poate produce rezultate care nu ajung la proceduri statistice sau alte mijloace de cuantificare. Prin intermediul cercetării calitative pot fi studiate în profunzime motivațiile, emoțiile, percepțiile și sentimentele care îi determină pe subiecți să acționeze într-un anumit fel (Strauss și Corbin, 1998). Numeroși cercetători cred că investigația calitativă și cea cantitativă pot fi combinate eficient în același proiect de cercetare.

Cercetarea calitativă folosește o abordare naturalistă care caută să înțeleagă fenomenul în contextul situațiilor specifice (Agabrian, 2004). Cele mai cunoscute modalități de abordare în cercetarea calitativă sunt: (a) naturalismul (preferință pentru ieșirea pe teren cu scopul de a face observații), (b) etnometodologia (care împărtășește grija naturalistului pentru detaliu, dar

îl localizează în interacțiune) și (c) emoționalismul (dorește contactul „apropiat” cu subiecții studiați și favorizează biografia personale).

Un alt argument în favoarea unei abordări calitative a cercetării îl constituie, potrivit lui Lincoln și Guba (1985) necesitatea de a funiza informațiile în forma în care „oamenii trăiesc”. Stake (1978), îmbrățișând aceeași viziune, consideră că rapoartele de cercetare calitativă, bogate în detalii și intuiții ale experiențelor participanților au capacitatea de „a fi epistemologic în armonie cu experiența cititorului” și, astfel, au mai multă semnificație decât cele bazate pe cercetarea cantitativă.

Observația - cadrul teoretic

Ca metodă de investigație științifică, observația este definită ca act de urmărire intenționată și descriere sistematică a comportamentelor ce au loc în mediul social (Banister, Burman, Parker, Taylor și Tindal, 1995). Este frecvent utilizată, deoarece este cel mai ușor de aplicat din punct de vedere tehnic și nu necesită o aparatură sofisticată.

Cercetarea sociologică bazată pe metodele observaționale este de obicei datată ca origine în anul 1920, odată cu apariția Școlii din Chicago, deși multe dintre problemele teoretice despre interacțiunea grupului au fost studiate de sociologul german Georg Simmel, încă din sec al XIX-lea.

Observația are la bază metoda etnografică care se referă la „înregistrarea unui mod de viață” în care cercetătorul descrie cultura și stilul de viață al indivizilor și/sau al grupurilor sociale. Metoda observației nu urmărește găsirea cauzelor sau explicațiilor care stau la baza fenomenului studiat, ci doar descrie viața și cultura grupului studiat.

Studiul de caz - cadrul teoretic

Jenifer Platt, profesor la University of Sussex, depistează originile studiului de caz în

realizarea de istorii în activitatea Școlii de Sociologie de la Chicago și în rezolvarea cazurilor de asistență socială. Bromley (1986) precizează că studiul de caz poate fi utilizat în diverse domenii, însă este specific mai ales științelor sociale. Robson (2002) consideră că studiul de caz poate fi definit drept „o strategie de cercetare bine stabilită, focalizată pe un caz concret (care este interpretat în amănunt), ținându-se seama de particularitățile sale contextuale” (pp. 180-186).

Studiul de caz presupune o analiză și o descriere a caracteristicilor de evoluție a unei persoane. Datele pentru studiul de caz se obțin pe diferite căi: prin observație și interviu (dacă obiectul studiului este o persoană) și cu ajutorul documentelor personale sau al datelor de arhivă, etc. De fapt, studiul de caz este, prin excelență, o metodă calitativă.

Studiul de caz trebuie să fie: real, semnificativ, instructiv din punct de vedere educațional, incitant și complex.

CAPITOLUL III

METODOLOGIA CERCETĂRII

Obiectivul major al acestui studiu a fost observarea și studierea modului în care Opționalul de Literatură Biblică stimulează creșterea interesului față de citirea Bibliei, manifestat de către elevii școlii adventiste Mihai Ionescu, din București.

Acest capitol conține următoarele: (a) tipul de investigație, (b) populația și eșantionul studiat, (c) descrierea instrumentului, (d) descrierea procesului de colectare a datelor și (e) prezentarea Opționalului de Literatură Biblică.

Tipul de investigație

Studiul de față este o cercetare calitativă care și-a propus să analizeze impactul pe care o acțiune constantă (pe parcursul unui an școlar), din exterior, îl are asupra elevilor, în sensul creșterii interesului acestora față de Biblie, prin intermediul Opționalului de Literatură Biblică, introdus în curriculum-ul clasei a VI-a.

Acest studiu poate fi clasificat astfel: (a) după criteriul temporal, este un studiu transversal, deoarece s-a limitat la o perioadă anumită de timp (de exemplu, interesul elevilor de clasa a VI-a față de citirea Bibliei, în anul școlar 2008 - 2009), (b) după criteriul reactivității (gradul de intervenție a cercetătorului față de obiectul studiat), acest studiu este de tip observațional și participativ pentru că cercetătorul s-a implicat în investigație și a colaborat cu populația studiată, folosind metode specifice (ex. observația, studiul de caz), (c) după scopul urmărit, acest studiu este descriptiv (apelând la metode idiografice - care respectă

particularitățile individului), deoarece a descris și a studiat procesele educative în mediul lui natural, încercând să interpreteze aceste fenomene în termenii semnificației pe care subiecții (elevii) le-au oferit și (d) după gradul de cunoaștere a subiectului supus cercetării, acest studiu este exploratoriu deoarece și-a propus să investigheze o problemă mai puțin cunoscută și abordată: Cum este influențat interesul elevilor față de citirea Bibliei, prin intermediul unui Opțional de Literatură Biblică predat la clasă?

Populația și eșantionul

Populația investigată prin metode specifice cercetării calitative a fost formată din elevii Școlii adventiste Mihai Ionescu din București, clasele V –VIII.

Deoarece Opționalul de Literatură Biblică a fost predat în fiecare an elevilor de clasa a VI-a, începând cu anul școlar 2008–2009, iar studiul de cercetare s-a extins pe o perioadă de 3 ani, numărul total de elevi care au fost expuși influenței acestui Opțional de Literatură Biblică s-a ridicat la cifra de circa 60 de elevi (aproximativ 20 de elevi în fiecare clasă a VI-a, începând cu anul școlar 2008–2009 și continuând cu anii școlari 2009–2010 și 2010–2011).

Deoarece acest studiu este exclusiv calitativ, selecționarea subiecților care au constituit eșantionul studiului nu a fost aleatorie. Aceasta nu s-a făcut de la începutul cercetării, ci pe parcursul desfășurării acesteia, în funcție de gradul de relevanță al subiecților față de tema studiului și implicit, față de obiectivele propuse. Prin intermediul primei tehnici utilizate, majoritatea elevilor participanți la acest Opțional de Literatură Biblică au constituit obiectul observației, iar dintre aceștia, o treime (20 de subiecți din 60) au reprezentat obiectul studiilor de caz. În cursul investigației au fost respectate criteriile de etică specifice acestui gen de cercetare.

Elevii participanți la Opționalul de Literatură Biblică au aparținut, din punct de vedere

religios, atât bisericii adventiste, cât și altor denominațiuni religioase: neoprotestante, ortodoxe și catolice, numărul celor din urmă fiind mai redus.

Alegerea unui eșantion atât de redus din punct de vedere numeric a fost determinată de cauze obiective: (a) locul ales pentru desfășurarea cercetării – Școala Mihai Ionescu din București, fiind o școală cu un număr redus de elevi, are doar o singură clasă a VI-a, în fiecare an, (b) desfășurarea unui Opțional de Literatură Biblică, într-o altă școală publică este imposibilă din pricina contextului social și legislativ al țării și (c) numărul redus al școlilor adventiste din România și imposibilitatea de a găsi persoane care să desfășoare o activitate de pionierat, implementând acest Opțional de Literatură Biblică.

Derularea cercetării s-a realizat în cursul lunii septembrie 2011, în primele săptămâni ale anului școlar 2011–2012.

Descrierea instrumentului

Alegerea unui subiect de cercetare mai puțin uzitat în literatura de specialitate, ce vizează creșterea interesului unor elevi față de citirea Bibliei, datorat influenței directe a unui Opțional de Literatură Biblică, a impus o abordare mai puțin convențională. De altfel, în investigația de tip calitativ, design-ul cercetării este planificat, dar nu este atât de restrictiv ca în cercetarea cantitativă. Pentru această investigație au fost alese trei instrumente pentru a colecta datele necesare: (a) fișa de observație participativă, (b) studiul de caz și (c) Opționalul de Literatură Biblică. Dacă primele două instrumente sunt proprii cercetării calitative, cel de-al treilea instrument conferă un caracter de noutate acestui demers investigativ.

Fișa de observație participativă

Această fișă a fost adaptată după modelul propus de Merriam (1988). Fiind un instrument conceput pentru a colecta datele necesare investigației, fișa de observație

participativă cuprinde o listă de elemente care au fost consemnate pe parcursul observației (vezi Anexele 1 și 2). Aceste elemente au vizat: (a) cadrul în care s-a desfășurat observația (sala de clasă în care s-a predat Opționalul de Literatură Biblică sau Sala de Festivități unde a avut loc dramatizarea biblică), (b) identificarea participanților la momentul în care a avut loc observația (elevii participanți la Opționalul de Literatură Biblică, părinții acestora, alți invitați), (c) observarea și studierea activităților și interacțiunilor desfășurate pe parcursul perioadei alese (Ce s-a întâmplat? Cum au interacționat membrii grupului participant la Opționalul de Literatură Biblică? Ce atitudine au avut participanții față de rolurile interpretate?), (d) consemnarea frecvenței și duratei momentului observat și (e) consemnarea caracteristicilor personale ale participanților (tonul, limbajul folosit de participanți, gesturile, mimica, îmbrăcămintea, disponibilitatea sufletească).

Studiul de caz

Din numărul total al participanților la Opționalul de Literatură Biblică (aproximativ 60 de elevi), pe parcursul celor trei ani de implementare a cursului (2008–2011) a fost ales un număr de 20 de persoane, ce au constituit obiectul studiilor de caz. De fapt, nu există reguli pentru stabilirea numărului de cazuri pentru realizarea unui studiu bun. Totuși studiul de caz multiplu permite replicarea și favorizează generalizările. Acești subiecți nu au fost selectați aleatoriu, ci în funcție de relevanța lor față de tema propusă și față de obiectivele acestui studiu investigativ.

Studiul de caz, folosit în această lucrare ca instrument de colectare a datelor, a urmărit să identifice în ce măsură a crescut interesul elevilor față de citirea Bibliei (conform primului obiectiv al cercetării), precum și nivelul cunoștințelor biblice și literare (conform celui de-al doilea obiectiv).

În cadrul grupului de elevi care au fost expuși influenței acestui Opțional de Literatură Biblică au fost identificate trei niveluri de interes privind: citirea Bibliei, cunoștințele biblice și noțiunile literare. Studiile de caz, supuse analizei, au fost încadrate în aceste trei niveluri, ce reprezintă puncte de pornire ale elevilor privind interesul față de Biblie, față de cunoștințele biblice și față de noțiunile literare.

În general, nivelul 0 include elevii care nu manifestă interes față de citirea Bibliei și care nu posedă nici cele mai elementare cunoștințe biblice sau noțiuni literare. Nivelul 1 include elevii care manifestă un interes moderat față de citirea Bibliei și posedă cunoștințe biblice și noțiuni literare medii. Nivelul 2 include elevii care manifestă interes crescut față de citirea Bibliei și posedă cunoștințe biblice și noțiuni literare avansate.

Din perspectiva atingerii obiectivelor acestei lucrări, acest instrument specific cercetării calitative - Studiul de caz - a oferit date de profunzime privind simțămintele, atitudinile, modul de a gândi al subiecților. Au fost reproduse cuvinte folosite de acești elevi, care sugerează impactul pe care Opționalul de Literatură Biblică l-a exercitat asupra lor.

Opționalul de Literatură Biblică

Scopul urmărit de Opționalul de Literatură a fost dublu: (a) să favorizeze în rândul elevilor - participanți la orele acestui curs - creșterea interesului față de citirea Bibliei și (b) să ajute la colectarea de date, necesare investigației, devenind un instrument util cercetării.

Conceput să fie predat pe tot parcursul anului școlar, câte o oră în fiecare săptămână, acest Opțional de Literatură Biblică, prin conținuturile pe care le-a propus, a generat sistematic în rândul elevilor participanți la acest curs noi atitudini, comportamente, simțăminte exteriorizate prin limbaj, gesturi, mimică. Acestea au fost observate, descrise, studiate și interpretate de către cercetătorul acestei lucrări.

Opționalul de Literatură Biblică, prin natura conținuturilor propuse, a oferit pe de o parte o bază de date necesare celorlalte două instrumente folosite în cercetare (observația participativă și studiul de caz), iar pe de altă parte a contribuit la colectarea acestor date.

Fiind considerat un instrument important al acestei cercetării, finalul acestui capitol a fost dedicat unei prezentări mai detaliate a acestui Opțional de Literatură Biblică.

Descrierea procesului de colectare a datelor

Colectarea datelor s-a realizat în mediul natural unde a fost derulat Opționalul de Literatură Biblică, adică sala de clasă, Sala de Festivități, sau orice sală în care au fost interpretate dramatizările biblice, conținute în acest curs. De asemenea, strângerea datelor a fost realizată de cercetătorul care a inițiat această cercetare, fără să fie nevoie de ajutorul unor intermediari.

Datele au fost culese cu ajutorul instrumentelor descrise anterior: observația participativă, studiul de caz și Opționalul de Literatură Biblică.

Scopul principal al observației participative a fost de a evidenția interesul elevilor față de Biblie. Observația participativă s-a realizat după un plan stabilit dinainte. A fost completată o fișă de observație, conform Anexei 1. În general, s-a utilizat observația participativă, de tip deschis (overt), pentru a elimina eventuale probleme de etică și legalitate.

Pe parcursul repetițiilor, dinamica observației a impus trei direcții: (a) observația descriptivă (la început, având aspect general), (b) observația focalizată (concentrându-se pe aspectele cele mai importante, care necesitau rezolvarea) și (c) observația selectivă (concentrându-se pe aspectele care certificau valabilitatea obiectivelor propuse).

Observațiile au fost notate imediat după evenimentul observat, pentru a evita pierderea detaliilor importante. Au fost citate chiar cuvintele participanților. Pentru realizarea unei

cercetări participative eficiente, este necesar să se acorde importanță punctului de vedere pe care îl au elevii participanți. Observația a fost: (a) discretă, pentru a evita eventualele erori, (b) sistematică, deoarece evenimentele observate s-au derulat continuu pe parcursul celor trei ani de implementare a Opționalului de Literatură Biblică (repetiții, serbări), (c) veridică, deoarece au fost înregistrate cu acuratețe observațiile cercetătorului, și (d) repetabilă, deoarece demersul observabil s-a putut realiza la o repetiție/reprezentare viitoare.

Pentru examinarea datelor în detaliu s-au folosit înregistrări video ale serbărilor din cadrul Opționalului de Literatură Biblică. De asemenea, fotografiile au oferit date prețioase atât de necesare cercetării (vezi Ghidul din Anexa 3).

Studiile de caz au oferit, de asemenea, o cantitate bogată de informații privind evoluția elevilor care au participat la Opționalul de Literatură Biblică. Cercetătorul a notat periodic în fișa studiilor de caz diferite atitudini, simțăminte exteriorizate prin cuvinte, gesturi, mimică. Orice fapt observabil, ce putea fi relevant, constituind un indiciu pentru scopul cercetării (creșterea interesului față de Biblie) a fost notat și interpretat.

Analiza datelor s-a realizat simultan cu colectarea acestora, iar interpretarea s-a realizat prin generalizarea analitică, folosindu-se metodele inductive.

Prezentarea Opționalului de Literatură Biblică

Dacă în urmă cu trei ani (2008), când am demarat proiectul acestui Opțional de Literatură Biblică, a fost necesară o prezentare a „noutății”, în anul următor nu a mai fost nevoie. Elevii din clasa a VI-a, din anul școlar 2009–2010, deja așteptau nerăbdători începutul Opționalului. Colegii lor mai mari cu un an au avut grijă să facă prezentarea „Literaturii Biblice”.

Și în timp ce lua naștere programa acestui Opțional (vezi Anexa 3), gândul care mă

frământa cel mai mult era acesta: Cum să trezesc interesul elevilor mei pentru studiul Bibliei? Am încercat să abordez într-o manieră originală fiecare conținut din această programă.

Voi încerca, în paginile ce urmează, să prezint într-o manieră succintă câteva dintre metodele pe care le-am folosit în cadrul predării acestui nou curs. Din cauza limitării de spațiu, voi selecta o specie literară pentru fiecare gen literar.

Precizez faptul că unele dintre cunoștințele literare pe care le presupune acest Opțional de Literatură Biblică nu fac parte din achizițiile pe care le posedă un elev de clasa a VI-a. În Capitolul I am definit acest termen astfel: „cunoștințe avansate de teorie literară”. De exemplu, figura de stil, alegoria sau caracteristicile genului dramatic sunt studiate abia în clasa a VIII-a, conform programei școlare, în vigoare. Faptul că elevii dobândesc aceste cunoștințe literare, mai devreme decât colegii lor, constituie un avantaj al acestui Opțional.

Genul liric l-am abordat având ca suport literar cartea poetică „Psalmii”. În cadrul genului epic am prezentat schița „David și Goliat”, iar pentru genul dramatic am folosit ca exemplu istoria lui Iov.

Genul liric: Psalmii

În cadrul Opționalului de Literatură Biblică, printre conținuturile programei am inclus și poezia biblică, dorind să trezesc interesul elevilor față de frumusețea Scripturii. Poezia ebraică poate fi abordată pe parcursul a două ore, o singură oră fiind insuficientă.

În prima parte a lecției am precizat faptul că nu este facil să faci distincția dintre poezia și proza biblică. În general, suntem obișnuiți să ne ghidăm după forma grafică a textului și deosebim cu ușurință proza de poezie (am exemplificat acest lucru, prezentându-le un text narativ și unul liric). Din această pricină, cei mai mulți cititori cred că Biblia este scrisă în proză. În timpul Reformei, Estienne a împărțit textul biblic în versete, ștergând astfel diferența

dintre proză și poezie, care era evidentă în textul ebraic și grecesc.

În continuare am enumerat câteva dintre cărțile biblice, specificând forma în care au fost scrise. Psalmii, Cartea lui Iov, Cântarea Cântărilor, Proverbele, Eclesiastul, Plângerile lui Ieremia sunt adevărate colecții de poezie sacră.

În acest punct al prezentării am solicitat elevilor un răspuns la întrebarea: De ce credeți că scriitorii Bibliei au abordat poezia ca formă de prezentare a mesajului lor? Prin întrebări succesive, folosind brainstorming-ul, am identificat următorul răspuns: Poezia se memorează mai ușor, iar contextul vremii, în care cea mai mare parte a informației se transmitea oral, a favorizat acest lucru. De asemenea, aceste producții literare erau însoțite, în general, de muzică, iar aceasta nu făcea decât să amplifice efectul de memorare a cuvintelor.

Unele dintre poemele biblice au fost scrise ca acrostihuri, urmând ordinea celor 22 de litere ale alfabetului ebraic, pentru a fixa mai ușor versurile în memoria poporului (de exemplu, Psalmii 9-10; 25; 34; 37; 111; 119; 145; Proverbele 31:10-13, etc.). Se poate exemplifica acest lucru, cu ajutorul unui text biblic în ebraică.

În continuare am abordat Cartea Psalmilor, cu scopul de a identifica în textul biblic câteva dintre trăsăturile specifice poeziei ebraice. Încă de la început, am stabilit etimologia cuvântului românesc „psalm”. Acesta derivă de la grecescul „psalmoi”, care la rândul lui este o traducere a cuvântului ebraic „tehilim”, însemnând „laude” și se referă la „cântări acompaniate cu instrument muzical”; versurile Psalmilor erau acompaniate de un instrument (de exemplu, harpă).

Prezentând componența cărții Psalmilor, l-am identificat pe cel care a realizat compilarea celor 150 de psalmi, în persoana cărturarului Ezra (conform tradiției). Solicitând sprijinul elevilor, am descoperit în Biblie câțiva dintre autorii psalmilor. De asemenea, am precizat câteva dintre criteriile după care au fost clasificați: (a) ordinea așezării, după care se

împart în cinci categorii, după numele primelor cinci cărți ale Bibliei și (b) tematica - învățătură, laudă, mulțumire, pocăință, mesianici, etc.

Înainte de a porni explorarea Psalmilor, am recapitulat împreună cu elevii următoarele trăsăturile ale genului liric:

1. Este genul subiectiv.
2. Sentimentele, impresiile, gândurile sunt exprimate direct.
3. Eu-l liric este prezent prin formele verbale și pronominale, de pers I și a II-a.
4. Se remarcă bogăția figurilor de stil și a procedeelelor artistice.
5. Sunt prezente elementele de prozodie.

Împreună cu elevii am identificat aceste trăsături într-o selecție de Psalmi. Pentru identificarea acestor trăsături, am folosit Psalmii 55, 57, 23, 19 și 18.

Prin intermediul conversației euristice, elevii au identificat trăsăturile caracteristice genului liric, în psalmii prezentați cercetării. Sentimentele de bucurie, durere, regret, pocăință, admirație față de Creator și de asemenea mărcile eului liric au fost identificate cu ușurință.

Elevii au fost împărțiți în echipe de câte doi sau trei și au identificat figurile de stil, precum epitete („mult aur curat”, Psalmii 19:10), comparații („soarele, ca un mire”, Psalmii 19:5), personificări („treziți-vă, alăută și arfă!”, Psalmii 57:8), metafore (Domnul – Păstor, Psalmii 23:1), hiperbole („oameni care varsă flăcări”, Psalmii 57:4), repetiții („Ci tu, care te socoteam una cu mine, tu, frate de cruce și prieten!”, Psalmii 55:13), invocații retorice („Ai milă de mine, Dumnezeule, ai milă de mine!”, Psalmii 57:1), interogații retorice („Ce este omul ca să te gândești la el? Și fiul omului ca să-l bagi în seamă?”, Psalmii 8:4), enumerații („fără prihană, nevinovat de păcate mari”, Psalmii 19:13).

În acest moment al lecției, am precizat că poezia ebraică este deosebită de poezia occidentală prin faptul că folosește cu precădere paralelismul. Acesta constă în aranjarea

declarațiilor în perechi, asemenea unui sunet amplificat de ecou. Am prezentat elevilor diferitele tipuri de paralelism, exemplificând cu versete din Psalmi.

Paralelismul sinonimic este figura de stil prin care ideea fundamentală din primul vers se repetă, folosind alte cuvinte, în versul al doilea al distihului. Câteva exemple se găsesc în Psalmii 24:2 „Căci El l-a întemeiat pe mări / Și l-a întărit pe râuri”; Psalmii 19:1 „Cerurile spun slava lui Dumnezeu/ Și întinderea lor vestește lucrarea mâinilor Lui”; Psalmii 19:8 „Orânduirile Domnului sunt fără prihană și veselesc inima/ Poruncile Domnului sunt curate și luminează ochii”.

După ce m-am convins de faptul că elevii au înțeles în ce constă acest tip de paralelism, am încurajat elevii să caute în cartea Psalmilor alte exemple de paralelism sinonimic (vor lucra în echipe sau individual).

În continuare, am abordat paralelismul antitetic sau contrastant. Este figura de stil prin care adevărul prezentat în primul vers este întărit prin contrastul care apare în al doilea vers al distihului. Exemplele au fost date din Psalmii 1:6: „Căci Domnul cunoaște calea celor neprihăniți / dar calea păcătoșilor duce la pieire”; Psalmii 31:23: „Căci Domnul păzește pe cei credincioși / Și pedepsește aspru pe cei mândri”; Psalmii 37:9: „Fiindcă cei răi vor fi nimicți / Iar cei ce nădăduiesc în Domnul vor stăpâni țara”.

Am urmat același procedeu ca la paralelismul sinonimic. Am abordat și ultimul tip, paralelismul sintetic, care este mai dificil de identificat, dar nu imposibil. Al doilea vers din cadrul distihului adaugă o idee primului vers, realizând o concluzie. Cele două versuri sunt în relație de cauză – efect sau propunere – concluzie, după cum se poate vedea în exemplele: Psalmii 119:11: „Strâng Cuvântul Tău în inima mea /Ca să nu păcătuiesc împotriva Ta; Psalmii 25:20: „Nu mă lăsa să fiu dat de rușine /Căci mă încred în Tine”; Psalmii 27:1: „Domnul este lumina și mântuirea mea / De cine să mă tem? Domnul este sprijinitorul vieții

mele / De cine să-mi fie frică”. Având ca suport textul biblic, am identificat și alte exemple de paralelism sintetic.

Tot în cadrul dezbaterii privind poezia ebraică pot fi identificate motivele literare specifice liricii, folosind cunoștințele achiziționate în cadrul orelor de literatură română: luna: Psalmii 8:3, 72:5, 89:37, 104:19, 121:6, 136:9, 148:3; stelele: Psalmii 8:3, 136:9, 148:3 (studiul se poate extinde și asupra câtorva pasaje din cartea lui Iov, de o mare sensibilitate artistică: Iov 3:9, 9:7, 9:9, 25:5, 38:7); marea: Psalmii 74:13, 78:13, 89:25, 95:5, 96:11, 98:7, 104:25, 106:7, 106:9, 106:22, 114:3, 136:13, 136:15, 146:6; cedrul, finicul: Psalmii 92:12, (corespondentul altor copaci prezenți în lirică – de exemplu: teiul, la Eminescu); izvoarele: Psalmii 42:1, 87:7, 104:10, 107:33, Iov 38:16.

În privința motivelor poetice întâlnite în poezia ebraică este de remarcat faptul că niciunul dintre psalmiști nu preamărește aceste elemente naturale, așa cum se întâmplă în poezia profană. Toți, fără excepție, preamăresc pe Dumnezeu, deoarece El este Creatorul întregii naturii (de exemplu, Psalmii 19, Psalmii 8). Acest aspect nu este de neglijat nici atunci când este predată literatura profană. Poate fi o bună ocazie de a integra credința și învățarea în cadrul orelor de literatură.

În privința ultimei caracteristici a genului liric – prezența elementelor de prozodie – se pot preciza următoarele: deoarece psalmii sunt texte literare traduse din ebraică, nu se pot stabili ritmul, măsura versurilor. În general, poezia ebraică este lipsită de rimă. Chiar metrul este diferit în cadrul aceluiași psalm. Astfel, versurile sunt libere de constrângerile de ordin prozodic.

O metodă deosebit de interesantă de predare a Psalmilor a fost sugerată de profesoara Raquel Korniejczuk, în cadrul cursurilor de Master din România în iulie 2010. Aceasta tehnică constă în rescrierea psalmilor din perspective diferite. De exemplu, Psalmul 23 este scris din

perspectiva oii. El poate fi scris din perspectiva păstorului, a oii răzvrătită, a păstorului plătit sau a lupului.

În încheierea lecției se poate spune că Psalmii reprezintă cartea tuturor oamenilor, tuturor sentimentelor și tuturor situațiilor. Aici fiecare se poate regăsi. Atunci când vrem să-I mulțumim lui Dumnezeu, sau să-I implorăm ajutorul, să plângem sau să ne bucurăm, ne putem apropia de paginile Bibliei și versurile unui psalm vor fi o binecuvântare pentru sufletul nostru.

Ca temă, pentru următoarea oră, am sugerat realizarea unui psalm în care vor fi integrate noțiunile de teorie literară dobândite în cursul lecției (de exemplu, tipuri de paralelism și celelalte figuri de stil, cunoscute deja), sau rescrierea unui psalm dintr-o perspectivă diferită decât aceea în care a fost realizat.

Genul epic: Schița „David și Goliat”

Narațiunea biblică ”David și Goliat” se poate încadra în specia literară schiță, deoarece prezintă caracteristicile acesteia. Datorită faptului că materialul biblic, în acest caz, este bogat, am alocat un timp de două ore acestei lecții. Voi prezenta sumar prima oră, concentrându-mă asupra celei de-a doua.

În prima oră, am realizat o familiarizare cu personajul, integrându-l în viața familiei lui. Am citit împreună cu elevii întregul capitol 16, din 1 Samuel, insistând asupra scenei în care David este uns ca împărat.

Am încurajat elevii să citească cât mai expresiv, pentru ca textul sacru să fie cât mai viu pentru mințile lor. Cu ajutorul unui atlas biblic, am identificat locul nașterii personajului – Betleemul (la câțiva km de Ierusalim). Am citit împreună textul din 1 Samuel 16:1 în care se vorbește pentru prima oară despre David. Am fixat timpul în care a trăit personajul,

raportându-l la Domnul Isus (cu 1000 de ani înainte).

De asemenea, am identificat împreună cu elevii, pe baza textului biblic, unele dintre caracteristicile lui David, realizând atât o caracterizare directă (de către autor, de către alte personaje, și prin autocaracterizare), cât și indirectă (prin fapte, limbaj, gesturi, nume, relaționare cu celelalte personaje).

Am descoperit frumusețea fizică a personajului, insistând însă asupra celei sufletești, exprimate prin modestie (s-a întors la oi, chiar după ce a fost ales de Dumnezeu, ca împărat), curaj (se lupta cu animalele sălbatice pentru oile sale), sensibilitate artistică (știa să cânte), credințioșie (Domnul era cu el).

Cu ajutorul unor citate din Spirtul Profetic am lărgit sfera cunoașterii personajului. Ellen White afirmă că Eliab era invidios pe David și deși nu știa că David a fost uns de Samuel, căci ceremonia aceasta „fusesse săvârșită în mare taină, avea unele bănuieli cu privire la vizita prorocului” (White, 1988, p. 241).

Am urmărit ca fiecare elev să citească cel puțin o dată din Biblie. La finalul orei am oferit timp suficient elevilor pentru a-și exprima punctul de vedere referitor la atitudinea personajului principal. Aceasta va fi prezentată în antiteză cu cea a fratelui său, Eliab, care semăna cu împăratul Saul „și dacă ar fi fost chemat la tron ar fi fost un domnitor mândru și pretențios” (White, 1988, p. 240). Ca temă pentru acasă, i-am rugat pe elevi să citească cu atenție capitolul 17.

În săptămâna a doua am pregătit materialul pentru realizarea acestei lecții (fișe xeroxate, costume). Fiecare elev avea Biblia personală la el (ca de obicei). De asemenea, elevii și-au așezat scaunele în cerc pentru a crea mai mult spațiu în clasă. Am prezentat obiectivele lecției, printre care s-au regăsit cele cognitive: (a) recunoașterea caracteristicilor schiței (învățate anterior pe texte profane) în textul biblic, (b) identificarea momentelor subiectului și

(c) identificarea caracteristicilor personajului principal. Dintre obiectivele afective am urmărit: (a) empatizarea cu personajul David, (b) recunoașterea călăuzirii lui Dumnezeu față de protagonistul schiței și (c) cultivarea dragostei față de Dumnezeu și față de Biblie. Obiectivele formative au fost: (a) consolidarea cunoștințelor biblice, (b) formarea gândirii critice și (c) dobândirea unor convingeri creștine.

Am citit fragmentul literar din Biblie, capitolul 17 din 1 Samuel (elevii sunt familiarizați cu acesta, pentru că l-au avut ca temă) rugându-i să mă urmărească. În cursul lecției fiecare elev a avut ocazia să citească din acest capitol biblic.

Cu ajutorul lor am identificat toate caracteristicile schiței. Pentru că elevii nu agreează scrisul, am optat pentru a xeroxa o fișă cu aceste caracteristici care vor face parte din portofoliul de Literatură Biblică (este de dorit „să sacrificăm” mai degrabă puțin, din partea noastră, ca profesori, pentru un câștig mai mare, acela de a câștiga intersul și plăcerea elevilor pentru Biblie). Chiar de la începutul predării acestui opțional mi-am propus „să nu forțez” elevii, pentru a nu se simți constrânși în vreun fel. Ei știu, și eu le-am promis, că acest curs este opțional și doresc să le facă plăcere. De asemenea, un alt motiv pentru care am ales să nu scrie a fost acela că am dorit să facem cât mai multe activități interesante, iar ora nu are decât 50 de minute. Am identificat împreună cu elevii următoarele caracteristici ale schiței:

1. Este o narațiune de scurtă întindere.
2. Evenimentele sunt relatate, de regulă, în ordine cronologică.
3. Timpul desfășurării nu depășește 24 de ore.
4. Spațiul desfășurării acțiunii este de obicei unul singur.
5. Personajele sunt puține.
6. Este prezentat un eveniment semnificativ din viața unuia sau a mai multor personaje.
7. Narațiunea și dialogul sunt principalele moduri de expunere, iar descrierea este slab

reprezentată.

8. Caracterizarea personajelor este în special indirectă, realizată prin fapte, limbaj, mediu de viață și relația cu celelalte personaje (Badea, 2006).

După ce am identificat aceste trăsături, prin intermediul conversației euristice, am completat și celelalte caracteristici pe care le presupune un text narativ. În acest fel am identificat și momentele subiectului, prilej de a căuta în textul biblic versetele care corespund: expozițiunii, intrigii, desfășurării acțiunii, punctului culminant și deznodământului. Am împărțit elevii în echipe, pentru ca lucrul să se desfășoare mai rapid (spațiul este suficient, așa că nu se va produce dezordine).

Am fixat momentele subiectului astfel: (a) expozițiunea – 1 Samuel 17:1-16 (aici aflăm locul, timpul și facem cunoștință cu o parte dintre personaje), (b) intriga: David este trimis la frații săi, pe câmpul de luptă – versetul 17, (c) desfășurarea acțiunii – versetele 22-42. David dă mâncarea pe care o adusese în mâinile celui de la calabalâcuri; vorbește cu frații săi, întrebându-i de sănătate; David vede pe uriaș; întreabă pe ostași despre Goliat; David vorbește cu Eliab și este muștrat de acesta; David vorbește cu Saul; apoi înaintea împotriva lui Goliat, (d) punctul culminant este marcat de versetele 43-51 și reprezintă întâlnirea dintre David și Goliat, schimbul de replici și moartea filisteanului și (e) deznodământul este prezentat în versetele 52-58. Poporul Israel urmărește pe filistenii, obținând o mare victorie împotriva dușmanilor.

Am amintit elevilor faptul că un text narativ de valoare urmărește această succesiune a momentelor care captează atenția cititorului (ascultătorului). În acest fel, sunt prezentate calitățile literare ale textului biblic, prilej de a stârni admirația elevilor față de textul sacru (doar acesta este și obiectivul principal al Opționalului de Literatură Biblică).

După ce m-am asigurat că elevii au identificat momentele subiectului, i-am întrebat

dacă își amintesc de antiteză și ce reprezintă; această figură de stil a fost studiată în cadrul orelor de limba română. Următorul pas a fost să identificăm situațiile în care scriitorul biblic (Samuel) folosește acest procedeu.

Ajutându-mă de răspunsurile elevilor am identificat situațiile antitetice: (a) tabăra lui Israel vs. tabăra filistenilor, (b) aroganța lui Goliat vs. teama israeliților, (c) răutatea lui Eliab vs. bunătatea lui David, (d) credința lui David în Dumnezeu vs. necredința confracților lui care timp de 40 de zile au fugit din fața vrăjmașilor, (e) statura uriașă a lui Goliat vs. statura lui David, (f) greutatea veșmintelor lui Saul vs. simplitatea vestimentației de cioban a lui David, (g) armele lui Goliat vs. praștia lui David, (h) atitudinea sfidătoare a lui Goliat vs. demnitatea lui David care se sprijinea pe puterea lui Dumnezeu, (i) încrederea totală a lui David în reușită în comparație cu situația în care, aparent, nu se schimbaseră nimic. Scopul acestei analize antitetice este acela de a crea convingeri puternice în mintea elevilor (obiectiv formativ). Fiecare va conștientiza faptul că numai prin puterea lui Dumnezeu există reușită deplină.

Ultima parte a lecției a fost dedicată jocului de rol. Elevii erau deja familiarizați cu personajul principal și cu situația prezentată (au analizat suficient întâmplarea ca să înțeleagă sensul narațiunii biblice). Profesorul trebuie să citească cu mare atenție textul biblic înainte de lecție și să identifice numărul personajelor (aici nu este loc de improvizație, pentru a nu pierde timp). În funcție de numărul elevilor, clasa se poate împărți în două sau trei grupe.

Elevii se echipează rapid în costume adecvate personajului (școala are deja o bază materială în acest sens). Este de dorit ca profesorul să se gândească dinainte care personaj s-ar potrivi pentru fiecare elev. Este adevărat că pot exista și surprize, dar în contextul acesta, când dramatizarea reprezintă doar un exercițiu în cadrul unei ore, eventualele nepotriviri nu vor constitui o problemă. Elevii vor fi îndrumați de profesor și vor fi motivați pentru o citire cât mai expresivă. Copiii se vor mobiliza foarte ușor și curând „își vor intra în rol”. Vor adăuga

dialogului gesturi, mimică și vor folosi chiar obiecte „ad hoc” pentru a fi cât mai „credibili” (ghiozdane, haine).

Jocul de rol este unul dintre mijloacele cele mai agreate de elevi. Entuziasmul lor este așa de mare, încât cu greu se vor dezbrăca de costume. Dacă timpul permite, se poate prelungi această dramatizare și în ora următoare, acesta fiind un bun exercițiu pentru activitățile care vor urma în cadrul Opționalului de Literatură Biblică.

Dramatizarea – metodă de predare a Bibliei

Scopul principal al acestui opțional este de a trezi interesul elevilor pentru citirea Bibliei și implicit față de Cel care a inspirat-o, anume, Dumnezeu. De aceea, în fiecare conținut pe care îl prezint la acest curs de Literatură Biblică mi-am propus să aleg cele mai interesante mijloace pentru ca textul Scripturii să capete viață în mintea elevilor.

Una dintre modalitățile prin care este stârnit interesul elevilor față de textul literar este dramatizarea. Aceasta reprezintă punerea în scenă a unei povestiri, folosindu-se dialogul. Ea este o unealtă valoroasă pentru îmbogățirea experienței umane.

Genul dramatic - în cadrul Opționalului de Literatură Biblică

Pasajele narative ale Bibliei au un deosebit potențial de dramatizare. Acestea prezintă caracteristicile genului dramatic:

1. Existența unor conflicte puternice care captează atenția cititorilor.
2. Subiectul biblic este structurat în cinci momente specifice operelor literare:

expozițiune, intrigă, desfășurarea acțiunii, punct culminant și deznodământ.

3. Personajele implicate în conflict sunt împărțite în două tabere reprezentând Binele și Răul.

4. Existența dialogului, uneori chiar a monologul interior.

5. Apar indicații „scenice” (privind cadrul în care se desfășoară acțiunea), oferite de scriitorii Bibliei.

Am selectat dintre pasajele biblice narative câteva dintre cele mai cunoscute povestiri și le-am dramatizat. Acestea sunt: Iosif, Judecarea lui Pavel, Cei trei tineri, Naaman, Iov, Estera (vezi Anexa 3).

Iov – dramatizare

În continuare voi prezenta o dramatizare realizată cu clasa a VI-a, în cadrul Opționalului de Literatură Biblică în anul școlar 2009–2010.

În fiecare semestru, în cadrul conținuturilor incluse în programă, am planificat câte o dramatizare biblică. În primul semestru am avut ca text suport istoria lui Naaman. Datorită bogatului conținut narativ cu potențial de dramatizare, nu este ușor să alegi un subiect biblic. Am testat interesul elevilor față de anumite teme și una dintre sugestiile lor mi-a atras atenția într-un mod special: „Am vrea să jucăm rolul unor îngerii, nu s-ar putea?”

Aceasta a constituit scânteia care a declanșat dramatizarea istoriei lui Iov. Piesa cuprinde 11 scene. Am optat pentru acest număr pentru că timpul necesar derulării întregii scenete este de aproximativ o oră (durata ideală pentru o dramatizare, la clasa a VI-a). În prima și a treia scenă elevii interpretează rolul unor îngerii. Prin intermediul acestor personaje, atât interpreții, cât și spectatorii vor cunoaște evenimentele care s-au petrecut în culisele tragediei lui Iov.

Consecvență hotărârii luate, aceea de a nu crea rolul lui Dumnezeu sau al lui Satan, am recurs la acest artificiu de a pune „în gura îngerilor” cele două discuții care au avut loc în Consiliul ceresc. Pentru realizarea acestor scene am folosit cu precădere Biblia și Spiritul

Profetic. Dezvăluirile inspirate făcute de White, în cartea Istoria Mântuirii își găsesc locul în replicile celor trei îngeri.

A doua scenă ne introduce în familia lui Iov. Într-o atmosferă pașnică, cei doi soți binecuvântează pe Dumnezeu pentru tot binele dăruit. Dar nenorocirea aleargă cu pași iuți spre corturile neprihănitului. Unul după altul, slujitorii apar aducând vești din ce în ce mai tragice, într-un crescendo al morții, culminând cu tragedia cea mai mare pe care o poate experimenta un părinte: pierderea tuturor copiilor.

Scena a patra este un tablou al durerii omenești reduse la un trup chinuit de boală și un ciob folosit ca instrument de alinare. Soția este alături de soțul ei. Am încercat să trezesc compasiunea elevilor față de mama care și-a pierdut cei zece copii într-o zi. Acesta a fost motivul „reabilitării” soției lui Iov, aspect remarcat cu bucurie de către eleve, mai ales.

Scena a cincea a luat naștere în timpul repetițiilor, din dorința de a lărgi înțelegerea elevilor privind cadrul în care s-a desfășurat întreaga acțiune. Mi-am imaginat două categorii posibile de slujitori pe care Iov, cu siguranță i-a avut: unii care au rămas credincioși stăpânului și alții care și-au arătat disprețul, plecând de la stăpân. Tot în această scenă am amintit de batjocora la care era supus Iov, din partea unor oameni de nimic, despre care spune, chiar cu ironie, „părinții lor nu erau vrednici să-i pun printre cîinii turmei mele” (Iov 30:1).

Scena a șasea este ocazia în care vom face cunoștință cu cei trei prieteni ai lui Iov. Doi dintre ei, veniți din țara Șuah și Naama se hotărăsc să-l anunțe pe prietenul lor, Elifaz din Teman, de tragedia lui Iov. Este un tablou de viață patriarhală, în care timpul se măsoară după semnele naturii („de cinci ori au înflorit migdalii de când nu ne-am văzut”), iar veștile sunt aduse de caravanele care străbat ținuturile.

Scena a șaptea reprezintă momentul întâlnirii dintre Iov și prietenii lui. Schimbul de replici urmează modelul biblic, însă, din pricina spațiului redus, am ales cele mai

reprezentative răspunsuri, atât ale prietenilor, cât și cele ale lui Iov. Practic, cele unsprezece intervenții ale lui Iov au fost comprimate în două scene (scena a șaptea și a noua).

În scena a opta este reprodusă o posibilă discuție purtată de prietenii lui Iov, în absența acestuia. Un motiv tehnic pentru care există această scenă este acela de a da răgaz elevului care interpretează rolul lui Iov „să se mai odihnească”, pentru că rolul lui este destul de solicitant.

Scena a noua întregește tabloul disputei dintre Iov și prietenii săi, având ca temă: retragerea binecuvântărilor lui Dumnezeu din viața unui om - indiciu sigur al unui comportament păcătos. Prietenii lui Iov, fiind tributari unei mentalități bazate pe prejudecăți nu pot să accepte faptul că Iov „este un om neprihănit”, iar suferința lui nu este semnul dizgrației divine. Tot în această scenă apare și Elihu, ultimul prieten al lui Iov, în dreptul căruia Dumnezeu nu rostește nicio sentință. Intervenția acestuia este bazată pe sinceritate: „Știi că sunt un om fără viclenie... și că nu știu să lingușesc... Căci într-o clipeală m-ar lua Ziditorul meu...”. Elihu își încheie discursul într-o notă plină de speranță, încercând să încurajeze inima prietenului său suferind.

Penultima scenă, cea de-a zecea, readuce grupul de îngerii. Aceștia sunt așezați pe un suport înalt, astfel încât creează senzația că privesc pe Iov, din înălțimea cerurilor. Acesta este singur, jos, în mijlocul scenei, îmbrăcat într-un veșmânt din sac. Îngerii sunt comentatorii experienței pe care o trăiește Iov. Ei „traduc” vocea lui Dumnezeu, care se aude din mijlocul tunetelor (fundalul muzical al scenetei redă tunetul unei furtuni orchestrale realizate de Gustav Mahler).

Ultima scenă, cea de-a unsprezecea, se bazează pe capitolul 42 din cartea lui Iov. Protagonistul dramatizării este înconjurat de prieteni, copii, rude, slujitori. Momentul este poziționat la 25 de ani de la reabilitarea lui, pentru ca cei șapte fii și cele trei fiice să fie deja în

plină tinerețe. Finalul dramatizării aparține lui Iov care își reafirmă credința în Cel Preaînalt.

Această experiență a dramatizării biblice ar putea fi rezumată printr-un proverb chinezesc: „Spune-mi și voi uita, arată-mi și îmi voi aminti, implică-mă și voi înțelege”.

CAPITOLUL IV

REZULTATELE CERCETĂRII

Introducere

Obiectivul prezentei cercetării a fost acela de a analiza modul în care introducerea în curriculum-ul clasei a VI-a a Opționalului de Literatură Biblică și studierea Bibliei, folosind metodele specifice studiului literaturii - identificarea și aplicarea noțiunilor de teorie literară în textele biblice sau utilizarea dramatizării - pot influența pozitiv elevii, atât din punct de vedere al creșterii interesului acestora față de citirea cu regularitate a Bibliei, cât și din punct de vedere al însușirii de cunoștințe biblice și literare, dobândite, de cele mai multe ori, înainte de vârsta la care se realizează aceste achiziții, conform programei școlare.

Subiectul acestei lucrări a impus o abordare interpretativă și naturalistă a fenomenului studiat. De asemenea, acest studiu a fost exploratoriu, deoarece problema supusă investigației a fost mai puțin cunoscută sau cercetată. Pentru colectarea datelor au fost utilizate trei instrumente proprii cercetării calitative: observația participativă, studiul de caz și Opționalul de Literatură Biblică.

Obiectivele acestei cercetări au fost:

1. Observarea și studierea modului în care Opționalul de Literatură Biblică stimulează creșterea interesului față de citirea Bibliei la elevii din Școala Mihai Ionescu, din București, România.

2. Observarea și studierea modului în care participarea la Opționalul de Literatură Biblică conduce la însușirea de cunoștințe biblice și noțiuni avansate de teorie literară, în

raport cu momentul la care acesta (Opționalul) este studiat.

Capitolul IV este structurat după cum urmează: (a) introducere, (b) prezentarea subiecților participanți la studiu, (c) observația participativă - aplicație practică și (c) studiul de caz – aplicație practică.

Prezentarea subiecților participanți la studiu

Opționalul de Literatură Biblică a fost implementat în Școala Mihai Ionescu din București, începând cu anul școlar 2008–2009. Din acest motiv elevii care au participat la acest curs au constituit subiecții acestui studiu de cercetare. Ei fac parte din trei generații de elevi: (a) prima generație implicată în studiu a fost formată din elevii clasei a VI-a, din anul școlar 2008–2009; (b) a doua generație a fost formată din elevii clasei a VI-a, din anul școlar 2009–2010 și (c) a treia generație a fost formată din elevii clasei a VI-a, din anul școlar 2010–2011. Numărul total al elevilor implicați în acest proiect a fost de aproximativ 60 de elevi.

Din numărul total de elevi, cumulând cele trei clase de a VI-a din cei trei ani școlari: 2008–2009, 2009–2010, 2010–2011, în funcție de gradul de relevanță față de obiectivele studiului, au fost selectate 20 de studii de caz, reprezentând o treime din numărul subiecților.

Din punct de vedere al criteriilor religioase, elevii au aparținut bisericilor: adventiste, evanghelice, baptiste, ortodoxe și catolice.

Derularea cercetării s-a realizat în cursul lunii septembrie 2011, în primele săptămâni ale anului școlar 2011–2012.

Observația participativă - aplicație practică

Una dintre metodele predilecte pe care le-am utilizat în această cercetare a fost observația participativă. Este numită astfel, deoarece coordonatorul proiectului s-a implicat activ și permanent în tot demersul investigativ, favorizând colaborarea cu subiecții. Este

adevărat că din punct de vedere al obiectivității, metodele proprii cercetării calitative pot fi „învinuite” de subiectivism. Totuși, din punct de vedere al profunzimii cercetării și al notării detaliilor semnificative, cercetarea de tip naturalist corespunde mai bine sondării psihicului uman.

În cursul celor 3 ani de implementare a prezentului Opțional de Literatură Biblică am realizat 10 dramatizări împreună cu elevii unor clase diferite (vezi Anexa 3). Atât repetițiile, care au fost numeroase (peste 150), cât și reprezentațiile (aproximativ 15), au constituit momente de observație intensă a elevilor implicați în acest fenomen artistico-educativ. Fiecare demers pedagogic, din cadrul acestui Opțional de Literatură Biblică a avut drept obiectiv major trezirea interesului elevilor față de Biblie. Acest interes a îmbrăcat multiple forme de exprimare (observabile de profesor).

În primul rând, am observat că elevii au început să citească cu plăcere pasaje biblice în cadrul orelor dedicate Opționalului de Literatură Biblică. Am avut plăcuta surpriză să aud, în cadrul discuțiilor avute în clasă, afirmații de genul: „Da, așa s-a întâmplat, pentru că am citit în Biblie acest pasaj!”. De multe ori, aceste cuvinte au aparținut elevilor neadvențiști.

Următorul pas a fost acela că elevii au început să citească din propria inițiativă pasajele biblice studiate sau dramatizate, pentru a înțelege mai bine contextul replicilor proprii și evoluția personajelor. Am fost surprinsă să constat că elevi care nu dovedeau anterior un interes prea mare față de citit (cunoșteam aceasta din cursul orelor de Limba română) au parcurs întreaga carte biblică, care a fost dramatizată (de exemplu, Estera, Iov).

Un alt aspect pe care l-am observat în cadrul orelor de Literatură Biblică a fost acela că aproape toți elevii, cu foarte mici excepții, și-au învățat rolurile, care cuprind în general texte biblice. Deși dramatizările cuprind aproximativ 20 de pagini, iar numărul elevilor este relativ mic într-o clasă (18-20 de elevi), unii dintre ei fiind nevoiți să interpreteze câte două sau trei

roluri, totuși elevii se mobilizează și învață întotdeauna rolurile pe de rost. Nu este nevoie de niciun sufleur. Acest fapt denotă interesul lor față de textul biblic pe care îl interpretează. În general elevii nu sunt supărați de mărimea rolurilor, ci mai degrabă cer „mai multe replici”: „Doamna profesoară, vă rog, nu se poate ca rolul meu să fie mai mare?”. În cadrul dramatizării „Eстера”, elevii care au interpretat personajele din familia lui Haman s-au simțit frustrați pentru că omiseseam intenționat scena în care Haman se întoarce disperat acasă, după întrevederea cu Ahașveroș. A fost nevoie să o includ, iar numărul replicilor s-a înmulțit spre „satisfacția” interpreților.

Elevii pot fi observați de către profesor pe tot parcursul studierii acestui Opțional. Totuși cele mai relevante momente de observație a elevilor sunt oferite de repetiții și de reprezentațiile dramatizărilor. În cadrul repetițiilor, elevii sunt „cel mai vulnerabili” observației, deoarece sunt implicați în jocul de rol.

Din punct de vedere etic și legal, ca cercetător, mi-am luat măsuri de precauție, informându-mi elevii cu privire scopul observației lor. De asemenea, părinții acestora care sunt prezenți întotdeauna la reprezentația dramatizărilor și uneori, chiar la repetiții, ajutându-ne, știu despre progresul studiilor mele de cercetare privind Opționalul de Literatură Biblică și și-au dat acordul. De asemenea, unele dintre fotografiile cuprinse în Anexa 3 mi-au fost oferite chiar de către părinții elevilor implicați în această cercetare.

În general, pentru obținerea unei reușite garantate este nevoie de aproximativ 6-7 săptămâni de repetiții. În general, repetițiile se fac în cadrul orelor de Opțional de Literatură Biblică, dar sunt situații când trebuie să extindem acest timp, după orele de curs, mai ales în apropierea serbărilor. Faptul că elevii acceptă acest efort, considerându-l necesar, dovedește încă o dată interesul lor față de textul biblic care constituie suportul dramatizărilor. În tot acest timp, observația este sistematică și repetabilă. Un instrument de lucru deosebit de util îl

constituie fișa de observație care cuprinde o listă de elemente ce pot fi consemnate pe tot parcursul repetițiilor. Am adaptat modelul oferit de Merriam (1988), în funcție de situația specifică acestui Opțional (vezi fișele de de observație din Anexele 1 și 2).

De asemenea, după fiecare reprezentare, am completat o fișă de observație asemănătoare, însă mai cuprinzătoare, incluzând fotografiile făcute în timpul serbării (vezi Anexa 3) sau chiar înregistrări video. Fișa de observație a fost completată acasă, în timp ce vizionam materialul video. În acest fel, am putut realiza o „cronică” cât mai fidelă a tuturor detaliilor. Toate fișele de observație au fost incluse în albumul dramatizărilor, iar CD-urile înregistrate au fost oferite elevilor drept amintire.

Un alt aspect, observat de-a lungul celor trei ani în care am predat acest Opțional de Literatură Biblică, a fost acela că elevii promovează acest Opțional în rândul colegilor mai mici. Dacă în primul an (2008) a fost nevoie să prezint acest Opțional elevilor mei, începând cu anul următor, de această promovare „s-au ocupat” elevii mei. Deseori am fost oprită de elevi mai mici (din clasele primare) și am fost întrebată: „Când faceți și cu noi dramatizări biblice? Vrem și noi să fim personaje biblice!”. Aproape la fiecare serbare avem ca oaspeți pe acești elevi mai mici (a se vedea fotografiile din timpul serbărilor cuprinse în Anexa 3).

Studiul de caz - aplicație practică

Cercetarea celor 20 de studii de caz, ce reprezintă o treime din totalul elevilor care au studiat Opționalul de Literatură Biblică, în cursul celor trei ani de implementare a prezentului curs, a urmărit să identifice în ce măsură a crescut interesul elevilor față de citirea Bibliei (conform primului obiectiv al cercetării), precum și nivelul cunoștințelor biblice și literare (conform celui de-al doilea obiectiv al cercetării).

În urma implementării acestui Opțional de Literatură Biblică, în timpul celor trei ani de

investigații (2008-2011), am identificat în cadrul grupului de elevi care au participat la Opționalul de Literatură Biblică trei niveluri de interes al elevilor de la care s-a pornit privind: citirea Bibliei, cunoștințele biblice și noțiuni literare. Studiile de caz, supuse analizei, au fost încadrate în aceste trei niveluri, reprezentând puncte de pornire ale elevilor privind interesul față de Biblie, față de cunoștințele biblice și față de noțiunile literare.

De asemenea, din atitudinea elevilor, observată pe parcursul întregului an în care au participat la Opționalul de Literatură Biblică, exprimată prin: (a) inițiative personale de a citi din Biblie, (b) învățarea textelor biblice, ce reprezintă suportul dramatizărilor, (c) exprimarea spontană a bucuriei de a înțelege mai profund mesajul biblic transmis în cursul orelor de Literatură Biblică, în prezența colegilor și a profesorului coordonator (a se vedea cuvintele spuse de elevii care au constituit obiectul studiilor de caz), (d) îmbogățirea cunoștințelor biblice și a noțiunilor literare și (e) participarea la programe care promovează valorile creștine ale școlii, s-a putut vedea în ce măsură interesul față de Biblie al elevilor a crescut într-un mod semnificativ, raportat la momentul debutului acestui Opțional de Literatură Biblică.

Această cercetare calitativă are drept scop generalizarea rezultatelor acestei investigații. În continuare voi prezenta fiecare studiu de caz, încadrându-l în nivelul corespunzător. Numele subiecților ce au constituit obiectul studiilor de caz sunt fictive.

I. Interesul față de Biblie

Nivelul 0

Nivelul 0 include elevii care nu au niciun interes față de citirea Bibliei. În general, provin din familii nepracticante din punct de vedere religios, motiv pentru care nu au beneficiat de o educație religioasă. Motivele pentru care aparțin unei școli creștine sunt: (a) locuiesc în apropierea școlii, (b) școala creștină oferă mai multă securitate decât celelalte și (c)

școala promovează valori morale.

Cazul Ionuț: „Eu nu citesc din Biblie”

Ionuț a fost elevul nostru, pentru că a locuit în vecinătatea școlii. Provine dintr-o familie dezmembrată, iar părintele cu care locuiește nu se implică în educația lui. Nu i-am cunoscut mama, decât la finalul clasei a opta. Ionuț a făcut parte din prima generație de elevi cărora le-am predat Opționalul de Literatură Biblică (2008-2009). L-am urmărit cu atenție, în timpul acestor ani, fiindu-i profesoară și la Limba română. În timpul orelor de Literatură Biblică, în timp ce discutam despre valoarea textelor biblice, l-am surprins spunând: „Eu nu citesc din Biblie, pentru că în casă nu se citește”. Am remarcat totuși faptul, că, în timpul orelor de Opțional, atunci când citeam pe roluri un fragment biblic, Ionuț dovedea interes față de Biblie și dorea să citească din ea. Anul trecut, când școala a susținut programe de promovare a educației adventiste într-un oraș de provincie, el și-a exprimat dorința de a participa, prilej în care a recitat texte din Biblie, în cadrul serviciilor divine.

Cazul Alexia: „Îmi plac cărțile de aventuri pentru că sunt palpitante. Biblia mi se pare plictisitoare”

Alexia este eleva noastră chiar din clasele primare. Provine dintr-o familie dezmembrată, în care doar tatăl mai este membru adventist. Ea locuiește împreună cu mama. Situația familială a influențat-o negativ, pe toate planurile. Situația școlară s-a înrăutățit din pricina absențelor dese. Face parte din categoria elevilor care citesc. Din păcate, lecturile abordate nu sunt potrivite cu vârsta sau cu etica creștină (ex. „Twilight”). În timp ce promovam o listă de lecturi particulare potrivite, incluzând și Biblia, Alexia mi-a spus: „Îmi plac cărțile de aventuri, pentru că sunt palpitante. Biblia mi se pare plictisitoare”. Totuși, în timpul orelor de Literatură Biblică și apoi în cadrul dramatizărilor, Alexia a fost deosebit de

activă, având și talent în acest sens. Întotdeauna și-a învățat replicile personajelor, în care sunt inserate de multe ori și citări biblice.

Nivelul 1

Nivelul 1 include elevii care manifestă un interes moderat față de Biblie. Aceștia provin din familii ce promovează valorile creștine, oferind copiilor o educație religioasă. În ciuda acestui fapt, acești copii citesc uneori din Biblie, mai ales la îndemnul părinților, sau al bunicilor, dar nu au un program de studiu consecvent.

Cazul Marcela: „Bunica îmi spune să citesc din Biblie și să mă fac misionară”

Marcela este eleva Școlii noastre din clasa a II-a. Provine dintr-o familie în care tatăl a beneficiat de o educație adventistă, dar la vârsta adolescenței a părăsit biserica. Mama Marcelei a fost ortodoxă, dar căsătorindu-se și aflând de biserica adventistă prin intermediul socrilor, a îmbrățișat cu entuziasm valorile Bisericii. A dorit să-și crească copilul într-un mediu creștin, acesta fiind motivul înscrierii la această școală. Marcela trăiește un simțământ de incertitudine. Pe de o parte, ar dori să împărtășească convingerile mamei și ale bunicilor ei, pe de altă parte este atrasă și de stilul independent al tatălului ei, căruia îi seamănă. „Bunica îmi spune să citesc din Biblie și să mă fac misionară, dar eu nu știu ce să fac. Citesc din Biblie atunci când fac lecțiunea, dar nu îmi place foarte mult” (este foarte sinceră!). În urma unor discuții pe această temă, (în cadrul Opționalului sau la orele de consiliere), m-a anunțat că și-a propus să citească măcar un psalm sau câteva proverbe zilnic. În timpul dramatizărilor s-a implicat moderat, interpretarea rolurilor nefiind punctul ei forte. Preferă disciplinele exacte și, în general, nu agreează cititul.

Cazul Emima: „Nu citesc prea des, pentru că am un program foarte încărcat

Emima provine dintr-o familie adventistă. Părinții se străduiesc să-i dea o educație cât mai bună. Pe lângă programul școlar obligatoriu urmează cursurile Școlii de muzică. Din această cauză are un program foarte aglomerat. Uneori nici temele nu sunt rezolvate la superlativ, deși Emima are potențial intelectual. Mereu este obosită. Referindu-se la citirea Bibliei, într-o ocazie mi-a spus: „Nu citesc prea des, pentru că am un program foarte încărcat”. În cadrul dramatizărilor de la Opționalul de Literatură Biblică s-a implicat cu mare entuziasm, având întotdeauna roluri principale. A învățat bine rolurile, care cuprind multe referiri biblice, deși programul a fost la fel de aglomerat. În general, iubește cititul.

Nivelul 2

Nivelul 2 include elevii care provin din familii creștine, unde există preocupare față de valorile creștine. Biblia ocupă un rol central în educație. În timpul săptămânii există un program devoțional al familiei, iar la sfârșitul săptămânii întreaga familie participă la serviciile divine ale bisericii din care face parte. Acești elevi manifestă un interes crescut față de citirea Bibliei.

Cazul Tamara: „Nu credeam că povestirile biblice sunt atât de palpitate!”

Tamara face parte din cea de-a doua generație la care am predat Opționalul de Literatură Biblică. Este o elevă motivată, dotată cu mare potențial intelectual pe care și-l dezvoltă sub atenta supraveghere a părinților. Participă la serviciile divine din biserică, unde este implicată (acompaniază la orgă). Deși i-au plăcut întotdeauna povestirile biblice (conform mărturiei ei), totuși nu credea că povestirile biblice sunt atât de palpitate! Este una dintre elevele care mă stimulează să abordez alte și alte subiecte biblice, pe care să le dramatizez.

„Doamna profesoară, ce ar fi dacă ați scrie despre Rut? Ce ziceți?” Și la îndemnul Tamarei a apărut dramatizarea Rut, care nu a fost încă interpretată de nicio clasă (vezi dramatizarea din anexe).

Cazul Ovidiu: „Personajele biblice sunt atât de asemănătoare nouă!”

Ovidiu este un elev din ultima generație la care am predat acest Opțional de Literatură Biblică. Este un copil cu preocupări spirituale (s-a înscris singur la clasa de botez). Este dotat din punct de vedere artistic și reușește întotdeauna să dea viață personajelor pe care le interpretează. Deși a primit roluri mari, s-a achitat cu brio de responsabilitate. Chiar când a fost bolnav și nu a putut veni la repetiții, și-a învățat rolul acasă, singur, fără ajutorul părinților. Este încântat de personajele biblice și crede că sunt atât de asemănătoare nouă!

II. Cunoștințe biblice

Nivelul 0

Nivelul 0 include elevii care provin din familii unde nu există o educație religioasă. Membrii acestor familii nu citesc niciodată din Biblie. Din acest motiv copiii nu posedă nici cele mai elementare cunoștințe biblice. Dacă acești copii devin elevii școlii noastre, începând cu ciclul gimnazial, Opționalul de Literatură Biblică, alături de orele de religie și devoționalele zilnice îi va ajuta să-și îmbogățească cunoștințele biblice.

Cazul Hadi: „Nu știi cine este Iosif”

Hadi a fost elevul nostru timp de un semestru. Provine dintr-o familie mixtă (tatăl nu este de naționalitate română). Este dotat cu o capacitate intelectuală deosebită. În cadrul primei dramatizări (Iosif), a primit și el un rol, ca toți ceilalți colegi din clasă. Nu știa nimic despre Biblie, tatăl nefiind creștin. În prima săptămâna în care am început repetițiile la

dramatizarea propusă, Hadi a citit toate capitolele din Biblie referitoare la istoria lui Iosif, pentru că el nu știa cine este Iosif, spre mirarea colegilor lui. Din păcate, el nu a fost elevul nostru mai mult de un semestru.

Cazul Edwin: „Nu am auzit niciodată de Naaman”

Edwin are o situație asemănătoare cu cea a lui Hadi. Provine tot dintr-o familie mixtă. Spre deosebire de cazul anterior, Edwin nu a manifestat interes față de istoria dramatizată. Deși nu auzise niciodată de Naaman (conform spuselor lui), nu a citit din Biblie ca să-și îmbogățească cunoștințele biblice. Faptul că acum știe întreaga istorie a lui Naaman, el însuși interpretând un rol în această dramatizare, se datorează, în exclusivitate, timpului petrecut la repetiții. În ciuda faptului că este dezinteresat în general în privința învățării, totuși de multe ori l-am văzut implicat în jocul de rol.

Nivelul 1

Nivelul 1 include elevii care provin din familii de curând convertite. În general, aceste familii se hotărăsc să-și aducă copiii la școala noastră, din dorința de a le oferi copiilor lor educația de care ei nu au beneficiat. În cadrul acestor familii există interes pentru cunoașterea Bibliei, dar contactul cu Scriptura nefiind de durată, copiii posedă cunoștințe biblice medii. Acești copii, în general, realizează un salt calitativ privind cunoașterea Bibliei, fiecare oră de religie, devoționalele sau Opționalul de Literatură Biblică servind acestui scop.

Cazul George: „De abia acum am înțeles istoria lui Iov. Când am citit-o, mi s-a părut foarte grea”

George face parte dintr-o familie convertită de curând în Biserica adventistă. Este elevul nostru de trei ani. În clasa a VI-a a participat împreună cu colegii lui la Opționalul de Literatură Biblică. Îi place să citească și este înclinat spre științele umaniste. Recită frumos și

are un ton plăcut. A jucat unul dintre rolurile principale din dramatizarea cărții lui Iov. În timpul dramatizării mi-a mărturisit, că deși a mai citit istoria biblică, „de abia acum a înțeles experiența lui Iov.” „Când am citit-o mai demult”, mi-a spus el „mi s-a părut foarte grea.”

Acest simțământ l-au împărtășit și colegii lui.

Cazul Iris: „Acum înțeleg de ce a suferit Domnul Isus atât, pentru că nici ucenicii nu au fost lângă El”

Iris provine dintr-o familie venită de câțiva ani în Biserica adventistă. Este un copil foarte talentat. Deși nu a beneficiat de educația adventistă de la o vârstă fragedă, totuși, într-un mod uimitor, a recuperat toată această pierdere. Este avidă de cunoaștere și foarte motivată în tot ceea ce face. În mod special dovedește un talent deosebit, reușind „să dea viață” personajelor pe care le interpretează. Din acest motiv a participat nu numai la dramatizările clasei ei, ci și la serbările școlii realizate cu prilejul comemorării Nașterii (în decembrie) și a Patimilor Domnului Isus (în aprilie). În timp ce interpreta rolul unuia dintre ucenici, referindu-se la incapacitatea ucenicilor de a-L înțelege pe Domnul, Iris a spus: „Acum înțeleg de ce a suferit Domnul Isus atât, pentru că nici ucenicii nu au fost lângă El”.

Nivelul 2

Nivelul 2 include elevii care provin din familii creștine, practice. Copiii acestor familii beneficiază de o educație creștină autentică. Ei manifestă un interes crescut față de Biblie și posedă cunoștințe biblice avansate. Motivul pentru care au fost înscriși la această școală este de a continua educația creștină începută în familie.

Cazul Marius: „Scrie așa ceva în Biblie?! Unde?”

Marius provine dintr-o familie implicată în slujirea Bisericii. Părinții s-au străduit să-i

ofere o educație de calitate, iar la finalul clasei a opta s-a putut confirma aceasta. În tot timpul anilor de gimnaziu a fost un elev model. A făcut parte din prima generație participantă la Opționalul de Literatură Biblică. Încă de la prima dramatizare s-a implicat cu toată pasiunea în interpretarea unui rol foarte solicitant al istoriei lui Iosif. În același an a jucat un rol principal în istoria lui Pavel. Iar în cursul anului 2011 a participat la serbarea școlii, interpretând din nou un rol important în dramatizarea „Nașterea Domnului”. Deși citește regulat din Biblie, totuși a fost surprins de una dintre replicile unui personaj: „Te va bate, Dumnezeu, perete vărui!”.

„Scrie așa ceva în Biblie?! Unde?”, a întrebat contrariat Marius. Citind-o, a fost uimit de limbajul metaforic al apostolului Pavel.

Cazul Iunia: „Niciodată nu am înțeles cum e cu dreptul de răscumpărare! De-abia acum am priceput”

Iunia este o elevă cu preocupări spirituale. Chiar anul acesta s-a botezat. Este profundă, serioasă, studioasă. Face parte din generația a doua a elevilor care au participat la Opționalul de Literatură Biblică. Deși a trecut un an de la finalizarea acestui Opțional, totuși acești elevi încă se interesează de evoluția dramatizărilor și ar dori să continue. În timp ce lecturam împreună cu ei dramatizarea „Rut” (care nu a fost încă realizată cu vreo clasă), Iunia a spus: „Niciodată nu am înțeles cum e cu dreptul de răscumpărare! De abia acum am priceput”.

III. Noțiuni literare

Nivelul 0

Nivelul 0 include elevii care manifestă un interes scăzut față de învățare, neposedând noțiunile literare elementare. În general, provin din familii dezorganizate, monoparentale. Numărul unor astfel de elevi, în această școală, este scăzut, deoarece efortul financiar din partea părinților, pentru achitarea taxelor școlare, îi obligă pe copii să se mobilizeze în vederea

reușitei școlare. Fiind profesoară de Limba română și cunoscând nivelul de achiziții privind noțiunile literare ale tuturor elevilor din gimnaziu, am putut constata în ce măsură aceiași elevi, care participă atât la orele de Limba română, cât și la cele de Literatură Biblică pot să-și îmbunătățească nivelul de cunoștințe literare prin participarea la Opționalul de Literatură Biblică.

Cazul Aneta: „Am înțeles mai bine decât la română. Mi s-a părut mai ușor acum”

Aneta face parte din generația a doua a elevilor care au participat la Opționalul de Literatură Biblică. Locuiește împreună cu mama, fiind cea mai mică dintre frați. Nu manifestă niciun interes față de învățatură. În general, de abia reușește să obțină note de trecere. Nici la Limba română nu face excepție. Totuși, la orele de Literatură Biblică a manifestat un interes surprinzător. Știind că nu se achită satisfăcător de sarcinile școlare, am ezitat să-i dau un rol cu prea multe replici. M-a abordat, rugându-mă să-i scriu „mai multe replici”, ceea ce am și făcut. De asemenea, în timp ce identificam momentele subiectului la schița „David și Goliat”, Aneta m-a surprins plăcut în timp ce-mi spunea: „Am înțeles mai bine decât la română. Mi s-a părut mai ușor acum.”

Cazul Alex: „Mai bine caracterizăm din Biblie. Înțeleg mai bine”

Alex face parte din generația a treia a elevilor participanți la Opționalul de Literatură Biblică. A fost adoptat de o familie creștină. Are un potențial intelectual scăzut, manifestând interes mai mult pentru aplicații practice. În cursul orelor de Limba română nu reușește să dobândească noțiuni literare elementare corespunzătoare clasei din care face parte. După ce am exersat îndelung la Limba română, identificând caracteristicile personajelor studiate, Alex nu a reușit să învețe cum se realizează o caracterizare de personaj. Reluând aceleași noțiuni de

teorie literară la Opționalul de Literatură Biblică, de data aceasta exemplificându-le pe câteva personaje biblice, Alex mi-a spus: „Mai bine caracterizăm din Biblie. Înțeleg mai bine”.

Nivelul 1

Nivelul 1 include elevii care au potențial intelectual, dar tratează cu superficialitate pregătirea școlară. În general nu-și organizează timpul judicios, mai ales în perioada în care sunt singuri acasă. Înțeleg fără efort noțiunile literare predate, având o bază pe care să clădească. Sunt conștienți că pot mai mult, dar nu vor să se mobilizeze pe termen lung. Din acest motiv acești elevi posedă noțiuni literare medii. Unii dintre aceștia, începând cu semestrul al doilea al clasei a șaptea, încep „să se trezească”, temându-se de examenul de la finalul clasei a opta.

Cazul Silviu: „E chiar interesantă alegoria!”

Silviu este un elev inteligent, dar nu muncește potrivit înzestrării sale intelectuale. Fiind elevul meu și la orele de Limba română, sunt conștientă de lipsurile sale privind unele noțiuni literare. În cadrul Opționalului de Literatură Biblică am studiat împreună alegoria în clasa a șasea, deși la Limba română se studiază în clasa a opta. A fost încântat de faptul că „alegoria spune altceva decât s-ar putea înțelege la prima vedere”. Exemplificând această figură de stil pe parabolele biblice, (Cele zece fecioare, Pilda talanților), Silviu și-a exprimat bucuria cunoașterii spunând: „E chiar interesantă alegoria!”.

Cazul Bogdan: „Chiar am înțeles povestirea în ramă!”

Bogdan face parte din prima generație la care am predat Opționalul de Literatură Biblică. Este un băiat inteligent, cu potențial intelectual crescut, dar se mulțumește cu un nivel mediu de achiziții. Uneori nu este atent în clasă, pierzând noțiuni importante. În cadrul orelor

de Literatură biblică s-a implicat cu entuziasm, reușind să dea viață personajelor interpretate. Studiind Pilda Samariteanului milos, am preluat din cadrul noțiunilor de teorie literară conceptul de „povestire în ramă”. În timp ce identificam împreună tipurile de naratori: în cadrul mare al povestirii pe evanghelistul Luca, în cadrul mic al celei de-a doua povestiri pe Domnul Isus, care povestește, la rândul Lui, istoria Samariteanului milos, Bogdan a fost captivat de această noțiune și a spus: „Chiar am înțeles povestirea în ramă!”.

Nivelul 2

Nivelul 2 include elevii care manifestă interes față de învățatură. Sunt doritori de a cunoaște cât mai mult. Manifestă perseverență și prețuiesc eforturile părinților și ale școlii de a le oferi o educație creștină. Le place Limba română și posedă toate noțiunile literare, care fac obiectul programei acestei discipline. De asemenea, manifestă interes față de Literatura Biblică, tratând-o cu aceeași considerație ca pe celelalte discipline. Prin participarea la orele acestui Opțional de Literatură Biblică își îmbogățesc cunoștințele literare existente, posedând la finalul acestui curs noțiuni avansate de teorie literară. Sunt creativi, încercând să scrie eseuri pornind de la textul biblic.

Cazul Rahela: „E cea mai uimitoare personificare de care am auzit în toată literatura!”

Rahela este o elevă interesată de progresul intelectual. Se achită conștiincios de obligațiile școlare. Este foarte ambițioasă și motivată. Nu are nevoie de niciun stimul exterior pentru a se mobiliza. Are note foarte bune la Limba română, fiind capabilă să aplice toate noțiunile literare dobândite. A fost implicată cu tot sufletul în dramatizările biblice, interpretând diferite roluri cu succes. Își mobilizează colegii, ajutându-i să ducă la bun sfârșit diferite roluri. Are „un simț” al interpretării înăscut. Atunci când am studiat textul

argumentativ, având ca suport istoria lui Balaam, a fost atât de uimită de „capacitățile” măgăriței lui Balaam, încât a exclamat: „E cea mai uimitoare personificare de care am auzit în toată literatura!”.

Cazul Silvia: „Mă bucur mai mult de Psalmi acum, când am aflat de paralelismul poeziei ebraice, decât înainte”

Silvia este una dintre cele mai bune eleve pe care le am la Limba română. Îi place să citească și chiar scrie eseuri interesante, dovedind un simț artistic deosebit. A participat chiar la Festivalul de Creație al bisericii. Are un fel iscoditor și un simț de observație dezvoltat. Este studioasă și are preocupări spirituale. S-a implicat în dramatizările biblice, interpretând cu pasiune rolurile biblice. Atunci când am studiat poezia ebraică, în cadrul Opționalului de Literatură Biblică, a fost încântată de tipurile de paralelism descoperite în Psalmi. La scurt timp după aceasta, mi-a spus: „Mă bucur mai mult de Psalmi acum, când am aflat de paralelismul poeziei ebraice, decât înainte.”

IV. Cazuri finale

Cazul Alina poate fi considerat “emblematic”, pentru răspunsul elevilor față de acest curs, fiind o încurajare pentru continuarea includerii acestui Opțional de Literatură Biblică în curriculumul școlii noastre.

Cazul Alina: „Nu am putea să participăm și noi la dramatizare? ”/„Dar de ce nu e bine să citeșcartea aceasta? Ce e rău în ea?”

Alina provine dintr-o familie neadventistă. Face parte din prima generație care a participat la Opționalul de Literatură Biblică. De-a lungul celor patru ani, în care a fost eleva mea atât la orele de Limba română, cât și la cele de Literatură Biblică, i-am urmărit cu atenție

evoluția. La începutul clasei a șasea, când am început Literatura Biblică, nu am observat la Alina un interes deosebit față de acest Opțional. Pe măsură ce orele treceau și am început să lucrăm la dramatizările biblice, Alina era din ce în ce mai prezentă. Știind-o de la orele de Limba română, timp în care nu se remarcă într-un mod special, m-am temut să-i ofer roluri principale. Totuși modul în care s-a implicat, seriozitatea cu care și-a învățat replicile, parte dintre ele conținând chiar texte biblice, m-au convins că merită încredere, motiv pentru care i-am schimbat rolul, oferindu-i altul mult mai complex. Anul acesta (2011) am dramatizat împreună cu elevii școlii momentul „Nașterii Domnului”. Numărul de personaje fiind foarte mare (30), iar elevii clasei la care predam Opționalul fiind insuficienți, am apelat la elevii fostelor generații. Alina a fost una dintre elevele care mi-au spus: „Doamna profesoară, nu am putea să participăm și noi la dramatizare?”. Deși era un an solicitant pentru ea, având la sfârșitul anului examenul de intrare la liceu, totuși Alina, împreună cu alți colegii de clasa a VIII-a, a participat la toate repetițiile și la cele două serbări. Entuziasmul cu care a interpretat textele biblice m-a convins de interesul ei față de textul biblic. De asemenea, atât în cadrul orelor de Literatură Biblică, cât și la orele de Limba română, am discutat de nenumărate ori despre influența lecturilor asupra dezvoltării noastre spirituale. Alina, fiind în general o iubitoare a cititului, aborda uneori lecturi nepotrivite cu morala creștină: „Dar de ce nu e bine să citesc cartea aceasta? Ce e rău în ea?” („Evermore” de Alison Noel sau „Semnul” de Kristin Cast). Am urmărit fișa de lectură particulară a Alinei, din clasa a opta. De data aceasta, titlurile din lista Alinei cuprindeau lecturi compatibile cu morala Bibliei. De asemenea, în ultimul semestru, situația școlară la Limba română s-a îmbunătățit simțitor. Dar surpriza cea mai frumoasă pe care mi-a rezervat-o Alina a fost aceea că, la sfârșitul clasei a opta, a decis să se înscrie la Liceul Teologic Adventist, deși de multe ori, în cursul anilor, și-a exprimat hotărârea de a nu continua educația în cadrul școlilor adventiste.

La finalul prezentării acestor studii de caz, nu aş dori să las impresia că acest Opțional de Literatură Biblică a trezit interesul tuturor elevilor față de citirea Bibliei și în proporție de 100% a crescut nivelul cunoștințelor biblice sau literare ale acestora. De asemenea, nu în toate cazurile am observat acest interes materializat printr-o atitudine pozitivă față de standardele pe care le impune școala noastră creștină. Ca în orice demers, pot exista și eșecuri. Însă în general, pot spune că elevii au manifestat un interes crescut față de acest Opțional de Literatură Biblică, implicându-se cu mult entuziasm în tot ce a presupus realizarea acestui curs. De asemenea, de-a lungul celor trei ani de predare a Opționalului de Literatură Biblică am observat schimbări fericite în comportamentul și atitudinea lor, care m-au încurajat să continui acest demers.

În rândurile ce urmează voi prezenta cazul unui elev care a constituit o excepție nefericită între participanții la acest Opțional de Literatură Biblică.

Cazul Cătălin

Cătălin face parte din a doua generație de elevi care au participat la Opționalul de Literatură Biblică. A fost elevul meu chiar din clasa a V-a, fiindu-i profesoară de Limba română. Este un copil inteligent, cu potențial, dar total neimplicat în activitățile școlare. Am încercat diferite metode pentru a-i trezi interesul față de studiu, dar m-am lovit permanent de o barieră. I-am spus deseori că am încredere în el și că sunt convinsă că poate mai mult, dar tot nu a făcut vreun efort în acest sens. În clasa a VI-a am predat Opționalul de Literatură Biblică la clasa lui. Chiar de la prima dramatizare pe care am realizat-o împreună cu clasa, Cătălin a fost de nerecunoscut. Nefiind prea mulți băieți în clasă, „am riscat” și i-am oferit unul dintre rolurile principale. A fost o adevărată revelație pentru mine. S-a mobilizat atât de mult, încât părea de nerecunoscut. Dacă înainte nici nu îndrăzneam să se uite direct în ochii mei, acum era

dezinvolt și interpreta cu adevărat rolul. S-a întâmplat să fie bolnav de mai multe ori. La început m-am temut că nu va învăța rolul, care era destul de amplu, dar m-a convins de contrariu. A devenit responsabil și nu a mai fost nevoie să-i spun să învețe rolul, pentru că de fiecare dată se achita cu brio. Chiar și la Limba română și-a schimbat atitudinea, devenind mult mai implicat. După una dintre reprezentații, l-am felicitat, iar el mi-a mulțumit spunându-mi: „Vă mulțumesc pentru că ați avut încredere în mine!”. Și totuși, Cătălin nu mai este elevul școlii noastre. La finalul anului școlar trecut (2010–2011), acest elev care mi-a adus atâtea bucurii, a fost nevoit să-și ceară transferul din motive disciplinare.

CAPITOLUL V

SINTEZE, DISCUȚIE, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Sinteze

Obiectivul acestei lucrări a fost acela de a analiza impactul potențial pe care studierea unui Opțional de Literatură Biblică l-ar putea avea asupra elevilor din ciclul gimnazial, în sensul creșterii interesului față de Biblie și citirea regulată a acesteia, precum și al însușirii de cunoștințe biblice și de noțiuni literare, cunoștințe superioare din punctul de vedere al anului de studiu în care se află elevul.

Structura lucrării cuprinde capitolele specifice cercetării. Astfel, în capitolul I au fost prezentate antecedentele și modul de abordare a problemei, fiind urmate de enunțarea celor două obiective ale cercetării. Importanța și justificarea studiului de cercetare au fost urmate de limitările și delimitările investigației, presupunerile și definirea termenilor, conform utilizării din cadrul lucrării. Fundamentul filosofic a încheiat primul capitol al disertației.

Capitolul al II-lea cuprinde revizia bibliografică. Această cercetare s-a extins în trei direcții: (a) interesul elevilor față de citirea Bibliei, (b) evidențierea calităților literare ale Bibliei și (c) argumente privind cercetarea calitativă.

În cadrul cercetării privind interesul pentru citirea Bibliei, au fost identificate cele mai importante studii în acest domeniu, fiind urmate de evidențierea importanței citirii Bibliei, identificarea obstacolelor în realizarea acestui obiectiv și enumerarea câtorva metode de stimulare a interesului adolescenților față de Scriptură. În partea a doua a cercetării bibliografice s-a urmărit evidențierea calităților literare ale Bibliei, prin abordarea

următoarelor aspecte: (a) calitățile literare ale Bibliei, (b) genurile literare existente în Biblie (epic și liric), (c) talentul literar – un dar de la Dumnezeu, (d) Domnul Isus a folosit dispozitive literare în prezentarea adevărului și (e) rolul Bibliei în educație. În partea a treia a reviziei bibliografice au fost prezentate câteva argumente care susțin abordarea cercetării calitative în acest demers investigativ. Acestea vizează cele două metode proprii cercetării calitative: observația participativă și studiul de caz.

În capitolul al III-lea a fost prezentată metodologia cercetării. În prima parte a capitolului au fost identificate tipul de investigație, populația și eșantionul. Au fost descrise instrumentele cercetării și procesul de colectare a datelor. În ultima parte a capitolului a fost prezentat Opționalul de Literatură Biblică, urmărindu-se trei scenarii ale unor lecții: (a) genul liric – Psalmii, (b) genul epic - Schița „David și Goliat” și (c) genul dramatic - Dramatizarea cărții lui Iov.

Capitolul IV al acestei disertații cuprinde rezultatele cercetării și este structurat astfel: prima parte prezintă subiecții acestui studiu, iar partea doua a capitolului a fost destinată aplicațiilor practice privind observația participativă și studiul de caz.

Capitolul V al disertației cuprinde sinteze, discuție privind relația care există între obiectivele propuse, revizia bibliografică realizată și rezultatele cercetării, concluzii privind problema studiului și recomandări, oferite atât profesorilor care vor dori să se implice în acest proiect, cât și conducerii școlilor unde va fi implementat acest Opțional de Literatură Biblică. În finalul lucrării sunt prezentate câteva direcții privind eventualele cercetări viitoare.

Discuție

În această secțiune se discută relația care există între obiectivele propuse, revizia bibliografică realizată și rezultatele cercetării obținute.

Stimularea interesului elevilor față de Biblie prin citirea fragmentelor biblice narative

Oamenii, în general, iubesc poveștile, iar copiii în mod special își încep educația prin intermediul poveștilor. Creștinii au cea mai mare „poveste” care poate fi spusă (Ryken, 2001), iar Vitz (apud Connors, 1998) consideră că utilizarea de povestiri facilitează educația morală în toate culturile. McDonald (1998) accentuează aceeași idee afirmând că oamenii nu pot trăi fără povești.

Contactul cu marile povești ale Bibliei, în cursul orelor de Opțional de Literatură Biblică, i-a stimulat pe elevi să citească din propria inițiativă importante fragmente biblice, cu scopul de a înțelege mai bine evenimentele evocate și contextul în care acestea s-au derulat.

Brunt (apud Fisher, 2005) afirmă că tinerii găsesc Biblia irelevantă pentru că nu găsesc nicio legătură între studiul Bibliei și viața lor zilnică. Predicatorul Hickey (n. d.) a identificat aceeași lipsă de interes pentru citirea Bibliei, la persoanele intervievate în cadrul studiului realizat de The Bible Literacy Center of Lincoln, Nebraska, asociat cu Woodrow Kroll's Back.

Contrar acestei opinii, s-a putut constata prin intermediul cercetării calitative că elevii care au participat la cursul de Literatură Biblică au descoperit asemănări între ei și personajele biblice cărora le-au dat viață. În acest fel, Biblia a devenit relevantă pentru propriile lor trăiri. Fee și Stuart (1995) susțin aceeași idee, conform căreia narațiunile Bibliei au intriga cuprinsă în „marea intrigă” a pătrunderii păcatului în lume, din această intrigă făcând parte fiecare dintre noi.

Participarea la Opționalul de Literatură Biblică favorizează însușirea noțiunilor de teorie literară avansată

Beck (apud Rosario, 2000) consideră că Scriptura este literatură și, fără ea sau fără Autorul ei, „nicio altă literatură nu are vreo bază pentru a fi sau a funcționa”. Biblia este

indispensabilă în studierea literaturii.

De asemenea, McNamee (2007) crede că Biblia străbate întreaga cultură occidentală, constituind un izvor de inspirație pentru artă în general și pentru literatură în special. Harold Bloom (apud Jinga, 2001) numește Biblia „cartea inevitabilă”, iar Stephen Prickett (apud Jinga, 2001) consideră că inclusiv apariția ideii de carte, în literatura europeană, este datorată în mare măsură Bibliei.

În acord cu opiniile mai sus amintite, această investigație și-a propus ca obiectiv descoperirea calităților literare ale Bibliei, care să conducă la un interes crescut față de mesajul prezentat. În cursul orelor acestui Opțional de Literatură Biblică au fost abordate noțiuni de teorie literară, care să justifice apartenența textului biblic la Literatură, pentru că potrivit lui Ryken (1984), Biblia poate fi abordată dintr-o perspectivă literară, alături de cea teologică și istorică. Elevii și-au însușit aceste noțiuni de teorie literară, reușind să le aplice în cursul orelor de Limba română.

Conform Rosario (2000), bogăția genurilor literare descoperite în Biblie reprezintă o dovadă a valorii artistice ce îi conferă un loc în literatură. În cadrul Opționalului de Literatură Biblică au fost abordate cele trei genuri literare: epic, liric și dramatic, identificându-se caracteristicile de bază ale acestora. Elevii și-au însușit noțiunile predate, parte dintre ele fiind noțiuni avansate de teorie literară (de exemplu, paralelismul poeziei ebraice, alegoria – procedeu literar predat la un nivel superior, în clasa a VIII-a, etc.).

Biblia conține un sistem de simboluri și literatura operează, de asemenea, cu simboluri. Dumnezeu infinit se descoperă în Biblie prin intermediul simbolurilor, pentru a fi înțeles de oameni. Conform opiniei lui Crain (2003), Dumnezeu este pâine, lumină, cuvânt, păstor.

De asemenea, prezența arhetipurilor în textul sacru facilitează conexiunile dintre Biblie și alte literaturi (Ryken, 2008). Acestea sunt fie imagini (lumina, apa, deal), tipuri de caracter

(erou, personaj negativ, rege), sau motive (al călătoriei, al salvării sau al ispitirii) (Crain, 2003).

În cursul acestei investigații s-a putut observa că descoperirea și folosirea acestor noțiuni literare avansate, rod al achizițiilor din cadrul orelor de Literatură Biblică, îi ajută pe elevi pe de o parte să înțeleagă mai bine textul biblic, iar pe de altă parte să abordeze cu mai mult succes alte discipline (de exemplu, literatura română, engleză).

Povestirile biblice au un caracter universal, trăsătură specifică literaturii, prin faptul că ceea ce se întâmplă unui personaj constituie un model de situație prin care trece o ființă umană la un moment dat (Ryken, 1984). Înțelegând această noțiune avansată de teorie literară, încă din clasa a VI-a, în timpul orelor de Literatură Biblică, se așteaptă ca elevii să poată înțelege mult mai bine tipologia personajelor studiate în cursul orelor de Literatură română, din anii viitori.

McClarty (n.d.), analizând cartea Estera dintr-o perspectivă literară, evidențiază șase elemente specifice narațiunilor: intriga, personajele, indicii de timp și spațiu, tipul naratorului, stilul literar și tema. De asemenea, el consideră că această istorisire biblică ilustrează istoria marelui conflict dintre bine și rău.

Tema luptei dintre bine și rău, finalizate prin biruința binelui asupra răului constituie una dintre temele predilecte ale literaturii. Alegerea conținuturilor incluse în programa Opționalului de Literatură Biblică a urmărit să ilustreze acest aspect.

În cursul orelor de Literatură română au fost momente în care s-a făcut referire la textele biblice studiate în cadrul Opționalului de Literatură Biblică. Justiția poetică întâlnită în textele biblice a constituit un punct de referință pentru finalul unor opere literare în care „Binele” a învins „Răul”. S-a constatat că elevii au înțeles mult mai bine acest concept, făcând referire la noțiunile asimilate în cadrul Opționalului de Literatură Biblică. În acest fel, s-a putut realiza integrarea credinței în timpul orelor de curs.

Stimularea interesului față de Biblie și
îmbogățirea cunoștințelor biblice prin
participarea la dramatizările biblice

Profesorul Hadley, (1999) de la Southern Adventist Academy din Tennessee consideră că rolul profesorilor este de a trezi imaginația și încântarea elevilor. La un curs de istorie, ca metodă de predare a folosit dramatizarea. Hadley a observat că studenții au reținut mai ușor informațiile istorice citite pentru că le-au corelat cu evenimentele trăite.

Studiul de cercetare prezent, care a folosit cu precădere dramatizarea ca metodă de predare a Bibliei, a evidențiat, de asemenea faptul că elevii au reținut relativ ușor noțiuni biblice ample (de exemplu, roluri cu multe replici) deoarece le-au corelat cu evenimente „trăite” în timpul jocului de rol.

McDonald (1998), profesor la Avondale College, consideră că fiecare povestire biblică este o dramă, cu personaje implicate într-o acțiune, jocul de rol putând fi adaptat la fiecare grup de vârstă, iar Habenicht și Burton (2008) cred că decorurile adaugă realism atmosferei povestirilor biblice. În timpul studierii cărții Apocalipsei sau a parabilelor Domnului Isus, Greenwalt (1996), profesor de teologie de la Walla Walla College, le-a cerut elevilor să-și imagineze textul ca pe un scenariu de teatru sau film. Ca rezultat, Biblia a devenit vie pentru studenți.

Experiența dramatizărilor din cadrul Opționalului de Literatură Biblică a condus la aceleași concluzii. Povestirile biblice, ale căror personaje au fost interpretate de elevi au trezit interesul acestora față de citirea Bibliei. Conform mărturiei acestora, Biblia a devenit captivantă pentru mințile lor, iar costumele și decorurile i-au transpus în vremurile evocate, fiind foarte apreciate de aceștia.

Richardson (1989), profesor la Loma Linda University, susține că 75% din lectura unei cărți va fi uitat în trei zile, dar prin intermediul unei dramatizări, același conținut rămâne în

memorie multă vreme, acesta fiind un mijloc de instruire puternic, pentru fixarea evenimentelor, conceptelor și valorilor. Habenicht crede că jocul de rol lasă o amprentă de neșters în mintea copiilor. Dacă este folosită înțelept, dramatizarea este o unealtă de neegalat în modelarea gândirii și comportamentului.

Studiul prezent și-a propus ca prin intermediul dramatizării biblice să stimuleze interesul elevilor față de Biblie, pentru ca în final, atât modul de gândire, cât și comportamentul să fie influențate pozitiv. Studiile de caz pot fi considerate încurajatoare în acest sens. De asemenea se așteaptă ca implicarea emoțională și afectivă a elevilor din timpul dramatizărilor să favorizeze fixarea în memorie a povestirilor biblice.

Cultivarea vocii este un alt beneficiu pe care dramatizarea îl oferă ca metodă de învățare. White accentuează acest aspect (2000, p. 158), iar Charles Van Riper (apud Kearby, 1993) apreciază că niciun alt talent nu are o influență așa de puternică precum vorbirea în public.

În urma repetițiilor din cadrul dramatizărilor biblice s-a putut constata un progres al tuturor elevilor privind abilitatea de a vorbi în public, într-o manieră adecvată cu rolul primit.

Profesorul Campbell (1993), de la La Sierra University, consideră că elevii învață cel mai bine atunci „când sunt bucuroși și au un scop”, aspect uneori trecut cu vederea de pedagogi.

Atât în cursul repetițiilor, cât și în timpul reprezentațiilor s-a creat o atmosferă plăcută, stimulatorie. Elevii s-au bucurat împreună, creând o echipă. S-a constatat că elevii au învățat destul de repede conținuturile propuse, deși unele roluri au fost ample, pentru că au fost bucuroși și au avut un scop pentru care să se mobilizeze. La fiecare dramatizare, obiectivele propuse au fost atinse.

De asemenea, ca urmare a implicării în dramatizările biblice, unii elevi au dorit să scrie ei înșiși texte dramatice, folosind personaje biblice. O astfel de lucrare a fost premiată în cadrul unui Festival de creație. Profesorul adventist Dunn (2006), de la La Sierra University,

consideră că acest mod de stimulare a creativității elevilor poate constitui o manieră revoluționară de a privi Biblia.

Concluzii privind problema studiului

Concluzii asupra problemei de bază a studiului: Are Opționalul de Literatură Biblică o influență benefică asupra elevilor, prin creșterea interesului acestora față de Biblie și citirea ei?

Din cercetarea calitativă realizată cu acest prilej, am constatat o creștere a interesului elevilor față de Biblie, materializat prin citirea ei. Prin implicarea elevilor în jocul de rol, aceștia au ajuns să înțeleagă o situație din viața reală a personajelor biblice, într-o formă specială. Donna Habenicht și Burton (2008) consideră că o astfel de implicare a minții, a corpului și a inimii este un punct cheie în obținerea unei educații religioase consistente.

Concluzii asupra problemei secundare a studiului: Are Opționalul de Literatură Biblică o influență benefică asupra elevilor, în ceea ce privește însușirea de cunoștințe biblice și noțiuni literare?

Urmărind evoluția elevilor pe parcursul celor trei ani, am putut observa o creștere a nivelului de cunoștințe biblice și al noțiunilor literare la majoritatea elevilor participanți la orele acestui Opțional. Ușurința cu care elevii au redat textele biblice în cadrul dramatizărilor biblice a demonstrat nivelul de cunoștințe biblice avansate. Hadley (1999) consideră că elevii rețin mai ușor cunoștințele predate dacă sunt corelate cu evenimente trăite.

De asemenea, pornind de la convingerea că textul biblic prezintă caracteristicile unui text literar, elevii au dobândit în cursul orelor de Literatură Biblică un bagaj semnificativ de noțiuni literare, identificate în textul biblic, care îi ajută și în abordarea altor discipline (de exemplu, studiul limbilor), pentru că Scriptura asigură baza pentru toate subiectele școlare (Korniejczuk și Brantley, 1993).

Recomandări pentru profesori

Ținând cont de limitele prezentului studiu - limite determinate de imposibilitatea desfășurării acestei cercetări pe loturi mai numeroase de subiecții, din școli diferite, din pricina noutății ideii și a lipsei de curaj în implementarea acestui curs de Literatură Biblică din partea profesorilor și/sau a directorilor din școlile denominaționale ale Bisericii Adventiste din România – voi sugera câteva recomandări personale pentru aceia care vor dori să meargă pe același drum, sau care vor avea inițiativa de a dezvolta direcția prezentată. Primele trei recomandări au un caracter general, iar următoarele șapte au un caracter specific, referindu-se la dramatizările biblice realizate în cadrul Opționalului de Literatură Biblică.

Recomandări generale privind implementarea Opționalului de Literatură Biblică

1. Acest Opțional de Literatură Biblică poate fi predat atât de către profesorii de Limba maternă, cât și de cei de Religie.
2. Pentru predarea eficientă a acestui curs profesorul implicat în predarea acestui Opțional de Literatură Biblică trebuie să creadă că Biblia este o carte inspirată, cu un pronunțat caracter literar, ce merită cele mai bune și creative metode de predare. De asemenea, este nevoie de multă dăruire, entuziasm și dragoste atât față de Scriptură, cât și față de copiii cărora li se adresează acest curs.
3. Conținuturile acestui curs, așa cum sunt prezentate în Ghidul din anexe (vezi Anexa 3), pot fi adaptate și îmbogățite de fiecare profesor-coordonator; fiind de dorit ca fiecare profesor să fie cât mai creativ în implementarea acestui curs de Literatură Biblică.

Recomandări specifice privind dramatizările biblice

La finalul celor trei ani (2008-2011), timp în care acest Opțional de Literatură Biblică a

fost implementat în Școala Mihai Ionescu din București, ar putea fi oferite câteva recomandări ce derivă din experiența aplicării în mod special a dramatizărilor biblice, ca metodă de predare a Bibliei.

1. În timpul etapei premergătoare împărțirii rolurilor, este de dorit ca profesorul să stimuleze interesul elevilor pentru citirea personală a fragmentului biblic ce va fi dramatizat. În acest fel, obiectivul principal al acestui Opțional este atins, prin stimularea interesului elevilor față de citirea Bibliei.

2. În timpul repetițiilor, este bine ca profesorul să aibă o atitudine deschisă față de contribuția elevilor. Aceștia pot modifica unele replici (ex. topica sau chiar înlocuirea unor cuvinte) într-o oarecare măsură, pentru a nu se simți încorsetați de rolul primit. Acest fapt va fi benefic, deoarece elevii nu vor fi speriați la gândul că „vor uita unele cuvinte”.

3. Timpul minim necesar pentru realizarea unei dramatizări este de o lună, iar perioada optimă este de o lună jumătate. Cea mai potrivită perioadă pentru implicarea elevilor în astfel de acțiuni este la finalul semestrelor, atunci când situația la învățătură este aproape încheiată, iar dramatizarea nu face decât să încununeze o etapă din viața școlară a elevilor.

4. Nu este indicat să se inițieze realizarea unei dramatizări, până ce nu au fost predate conținuturile incluse în programa Opționalului de Literatură Biblică.

5. În cursul dramatizărilor biblice, nu este indicat să apară Domnul Isus, ca personaj, și nici Satana. Prin această decizie se evită, pe de o parte, profanarea în vreun fel a persoanei Domnului Isus, iar, pe de altă parte, identificarea elevilor cu un personaj negativ, precum diavolul.

6. Dramatizări pot fi realizate cel mai bine într-un cadru profan: școală, sală de festivități, aer liber (camporee). Deși nu există nimic profanator în modul de interpretare a elevilor, iar subiectele propuse dramatizării sunt biblice, totuși reprezentarea scenică, cu tot ce

implică aceasta (schimbarea decorului, atmosfera degajată, manifestarea bucuriei prin aplauze) nu este, după opinia mea, compatibilă cu atmosfera de închinare dintr-o biserică.

7. La fiecare dramatizare biblică vor participa toți elevii clasei unde a fost predat Opționalul de Literatură Biblică, în anul respectiv, fără nicio excepție. În acest fel poate fi dezvoltat atât potențialul fiecărui elev, cât și spiritul de echipă.

Recomandări pentru administrația școlilor

Motivul principal pentru care sugerez ca acest curs de Literatură Biblică să fie inclus în curriculumul unei școli adventiste este acela că promovează predarea Bibliei într-o manieră originală, accesibilă și plăcută copiilor. Acest demers se înscrie pe linia filosofiei educației adventiste, care își are fundamentul în Biblie.

1. Acest curs de Literatură Biblică poate face parte din Curriculum-ul la Decizia Școlii (CDS), fiecare școală având libertatea de a-și alege un număr de Opționale pe care să le prezinte părinților. La începutul anului, atât părinții cât și elevii pot fi informați cu privire la conținuturile acestui Opțional de Literatură Biblică.

2. Este de dorit ca administrația școlii unde va fi studiat acest Opțional de Literatură Biblică să ofere suport profesorului care va preda acest curs, materializat prin implicare emoțională (de exemplu, participarea la evenimentele generate de acest Opțional) sau sprijin financiar (de exemplu, asigurarea unei baze materiale pentru confecționarea costumelor necesare dramatizărilor, etc.).

Recomandări privind viitoare direcții de cercetare

Pentru toți cei care doresc lărgirea sferei de cercetare privind influența unui Opțional de Literatură Biblică asupra elevilor, sugerez următoarele direcții:

1. Implicarea unui număr mai mare de școli adventiste din România în această cercetare privind interesul elevilor față de Biblie, în urma implementării Opționalului de Literatură Biblică.
2. Realizarea unui studiu longitudinal care să urmărească în timp efectelor acestui Opțional de Literatură Biblică asupra vieții spirituale a elevilor participanți la acest curs.
3. Traducerea Ghidului de Literatură Biblică pentru profesorii adventiști, din anexele acestei disertații, în alte limbi de mare circulație (de exemplu, engleza, spaniola) și aplicarea acestui Opțional de Literatură Biblică în alte școli adventiste din lume. Repetarea acestui studiu de cercetare în școlile implicate.
4. Implementarea Opționalului de Literatură Biblică în alte școli - adventiste și neadventiste - și realizarea unei cercetări comparative privind interesul față de Biblie din partea elevilor implicați.
5. Realizarea unui studiu privind interesul elevilor față de citirea Bibliei, apelându-se la o abordare mixtă (cantitativă și calitativă).
6. Conceperea și validarea unui instrument care să măsoare interesul elevilor față de citirea Bibliei.

ANEXA 1

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE (adaptare după Merriam, 1988)

Se completează cu atenție fiecare aspect abordat.

Observator:

Clasa evaluată:

Dramatizarea:

Data: anullunaziua..... ora.....

1. Cadrul:

- Cum este mediul fizic?

2. Participanții:

- Cine este prezent de obicei?
- Cine este invitat?
- Ce îi reunește pe acești participanți?

3. Activități și interacțiuni:

- Ce se întâmplă?
- Care este succesiunea activităților?
- Cum interacționează participanții între ei?
- Ce atitudine au participanții față de rolurile interpretate?
- În ce proporție sunt învățate rolurile?

4. Frecvența și durata?

- Când începe această situație?
- Cât durează?
- Este un tip de situație care se repetă, sau este unică?
- Care este frecvența?

5. Caracteristicile personale ale participanților

- Comunicarea verbală (ton, limbaj)
- Gesturi
- Mimică
- Îmbrăcăminte
- Disponibilitatea sufletească

ANEXA 2

FIȘĂ DE OBSERVAȚIE - MODEL

Observator: Petre Lizica

Clasa evaluată: Cls. a VI-a

Dramatizarea: Naaman

Data: anul 2011; luna III; ziua 11; ora 12

1. Cadrul:

- Cum este mediul fizic? Am făcut repetiția în sala de sport. Fiind mai mult spațiu, elevii au putut să relizeze un joc de rol mai bun. Astăzi am inclus câteva elemente din decorul pe care îl vom avea la serbare (scaunul împăraților, „bazinul” pentru scufundarea lui Naaman improvizat din lada de la sport, pe care am demontat-o).

2. Participanții:

- Cine este prezent de obicei? Elevii din casa a VI-a. Nu a lipsit niciunul. Chiar și E. a venit, deși mâna lui este încă în ghips. Probabil că și la serbare va fi la fel. De fapt, pare verosimil! Un general de oști putea fi rănit în războaie!

- Cine este invitat? Astăzi a fost prezentă la repetiție și mama elevului V. A fost bine pentru că am putut menține mai bine disciplina. Au fost prezenți și trei elevi din clasa a V-a, fiind invitați de prietenii lor din clasa a VI-a. Mi-au spus: De abia așteptăm să facem și noi această dramatizare!

- Ce îi reunește pe acești participanți? Scopul pentru care se adună este de a interpreta rolul unor personaje biblice, de a trăi și de a se bucura de atmosfera creată prin intermediul dramatizării biblice.

3. Activități și interacțiuni:

- Ce se întâmplă? Lucrăm la dramatizarea Naaman.
- Care este succesiunea activităților? De data aceasta am inversat ordinea scenelor. Am pornit cu scena a 3-a. Scenele 1 și 2 sunt mai bine știute, iar timpul ne presează.
- Cum interacționează participanții între ei? A fost bună intervenția lui C., când i-a făcut observație lui E. să fie mai natural în replici. Deși lui E. nu i-a convenit (am observat aceasta din replica lui: Ia vezi-ți de treaba ta!), totuși a interpretat mai bine după aceea. La final, am observat că atât E., cât și C. vorbeau degajat. Nu erau supărați.

- Ce atitudine au participanții față de rolurile interpretate? Deși E. a lipsit atât, totuși știe rolul foarte bine.

- În ce proporție sunt învățate rolurile? În afară de D., care nici acum nu este sigur când să-și spună replica din scena a 7-a (Slujitorul 1: Bine însă că prorocul ne-a învățat ce să facem! Ce om deosebit este!), toți știu rolurile foarte bine.

4. Frecvența și durata?

- Când începe această situație? Repetițiile au început de la începutul semestrului II (prima săptămână din februarie).

- Cât durează? Fiecare repetiție durează, în general, o oră.

- Este un tip de situație care se repetă sau este unică? Se repetă în fiecare săptămână.

- Care este frecvența? În general avem câte o repetiție pe săptămână. Pentru că serbarea va fi pe 17 martie (joi), săptămâna viitoare intenționez să facem mai multe repetiții, cel puțin două.

5. Caracteristicile personale ale participanților

- Comunicarea verbală (ton, limbaj); Comunicarea este bună. Elevii vorbesc pe un ton entuziast. Soția lui Naaman și slujitoarele acesteia interpretează foarte bine. Cel puțin E. este uimitoare. De fiecare dată, în scena 1, aproape că „plânge”, spre amuzamentul colegilor. De fapt, tonul vocii ei este adaptat perfect la situație. Mama lui V. a fost chiar impresionată de felul în care E. se transpune în rol, atunci când discută cu Hadașa: „Stăpâna: Da, draga mea, sunt disperată/ Hadașa: Dar ce s-a întâmplat?/ Stăpâna: Soțul meu are o boală cumplită... Are lepră... Nu am vrut să-i arăt cât sunt de deznădăjduită...De aceea l-am trimis să se odihnească...Ah, nu se poate!...Nu se poate!”(Aici E. aproape că plânge!). Iar A., care joacă rolul Hadașei, reușește să-și creeze un ton de „fetiță”, în opoziție cu E. (stăpâna), care este sigură pe ea, ca o adevărată „doamnă”.

- Gesturi. Astăzi am remarcat că aproape toți sunt foarte convingători prin gestică lor. Este adevărat că unii au un fel natural înăscut de a gesticula, dar mă bucur așa de mult că și ceilalți au început să interpreteze cu adevărat. C. este foarte creativă. Și-a pus mâna la ochi atunci când a spus: „Stăpână, am văzut carul stăpânului! Chiar acum a sosit!”. De fapt, chiar mama lui V. a remarcat în dreptul fiului ei, mai rigid de felul lui, că astăzi s-a întrecut pe sine însuși.

- Mimică. Fetele reușesc parcă mai mult decât băieții să-și transpună sentimentele pe față. Am remarcat-o pe T. în rolul împăratului Siriei. Arăta ca un adevărat împărat. Mă bucur că am ales-o în rolul împăratului: este înaltă, foarte impunătoare, poate să-și controleze mimica și să nu râdă, așa cum face E. Fiecare cu farmecul ei! De asemenea I., care joacă rolul

lui Ghehazi, interpretează extraordinar. E uimitoare mimica ei, atunci când Ghehazi îl muștră! Iar asocierea ei cu R., în rolul lui Elisei, este de-a dreptul fericită.

- Îmbrăcămintă. În sfârșit i-am îmbrăcat cu hainele de la serbare! De mult tot așteptau aceasta. Deja s-a văzut diferența! Au intrat și la propriu și la figurat „în hainele personajelor”. Probabil că aceasta este pricina reușitei de azi.

- Disponibilitatea sufletească. Deja se simte entuziasmul sfârșitului de dramatizare. Faptul că-și știu rolurile este foarte important! Am remarcat voia bună pe care o aveau. Deja se bucură de succesul pe care îl va avea această piesă. Ba mai mult, V. m-a întrebat: Doamna profesoară, ce dramatizare vă gândiți să facem? Le-am spus: Cred că Estera! Au fost încântați, pentru că anul trecut au participat și ei la dramatizarea „Estera” cu clasa a VII și le-a plăcut foarte mult (vezi fotografiile din Ghid, de la „Estera”).